

วิทยารกรมวลัก

เล่ม ๔ ปี ๒๕๖๖

หน้าปก

หน้าปก
หน้าปก
หน้าปก
หน้าปก
หน้าปก

หน้าปก

โหวตกรรม สวัสดิ์

พระพุทธเจ้าทรง ๒๕๕๖

เล่ม ๕

หลวงราชบัญชา (ล่อ แผ่งสกา) รวยรวม พิมพ์

มีกรรมสิทธิ์ ตาม พระราชบัญญัติ

แก้คำผิด

หน้า ๑๒๘ บรรทัด ๕ คำว่า มาตรา ๒๘ ต้องเป็น ๒๖

บรรทัด ๕ คำว่า จดตั้งกรณ ๒๒๔๖ ต้องเป็น ๒๒๔๘

หน้า ๒๕ บรรทัดที่ ๔ คำว่า ในกรณีนี้ ต้องเป็น การทำนา

หน้า ๘๕ บรรทัดที่ ๘ คำว่า ใจหัดส่วนจน ต้องเป็น ใจหัด

ด้านอง

หน้า ๑๓๓ บรรทัดที่ ๓ คำว่า ไม่ควรถึงกับ ต้องเป็น ว่า

ไม่ควรถึงตน

สารบัญ

คำพิพากษาฎีกา พ.ศ. ๒๕๕๖

คดีชัมเหง

นาย ชัม คำเดย พุด ขอลเงินเดือนที่ค้าง ต่อ นาย เข้ม ๆ กัดบ คำทอ จำเลย แด่ดวง เข้ เศ จำเลย ๆ จึงเอาไม้ หลาวแทง นาย เข้ม ตาย ได้ ชื่อ ว่า จำเลย ถูก กัด ชี้ ด้วย เหตุ อัน ไม่ เป็น ชนวน กัด เข้า บท ๕๕ แห่ง กฎหมาย อาญา หน้า ๕๕

กรรมสิทธิ์

ที่ดิน ที่ ไม่ มี หนังสือ สำคัญ ดำหรับ ที่ นน ถ้า ผู้ใด ปลด ครอง ภูมู ผู้ นน ย่อม มี อำนาจ ด้ กว่า ผู้ อื่น ใน การ เลี้ยง สิทธิ หน้า ๗๕

ทาง เดิร

การ ที่ จำเลย ทำ ทำนบ สำหรับ กน นน เข้ นร จำเลย ซึ่ง เคย บัด ทำ ตาม ภูมิ ประเทศ นั้น ถ้า เป็น การ จำเป็น ใน การ ทำนา ของ จำเลย แล้ว ถึง จะ เป็น ทาง เดิร จำเลย ก็ ทำได้ ไม่ ผิด กฎหมาย หน้า ๖๕

ทาง เดิร ซึ่ง เป็น ทาง ใช้ กัน ใน ระหว่าง ญาติ พี่ น้อง ของ เจ้า ของ ที่ นน หา เป็น ทาง สำ ชารณ ประ โยชน์ ไม่ เมื่อ เจ้า ของ บัด เสีย ผู้ อื่น พ้อง ไม่ ชน หน้า ๗๒

01/10/2565

๒๗๗๖

ทำร้ายร่างกาย

นาย พจามร เวียน นักโทษ จนมี บาดเจ็บ ลำหัดสั้น

อธิบาย กฎหมาย

ศาล ดง โขขได้ ตาม บท ๒๕๔

ชัย มงคัม สำหรับ เรือน จำ นัน ท่าน บัญญัติไว้

เพื่อ ประ โยชน์ คัด ดินดาน คนหยาบ แต่ ท่าน ระวัง หวง
ห้าม มิ ให้ ใช้ โดย ปราศ จาก เมตตา จิตร์ หน้า ๓๐๘

ประมาณ

จำเลย ได้ จุดไฟ เผาไว้ ของ จำเลย ไฟได้ ตาม ไป
ใหม่ ทรัพย์ ของ โจท ด้ย หาย โทษ ที่ จะ ลง แก่ จำเลย
นั้น ตาม บท ๒๐๑ ข้อ ๓ แห่ง ตักขณ อฎฎา หาใช้
บท ๑๕๕ แล ๑๕๗ ไม่ แล เมื่อ คดดม ผิด ไม่ ร้าย แรง แล
ศาล ปรับ จำเลย อย่าง เดียว ได้ หน้า ๘

ป้องกัน

นาย ชัย เข้า ไป ขุดดิน ใน บ้าน จัน กัง ๆ ห้าม กัดขบ คำ
แล เมื่อ จอบ จะ ฟัน จัน กัง ๆ กับ พวก จึง ทำ ร้าย นาย ชัย
มี บาด เจ็บ ไม่ ลำหัด ตงน ได้ ข้อ ๑๑ จัน กัง ทำการ ของ
กัน ทรัพย์ ไม่ เกิน แก่ เหตุ หน้า ๘๘

ภาษัตุว่า อธิบาย

ผู้ใด ของ ทวงถาม ทรัพย์ ทำผิด กฎหมาย ภาษัตุ ใน

กฎหมาย

จุด ศักดิ์ราช ๓๒๔๘ มาตรา ๕๖ ผู้ใด ของ เปน ผู้มี เจตนา
ร้าย ทำ โดย รุจา เปน ตา ผิด ศาล จึง จะ ลง โทษ ได้
ไม่ เหมือน ทำผิด มาตรา ๒๖ ถึง ไม่ มี เจตนา ร้าย ก็ ไม่
พ้น ผิด หน้า ๓๓๘

ภาษาสุวา

การ ทำผิดใน ระหว่าง ตก ช่วง กับ ยี่ กษย์ ใน เรื่อง จำ

วิธีพิจารณา

หน้าสุวาผิดประเภท นั้น เป็นสัญญาพิเศษ เหมือน
วิธี โค้ด เฮาส์ ไม่ ใช้ กิจ ชุระ ราช การ ของ รัฐ บาด จะ ว่า
กล่าว หน้า ๓๔๔

ลักษณะคดี

จำเลยเถียงว่าได้ ไซ้ ณี ให้ แก่ เจอ ณี แดง ถ้าไม่

วิธีพิจารณา

มี กรม ชุระ มา แสดง พระราช บัญญัติ รัชกาล ที่ ๔
ว่า ด้วย ทาส ลูก ณี ผู้ ของ สก ครอง ที่ ๒ ห้าม มิ ให้
เถียง หน้า ๕๘

ลักษณะประกัน

นาย ประกัน ๓๖ หลุด จาก รับ ผิด ชอบ ต่อ เมื่อ เจ้า ณี
ได้ ผ่อน วรรดา ให้ ลูก ณี โดย สืบ หลัง นายประกันซึ่งทำ ให้
นายประกัน เสีย ที่ สก ณี

สัญญา

สัญญา ชุระ มา ไม่ เป็น การ คัด ดำเนิน บิด ปาก ไม่
ให้ ได้ ด้ เถียง ว่า เป็น อย่าง ชัน มิ ได้

ใน บาง เรื่อง ศาส ฎีกา ย่อม ให้ โงท สืบ ดำเนิน
เฉพาะ ข้อ ที่ จำ เหยย ข้อ ๕ ได้ หน้า ๘๔

วิธีพิจารณา

การ ที่ โงท หรือ จำ เหยย ต้อง รวง เงิน ค่า ชุระ เมียม
ใน ชน อุต ธรณ หรือ ฎีกา ตาม พระราช บัญญัติ ข้อ
พิจารณา มาตรา ๘๖ ข้อ ๔ คยณ ก, นั้น ต้อง วาง
ตัว เงิน ๓๖ มี ประกัน แทน ตัว เงิน นั้น ไม่ ได้ หน้า ๓๗๒

ค

ในคดีอาญา ที่ต้องอาศัยของกลาง เป็นข้อพิจารณา
ด้วยแล้ว ถ้าของ กลาง นั้น สูญ หาย ศาสตร์ จะ คง โทษ
จำเลยไม่ได้ หน้า ๑๖

การ ร้องขอ ค้ำประกันเพิ่ม เต็ม เมื่อ มี คำ พิพากษา
แล้ว นั้น ผู้ ร้อง ต้อง แสดง ให้ ศาล เห็น เป็น แก้ว มุตว่า
พยาน จะ รั้ เห็น ข้อ ความ ที่ เป็น ประโยชน์ แก่ คดี ของ ผู้
ร้อง สักงาน ใด ถ้า ไม่เช่นนั้น แล้ว วิธี พิพากษา ไม่
อนุญาต หน้า ๕๐

คำว่า ไม่ จะ เป็น คดี ตรวจ ตาม บท วิเคราะห์ ศัพท์
มาตรา ๖ ข้อ ๑๕ หรือ ไม่ นั้น เป็น ข้อเท็จจริง ไม่ใช่
ปัญหา กฎหมาย หน้า ๓๒

การ ที่ จำเลย ทำร้าย ร่าง กาย มารดา ของ จำเลย เอง
นั้น ถึง บาดแผล ไม่ สำหัด ศาล ก็ คง โทษ หนัก กว่า
การ ทำร้าย กัน ตาม ขรรค์ ๓๖ ได้ หน้า ๖๒

การ ฟ้อง คดี ฟ้อง แด่ อาญา ร่วม กัน ถ้า คดี อาญา
พิจารณา ไม่ สัม ก็ ไม่ ทำให้ คดี ฟ้อง เสีย ไป หน้า ๓๐๘

อิจา ททำร้าย กัน บาดเจ็บ ไม่ สำหัด ถ้า ฐาน ที่
อิจา ทไม่ ไซ้ ใน ท้อง ถนน หตวง ฎา ที่ ตำรา รณ สภา น แล้ว
หา ไซ้ ความ อาญา แผ่น ดิน ไม่ หน้า ๓

อัยการ ว่า ความ เขา ไซ้ เอง แก่ ราช ฎูร ยิ่ง กว่า ที่ จะ

หรือชื่อ จำเลย เป็น เจ้า ณ นน เป็น ขอ วนจตุย ชื่อ
จริง เท็จ หน้า ๘๓

วิธีพิจารณา จำเลย พุด ว่า ถ้า อ้าง บุษบา ไม่ยอม ให้เงิน
ตัดสิน จำเลย จะ พ้อง ตาม ให้ คิด คู่ก คู่แคง บุษบา ถัด ก็ ส่ง
เงิน ให้ จำเลย ไป ตง น ได้ ชื่อ ว่า จำเลย ชื่อ หา ใช้
ความ มีท ฐาน กน โขก ไม่ หน้า ๘๗

วิธีพิจารณา จำเลย จับ ตุก จ้าง โจอท ไป ถัก ชั่งไว้ โจอท จะ พ้อง
อิศรภาพ จำเลย ว่า ทำให้ เลื่อม เตี้ย อิศรภาพ ตาม บท ๒๗๐
ไม่ได้ หน้า ๓๐๓

วิธีพิจารณา เมื่อ ผอ ยง มี ชื่อ ดว อย เมีย น้อย และ เมีย หลวง
ตัดสิน จะ พิพากษา กับ ดว ยง เรื่อง ดิน สม รต ไม่ ได้ หน้า ๓๓๓

วิธีพิจารณา ข่า หลวง เทศ กบิบาล ซึ่ง มี อำนาจ ลง ชื่อ รับ รอง
รับรอง ฎีกา ฎีกา ได้ นน จะ ให้ ผอ ยง คร ๓๓ แทน ไม่ ได้ พระราช
บัญญัติ ให้ อำนาจ แด เฉพาะ ตัว เทศ กบิบาล หน้า ๓๔๖

วิธีพิจารณา กงร ที่ จำเลย จำหน่าย ตูรา โดยมี แต่ ตัว ของ ญ กษ
ภาษา ตูรา กำ กับ มา นน ไม่ เป็น การ พัน ผิด ตาม มาตรา ๒๒
แห่ง กฎหมาย ภาษา ขน ใน ๓๓๓ ฎีกา ๓๒๘๗ หน้า ๓๖๗

วินิจฉัยพิจารณา

การ ที่ จำเลย พุด ว่า นาย ยก กับ อ้าแดง จั่ว ๓๖๖

คำพิพากษา

รักใคร่ เป็น คู่ต่าง กัน ถ้า มี ทั้ง กี่ คง ออก ลูก แล้ว
ตั้ง นี้ ได้ ชัด ว่า จำเลย พุด เกิน กว่า คติเคยน โดย สุภาพ

แปล ความ นิต เข้า ยศ ๕๕๕ แห่ง กฎหมาย ขาญา นำ ๓๗๕

วินิจฉัยพิจารณา

โรง การ พก หญิง ไป ทำ ช่าง เรวณะ ที่ พัก สำหรับ คน เช่า

หญิงนคร ได้เกณฑ์

นชน เจ้า ของ สถานที่ ไม่ มี นิต เมื่อ โจท ดับ ไม่ได้ ว่า
หญิง นัน มี ไบ อนุญาต หรือ ไม่ แต่ เป็น หญิง นคร ได้เกณฑ์
หรือ มี ไบ

นำ ๓๗๗

วินิจฉัยพิจารณา

ประ เพลน ใน เมือง หนึ่ง ซึ่ง ราษฎร ใน เมือง นัน

ประเพณี อาศรัย

ประเพณี กัน อยุ่ ศาล กัด เป็น หตกวันจดยชอพลาษ
ใน คต นัน ได้

เมื่อ อาศรัย เจา อยุ่ แล้ว นาน ทำ ได้ ก็ จะ ก่อ เอา ทน
โดย อำนาจ เป็น ประทับ กษ ไม่ ได้

นำ ๓๗๓

วินิจฉัยพิจารณา

โจท พึ่ง ไม่ ถูก ทาง จำเลย ต้อง เสีย หาย แล้ว

คำเสีย หาย

โจท ค้าง รับ นิต ชอบ ใน คำ เสีย หาย นัน

นำ ๓๓๗

วินิจฉัยพิจารณา

กฎหมาย ตกษณ เบ็ด เด็จ เรือง ละ ทัง ที่ คติ ๘ บ

อธิบายกฎหมาย

ป็น นี้ ไม่ ไช ไช เพลน ไป ใน ที่ ทุก ชนิด กัง
แล้ว แต่ ที่ คติ นัน เม หง สือ ชนิด ไค เป็น หตกวันจดย นำ ๕๒

วิธีพิจารณา

การทำให้เขาตาย เพราะอาศัยศีล พัด หลง

เจตนา

หรือผิดด้วยความโง่เขลา นั้น มีโทษฐานฆ่าคน
ตายโดยไม่มีเจตนา หน้า ๔๒

คำวินิจฉัยภาพของจำเลย เมื่อไม่ปรากฏว่า
จำเลยถูกหลอกอย่างไร แล้ว ถึงไหน จะไม่มีพยาน
ประกอบก็ถึงโทษจำเลยได้

ในการพิจารณาคดีอาญา เมื่อปรากฏว่า ยัง
มีพยานที่รู้เหตุในเรื่องนั้น ถึงไหน จะไม่อ้างศาล
ก็มีอำนาจเรียกมาสืบได้ หน้า ๕๒

วิธีพิจารณา ฎีกา

ยื่นฎีกาขอใจเด็ด ไม่แดง มุดคดีต่อไปนี้ เป็น
เหตุให้ศาลสูงไม่วินิจฉัยฎีกา นั้นได้ หน้า ๔๘

คำสั่งของสมทเทศาภิบาล ที่สั่งว่า อนุญาต
ให้ถวายฎีกาด้วยเห็นว่าเป็นปัญหากฎหมายนั้น ถ้า
ปรากฏว่าคำสั่งนั้น เป็น ขรรชนิยมสำหรับพนักงาน
อัยการแล้วพึงเป็นข้อรับรองไม่ได้ หน้า ๓๒๖

วิธีพิจารณา

พนักงานอัยการว่าความแผ่นดิน ไม่ควรตั้งต้นเป็น

อาญา

มานรดีที่จะให้คดี ขณะแต่ฝ่ายเดียว ต้องซึ่งคดีดูบาง
ใช้ว่าการลงโทษได้ทุกอย่างจะเป็นคุณทุกอย่างนั้น
ห้ามไว้ได้ หน้า ๓๓๓

เข้าไปในร้านเขาแล้วตั้งทรัพย์ ซ่อนไว้ กัดบ้อออกมา
คอบหน้าเจ้า ทวพย คง น หาไซ่ กิริยา จึง รวด ทวพย
ไม่ หน้า ๑๓๖

สัญญาเช่า หนังสือสัญญาเช่าที่ดินมีกำหนด กาล นน เป็นการ

วิชากรณา ตัด ส่วนหนึ่ง ทำ สัญญา ไม่ ให้ เต็มยง เพราะ กาล เท่านั้น
ไม่ เบน การ มี ตม ก ตัด ส่วน น ตล อ ตไป ทุก เมื่ น หน้า ๘๕

สัญญา สัญญารับซื้อ ทำอะไรให้ แก่กัน ใน เบื้องหน้านี้ถ้าการ
นั้น ยังไม่ สำ เ็จ รับ ก มา สัญญา นั้น ยัง ไม่ เกิด นล ๑๕๗

สัญญาตุ๊กจ้าง ให้ เขา ทำ สัญญา รับ เงิน ตอง หน้า ไป แล้ว ไม่ ให้
เขา ย้ รับ ไซ่ การ งาน นั้น ก็ ยง ตล ให้ เขา ตาม พระ ราช
บัญญัติ หน้า ๑๒๒

อาญา วิถีพิจารณา ในคดี อาญา ซึ่งมี โทษ ต่ อกฤ ม โทษ นั้น โจทจะ
ขอ ให้ ศาล ทำ เป็น โจ ยัก ใจ นว ร ไป ตาม คำ จอ นั้น ไม่ ได้
เมื่อ ไม่ มี หต ก รฐาน อย่างใด มา ดำ แดง หน้า ๑๒๘
ผู้หนึ่งผู้ใด ไม่ มี หน้า ที่ ตาม กฎ หมว ย. ที่ จะ ตอง รับ
ผิด ชอบ แทน กิริยา ของ คน อื่ กผู้ หนึ่ง ใน ทาง อาญา เจ็น
แต่ กิริยา นั้น นี้ จะ ได้ เกิด ขน โดย ความ ยง เก๋ ยม สอน
ของ คน หน้า ๘

ในคดีที่จำเลยทำให้ทรัพย์สินของผู้อื่นเสียหายนั้น
ขัยการ มีอำนาจฟ้องเรียกค่าเสียหายแทนราษฎร รวม
ไว้กับคดีอาญาได้ ถึงความผิดชนิดนี้ จะไม่ได้จำระนัย
ไว้ในพระราชบัญญัติเพิ่มเติมวิธีพิจารณาความอาญา
ร.ศ. ๑๒๖ มาตรา ๑ ก็ไม่แน่นอน บท ๘๕ ลักษณะ
อาญาให้อำนาจ

อนาจาร

จำเลยจับข้อมือและปลดหญิงลงนอนหงายแก่ผ้า
ห่มผ้าไหมหญิง แต่จวนทับหญิง แต่มีคนมาเห็นจำเลย
จึงฉะหนีไป ดังนี้ ได้ชี้ว่าทำอนาจารแก่หญิง
หาใช่พยานอื่นอันไม่

เขยเขต

ไม่ ตักษณ ทั้ง การ คย ตัว แทน นหมี แม่ บทว่า ตัว
การ ต้อง รวมผิดชอบ ของ ตัวแทน ในกิจ อัน นำที่ สรอบ ถึง
และ ตัว กวร ต้อง รับผิดชอบ ใช้ ใน การ ท้อถน ของ ตัว แทน
ผู้ทำกิจ ในเวลา ตัว ถึง ไม่ จวนนี้ เขา ประโยชน์ ให้ แก่ตัว
การ หรือ ตัว เอง

อายุ ความ มรฎก

ในคดีที่มรฎกเป็นเจ้าของหนี้ ถึงเกิน ๓ ปี ผู้รับ
มรฎกมีฟ้องเรียกหนี้จากลูกหนี้ได้ ตามอายุความ
หนี้สิน

คำพิพากษาที่ ๑๒ พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

วิธีพิจารณา

วิวาททำร้ายกัน บาดเจ็บล้มตายเป็นอันมาก ถ้าฐานที่
วิวาท มีไซ้ในท้อง ถนน หลวงญาติ สาธารณสถานแล้ว หา
ไซ้ ความอาญาแผ่นดิน

คำพิพากษาที่ ๑๒ พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้กรรมการตรวจจักษุ
โรค อุตธรณคำพิพากษาคดี อุตธรณ ฯ

กรม อัยการ โจท
ใน คดี ระหว่าง

นาย นวม จำเลย

โจทฟ้อง ศาล พระราช อาญาหาว่า เมื่อวันที่ ๒๔ มกราคม ๑๓๐
เวลา ตกลงคืน จำเลย บังอาจทำร้ายร่างกาย นายเด็กบาดเจ็บล้ม
ที่ตำบลบางยี่สิบ แขวง กรุงเทพฯ ฯ

นาย นอม จำเลยให้การ ปฏิเสธ ข้อ โจรท ห ่ ต่อสู้ ว่า จำเลย เดิร มา พบ นาย เด็ก ๆ เอา ท่อน เหล็ก ค้ ทำ ร้าย จำเลย ก่อน จำเลย จึง ได้ เอา มีด ที่ ถู พน นาย เด็ก เพื่อ บอง ถน ต่ว ๆ

ศาล พระราช อาญา พิลาธณา พง คำ พยาน โจรท จำเลย คดี ได้ ความ ว่า ตาม วัน เวลา ที่ โจรท ทำ นาย เด็ก เดิร ถลับ จาก กรม คดอง จะ ไป บ้าน ฝ่าย จำเลย เดิร จะ เอา หน้า ผง ไป ถวาย พระ จำเลย ถับ นาย เด็ก เดิร ไป พบ กัน เข้า ที่ วัด เล่า ว่า คน ชี้ นาย เด็ก ถับ จำเลย ต่าง ทำ ร้าย ถน บาด เจ็บ ทั้ง ๒ ข้าง คือ นาย เด็ก มี แผล ถู พน ที่ ศรีษะ ถับ ที่ ถอง มี ๒ แผล ต้อง รักษา ตัว แต่ ทำ งาน หนัก ไม่ ได้ อยู่ ๒๘ วัน ถน ถวาย ฝ่าย จำเลย มี แผล ถู ค้ หนึ่ง แตก แต แขน นอม นาย เด็ก แต่ จำเลย ต่าง ไป แจ้ง ความ ต่อ โรง พัก ถอง กระจ เวณ ว่า ตน เป็น ผู้ ถู ทำ ร้าย ทั้ง ๒ ข้าง พยาน สำคัญ ใน คดี ฝ่าย โจรท ก็มี แต่ คำ พยาน เด็ก เบิก ความ ว่า จำเลย เป็น ผู้ เอา มีด พน นาย เด็ก ก่อน ฝ่าย จำเลย ถลับ เบิก ความ ต่อสู้ ว่า นาย เด็ก ค้ จำเลย ก่อน จำเลย จึง ได้ เอา มีด พน ๆ

ศาล พระราช อาญา วินิจฉนย คดี ได้ ยก เหตุ ที่ จำเลย แต่ง ตัว ไม่ เรียบ ร้อย ฝ่าย นาย เด็ก แต่ง ตัว เรียบ ร้อย แต่ เหตุ ที่ จำเลย ถับ มีด แต รูป ร้างใหญ่ ไท ชน เป็น ข้อ สันนิษฐาน ว่า จำเลย เป็น ผู้ ทำ ร้าย นาย เด็ก ก่อน จึง คดี ดิน ฉาง บท มาตรา ๓๕๖ ฐาน ทำ ร้าย ร้าง ภาย ส่า หัส ให้ ถง โทษ จำคุก จำเลย มี กำหนด ๒ ปี ๆ

ที่ เสด็จอุทธรณ์ พิจารณาคดีที่จำเลย อุทธรณ์ เห็นว่า พยานแดง เหตุผลในคดีที่ได้ให้ความในทาง พิจารณานั้น เป็นแต่เพียง กระทำให้น่าสงสัยว่าจำเลย จะได้ ทำร้าย นาย เด็ก ก้อน เท้า นั้น ควรวินิจฉัยให้จำเลยได้รับผลดี จากข้อสงสัยนี้ จึงพิพากษาคดีนี้ว่า พิพากษาศาล พระราชอาณา แต่ให้ยกฟ้องโจทก์ เดิม ปลดปล่อยตัวจำเลยไป ฯ

กรม อัยการ ทูลเกล้า ฯ ถวายฎีกา คดี ก้อน เท้า พิพากษาศาลอุทธรณ์ว่าผิด แต่ไม่ได้ชี้แจงเหตุผลอะไรต่อไป ฯ

กรรมา การ ศาลฎีกาได้ตรวจสำนวนเรื่อง นตลอดแล้ว ได้รับความตาม ทาง พิจารณาคดีที่ได้กล่าว มาข้าง นั้น เห็นว่า เรื่องนี้เป็นคดีฉ้อโกงแท้ จำเลย กับ นาย เด็ก ก้อน เท้า ทำร้าย ก้อน เท้า ๒ ฝ่าย แต่ต่างไม่มี บาดแผล ที่ลำหัด ฉกรรจ์ แต่ฐานที่ฉ้อโกงก็มีใช้ในท้องถนนหลวง ฉายที่สาธารณชน สถานที่ เรื่องเช่น นี้กฎหมาย เต็มก็ แต่ ประมวลกฎหมายอาญา ก็ มิได้ มีบัญญัติไว้ แต่ บทใด บทหนึ่ง ว่า เป็น ความ ขาด ฉ้อโกงแผ่นดิน เลย ฯ

อาศรัย เหตุนี้ จึงพร้อม กับ พิพากษายืนตาม คดีพิพากษาศาลอุทธรณ์ แต่ให้ยกฎีกา กรม อัยการ เดิม ฯ

ศาลฎีกา วันที่ ๒๓ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๔๕๖

กรม สอ. ส. ค.
พระยา นรเนติ บัญชาการกิจ
พระยา เกษม ศุขการ

พระยา นรเนติ ปฤกษา
01/10/2565

คำพิพากษาที่ ๑๔ พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

อาญา วิธีพิจารณา

ผู้หนึ่งผู้ใดไม่มีหน้าที่ตามกฎหมาย ที่จะต้องรับผิดชอบแทน
ชอบแทน กิริยาของ คนอื่นผู้หนึ่ง ในทางอาญา เว้นแต่
กิริยา อันนั้น จะได้เกิดขึ้นโดย ความยุบง เลี่ยม สอนของตน

คำพิพากษาที่ ๑๔ พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้กรมการตรวจฎีกา
โจทก์ จ้างเคย อัครวง คำพิพากษา ศาล อัครวง

อัยการ เมืองนนทบุรี

โจทก์

ในคดีระหว่าง

นาย ห่อ นาย ชน นาย ชุ่น

จำเลย

คดีนี้ โจทก์ พกตั้ง ศาล เมืองนนทบุรี หัวดง เมื่อวันที่ ๕ มกราคม
พ. ศ. ๒๔๕๓ เวลาเช้า จำเลยทั้ง ๓ ค้างใช้ คัดตราดูส กระทำร้าย ซึ่งกัน

แต่กัน มีบาดแผล นาย ห่อได้ฆ่า นาย คล้อยตาย ณะ คำบด บาง
รัก น้อย เมืองนนทบุรี รอให้ตั้งโทษ ตาม ดัชนีณ อาญา มาตรา ๒๕๓ ฯ

นาย ห่อ ให้การ รับ ว่า ได้ พ้น นาย คต้อย ตาย จริง โดย ตาม โทษะ เพราะ นาย คต้อย แด นาย ชัน ได้ เป็น ผู้ ก่อ กรรม พ้น จำเลย ก่อ ชน ฝ่าย นาย ชัน นาย ชัน ให้การ ปฏิเสธ ฯ

ศาล เมือง นนทบุรี พิจารณา เห็น ว่า เป็น คดี ที่ เกิน ขำ นาค ศาล เมือง ทำ ความ เห็น ส่ง ให้ ศาล พระราช อาญา ตติ ดิน ฯ

ทาง พิจารณา ได้ ความ ว่า เมื่อ วัน เกิด เหตุ ได้ มี การ แห่ บัด พงษ์ ทำ พิธี ฆบ ใช้ ธิดา ตระ โวศ เมื่อ แห่ เสร็จ แล้ง นาย ชัน กับ นาย ชัน เกิด เหตุ ฆ่า ทาย ชัน แต่ มี ผู้ ห้าม ได้ จึง เด็ก กัน ไป คราว หนึ่ง อีก สัก ปรวดเดียว นาย ชัน ถอน ไม่ ทลาไป ทาย นาย ชัน อีก นาย ชัน จึง รอง คอม ว่า ให้ ไป คือ สู้ กัน ที่ บ้าน ช้าง คง พรหม กอ้าง ฯ แต่ นาย ชัน จะ ไป คอย ที่ นั้น ครั้น แล้ง นาย ชัน ได้ ภาย มีด ลง จาก เรือน ไป ถึง ทาย เรือน ช้าง คง พรหม นาย ห่อ ถอน มีด มา คด ดย โทษ รอด เรือน ช้าง คง พรหม อย นาย ชัน จึง รอง ตาม ว่า " ห่อ ถู " นาย ห่อ คอม รับ แต่ จะ มี เหตุ ผล ประการ ไต ไม่ บร่า กฏ นาย ชัน ตรง เอา มีด พ้น นาย ห่อ หนึ่ง ที่ ถูก ที่ มือ นาย ห่อ จึง เอา มีด ของ ตน พ้น นาย ชัน ฆบ ถูก ที่ ศอก นาย ชัน ตม นาย ห่อ ชน เขย้ม คอม ได้ เจอ มีด จะ พ้น ชำ อัก ใน กั้น ไต นั้น นาย คต้อย ผู้ ตาย เป็น น้อง ชาย นาย ชัน เห็น ดัง นั้น ก็ อด ใจ ไม่ กระ ดาน เวศ ต นาย ห่อ ดัง ที่ หนึ่ง นาย ห่อ ฆบ มา ดัง แล้ง ครั้น ถก ชน ได้ ฆบ ได้ พ้น นาย คต้อย ถูก ที่ ศีรษะ ตม อง แดก นาย คต้อย ขอด ใจ ตาย ด้วย บาต แด ใน คน ฆบ นั้นเอง ใน ขณะ ที่ ชล มุณ กัน อยู่ นั้น นาย ชัน จำเลย

ยื่น อยู่ห่าง ประมาณ ๕ วา นาย กัดต ปกติ กอด ตัวไว้ ไม่ให้เข้ามามี
เกี่ยวข้อง กระทบ ร้าย อย่างไร เมื่อ เกิด วิวาท กัน แล้ว ได้ ตรวจ ดูบาด แผล
นาย ห่อ มี ๒ แผล ไม่ ล้ำ หัส นาย อิน มี หาย แผล เป็น แผล ล้ำ หัส แต่
ถึง กับ ทำให้ รูป หน้า เสีย โคม ด้าย ๆ

ศาล พระราช อาญา ปฎิภา ราชชาด ว่า นาย ห่อ จำเลย มีความ ผิดฐาน
ฆ่า คนตาย โดยไม่ เจตนา ตาม ตัถษณ อาญา มาตรา ๒๕๓ แต่ให้ ลงโทษ
เพียง กำหนด ใน มาตรา ๒๕๓ ตาม คำ โจท ของ ขอร้อง ส่วน นาย อิน
นาย นาย อิน นั้น ปฎิภา ว่า ผิด ตาม ตัถษณ อาญา มาตรา ๒๕๓ ให้ จำคุก
นาย ห่อ มี กำหนด ๒ ปี นาย อิน นาย อิน ตระ ๓ ปี มี ต ของ ถต่าง
ให้ รม เสีย ๆ

นาย อิน นาย อิน จำเลย อทุชรัตน ศาล อทุชรัตน ปฎิภา ว่า ข้อ
เท็จจริง ที่ ศาล ดำเนินคดี มา นั้น ชัดเจน แล้ว เว้น แต่ ข้อ ที่ ลงโทษ นาย
อิน นั้น ยัง มี ข้อ ข เพราะ ทาง พิจารณา ปฎิภา ขัด ว่า นาย อิน ยื่น อยู่ ห่าง
ที่ วิวาท ๕ วา มี ได้ เกี่ยว ข้อ ลง มือ ทำ ร้าย ประการใด แม้ นาย
อิน แด นาย อิน จะ ได้ มี เหตุ เหตุระ กัน กับ อิน ซึ่ง กระทำให้ นาย อิน มา ทั้ง เรือน
อ้า แดง พรหม กัด แต่ สวรร วัตถุ ว่า คน ผู้หนึ่ง ไม่ มี นำ ที่ ความ กุหมาย ที่
จะ ตี ขง รม ผิด ชอบ แทน กิริยา ของ คน ชก ผู้หนึ่ง ใน ทาง อาญา เว้น แต่
กิริยา อิน นั้น จะ ได้ บัง เกิด ขึ้น โดย ความ ขยง เสีย ม ลัสน ของ คน แต่ ใน
คดี นี้ ไม่ ปฎิภา ว่า นาย อิน ได้ ขยง ฎา ใช้ นาย ห่อ ให้ ช่วย กระทำ ร้าย นาย

อันประการใด จึงแก้คำตัดสินศาลเดิมให้ปล่อยตัว นาย อุ๋น พัน โทษ
ไป นอกนั้นคงพิพากษาขึ้นตามเดิม ฯ

โจทก์ นาย อุ๋น จำเลย ทั้ง เกตุฯ ฯ ถวายฎีกา ฯ

กรรมการศาลฎีกาได้ประชุมตรวจสอบตามคดีนี้ ฐานพิจารณา
ได้ความตามที่กล่าวไว้ข้างต้น เห็นว่าศาลอุทธรณ์ พิพากษาตัดสิน
มาชอบด้วยทางพิจารณาแต่บทกฎหมายแล้ว ไม่มีเหตุที่จะแก้ไข
ให้เป็นอย่างอื่นได้ พนักงานอัยการคนที่ฟ้องความนี้ไม่เป็น
เหตุลงปริมาณ มนกิจ มารับหน้าที่หมายว่า จะคอยดัดขมิบถ้าหาไม่ได้ ถวาย
ฎีกาขอในข้อปล่อย นาย อุ๋น แล้วรับได้จำเลยจำเลยคนนั้นตั้งวงมาได้
๙ เดือนแล้วก็ไม่ทำคำสั่งแจ้งแต่งตั้งเหตุขึ้นมา ทว่าราชการมีดปล่อย
พันหน้า ทั้งความนี้ เป็นคดีของ กัดเท่านั้น ไม่สมควร ยอจยัง
ให้ยกฎีกาโจทก์จำเลยเสีย บังคับคดีตามคำตัดสินศาลอุทธรณ์ทุก
ประการ ฯ

ศาลฎีกาวันที่ ๒๔ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๔๕๖

กรมเสนาบดี
พระยา นรเชษฐ์ ตรีปิณฑิก
พระยา เกษมศุขการ

อธิบดี ทรง พิพากษา

คำพิพากษาที่ ๑๒ พระพุทธศักราช ๒๔๕๒

ประมาท

จำเลยได้จุดไฟเผาไร่ ของจำเลย ไฟได้ลามไปไหม้
ทรัพย์สินของโจทก์เสียหาย โทษที่จะลงแก่จำเลยนั้นตาม
บท ๒๐๑ ขี้อยู่ ๑ แห่งลักษณะอาญา หาใช่บท ๑๘๕
แต่ ๑๘๗ ไม่ แต่เมื่อความผิดไม่ร้ายแรงแล้ว ศาล
ปรับจำเลยอย่างเดียวกันได้

คำพิพากษาที่ ๑๒ พระพุทธศักราช ๒๔๕๒

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้กรมการตรวจฎีกา
จำเลย อรรถวิน คำพิพากษา ศาล อรรถวิน ขำหลวงพิเศษ ฯ

อาแดง ล้มจิ้น โจทก์
ในคดีระหวาง
อาแดง ผด อังแดง น้อย จำเลย

คดีนี้ โจทก์ฟ้อง ต่อศาลเมืองอุทัยธานีหาว่า เมื่อวันที่ ๕
มีนาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๔ เวลากลางวัน จำเลยได้เอาไฟจุดเผา

ผลไม้ ใน ส่วน ของ โຈຫຼີ ເສຍ ໄປ ລາ ກາ ໒໐ ບາດ ທີ່ ໃຫ້ ໃຊ້ ຄ່າ ເສຍ ເສຍ
ແຕ່ ບໍ່ ຈຳ ເຈຍ ເປັນ ຈົນ ໕໐໐ ບາດ ກໍ່ ໃຫ້ ເອົາ ໂທ ກາ ຕໍ່ ຄຳ ຈົດ ຈາກ
ສ່ວນ ທີ່ ໕ ຫຼື ສ່ວນ ທີ່ ໔ ຯ

ຈຳ ເຈຍ ທັງ ໒ ໃຫ້ ຄວາ ມ ຕ້ອງ ຄຳ ກຳ ນົດ ຈຳ ເຈຍ ສູ່ ມື ໃນ ໄວ້ ຂອງ ຈຳ ເຈຍ
ມີ ໄດ້ ຕາມ ໄປ ໃໝ່ ທີ່ ໄວ້ ໂຈຫຼີ ແຕ່ ໄວ້ ຂອງ ໂຈຫຼີ ຈະ ໃໝ່ ດ້ວຍ ໄວ້ ອະ ໄວ້ ທຽບ
ໄດ້ ໄວ້ ເພາະ ກ່ອນ ທີ່ ຈຳ ເຈຍ ຈະ ສູ່ ມື ໄດ້ ມີ ໄວ້ ຕາມ ເຂົ້າ ມາ ໃໝ່
ໄວ້ ຂອງ ຈຳ ເຈຍ ແຕ່ ຂອງ ໂຈຫຼີ ກ່ອນ ບາງ ແຕ່ ແຕ່ ສ່ວນ ຜົນ ຜົນ ຂອງ ໂຈຫຼີ ກໍ່ ມີ ໄດ້
ເສຍ ເສຍ ມາ ກຳ ນົດ ຯ

ຮູ້ ຈາກ ພິຈາ ຣ ດ າ ໄດ້ ຄວາ ມ ເປັນ ຫຼັກ ຮູ້ ຈາກ ທັງ ໄດ້ ຈຳ ເຈຍ ຕິດ ໄວ້ ເຖິງ
ໄດ້ ໄດ້ ແຕ່ ຜົນ ຜົນ ໃນ ໄວ້ ຂອງ ຈຳ ເຈຍ ແຕ່ ເຮົາ ໄດ້ ຕຸກ ຕາມ ໄປ ໃໝ່ ທີ່ ມີ
ໄວ້ ຂອງ ໂຈຫຼີ ແຕ່ ໄວ້ ຜູ້ ມີ ຂໍ ື ອີກ ແຫ່ງ ໜຶ່ງ ໂຈຫຼີ ຕ້ອງ ເສຍ ເສຍ ຄື ຜົນ ຜົນ
໒ ທີ່ ກຳ ນົດ ໒໐ ບາດ ຈຳ ເຈຍ ຕິດ ໄວ້ ຈຳ ເຈຍ ຕິດ ໄວ້ ຈຳ ເຈຍ ຕິດ ໄວ້
ລາ ກາ ທຽບ ທ ຕ້ອງ ເສຍ ເສຍ ນີ້ ແຕ່ ຕິດ ໄວ້ ໃຫ້ ຈຳ ເຈຍ ໃຊ້ ຄ່າ ເສຍ ເສຍ ແຕ່
ໂຈຫຼີ ເພິ່ງ ໒໐ ບາດ ກໍ່ ມີ ຄ່າ ຮວ ກ ມ ເພິ່ງ ທີ່ ໜຶ່ງ ສ່ວນ ຄ່າ ທາ ມ ຄວາ ມ
ນັ້ນ ໃຫ້ ເປັນ ກຳ ນົດ ຯ

ໂຈຫຼີ ອຸ ທ ຈຳ ເຈຍ ຕິດ ໄວ້ ຈຳ ເຈຍ ຕິດ ໄວ້ ຈຳ ເຈຍ ຕິດ ໄວ້ ຈຳ ເຈຍ ຕິດ ໄວ້
ຕິດ ໄວ້ ໃຫ້ ຈຳ ເຈຍ ໃຊ້ ຄ່າ ເສຍ ເສຍ ນີ້ ສອບ ແຕ່ ແຕ່ ຂໍ ື ທີ່ ໃຊ້ ໂທ ກາ ຕໍ່ ຄຳ ຈົດ
ແຕ່ ໄດ້ ບໍ່ ຈຳ ເຈຍ ໃຊ້ ຄ່າ ຮວ ກ ມ ເພິ່ງ ທີ່ ໜຶ່ງ ກໍ່ ມີ ຄ່າ ທາ ມ ຄວາ ມ ຕິດ ໄວ້ ນີ້ ຍັງ ມີ ສອບ

เพราะทางพิจารณาปรากฏชัดว่า ไฟที่ไหม้ต้นผลไม้ของโจทก์นั้น
 เป็นเชื้อไฟที่จำเลยปล่อยให้ลุกลามไป โดยมีได้ระมัดระวังจนของ
 ผู้อื่นคงเสียหายไปดังนี้ จำเลยย่อมมีความผิดตามลักษณะ
 ขาญมาตรา ๓๗๕ ๓๗๖ จึงแก้คำตัดสินที่ศาลเดิม คือให้จำคุก
 จำเลยมีกำหนดคดีละ ๖ เดือน ให้เสียค่าชดเชยเงินแทนโจทก์ทั้ง ๒
 ศาลจึงเต็ม กับค่าทนาย ๒ ครั้ง ๓๗ บาท ๕๐ สตางค์ นอกนั้นคง
 คัดสินขึ้นตามศาลเดิม ๑

จำเลยร้องทุกข์เกล้าฯ ถวายฎีกา มีเกณฑ์บทคดี ๒ นายรับรอง ๑
 กรรมการศาลฎีกาได้พร้อมกันประชุมปรึกษาด้วยกันที่ฐาน
 พิจารณาได้ลงมติเห็นว่า โจทก์ได้ฟ้องโจทก์ เห็นว่าศาลชั้นอุทธรณ์พิเศษ
 ปรึกษาทางบท เขาโทษจำเลยมาตั้งน้อยมีชอบ เพราะคดีนี้จำเลย
 มิได้เจตนาทำให้ทรัพย์สินของผู้อื่นเสียหาย หากเป็นไปเพราะ ระยะเวลา
 แลต่อเหตุอื่น คดีเขาบทมาตรา ๒๐๓ ๒๒ ๓ แห่งลักษณะขาญมา ๓๗๖
 โทษที่จะลงแก่จำเลยนี้แต่เพียงปรับก็พอสมควรแก่รูปความ เพราะ
 ของเสียหายราคาเล็กน้อย แต่มิได้เป็นเหตุร้ายใหญ่โตมากมาย
 ฎีกาของจำเลยฟังขึ้น ให้แก้คำตัดสินศาลล่าง คือ ให้ยกโทษ
 จำคุกจำเลยเสีย ให้ปรับจำเลยเป็นเงิน ๓๐ บาท กับให้ใช้ค่า

เสียบ หาย แก่ โศก ๒๐ บาท ตามเดิม ส่วน ค่า ขรรวม เน้นม นน ให้ เป็น
ภาพไป ฯ

ศาลฎีกา วันที่ ๒๔ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๔๖

กรม สติ สติ

พระยา กฤติ กานุกรณ กิจ

พระยา จักร บำณั ศรี ศรี สติ สติ

พระยา เกษม ศุขการ

ม. สติ เนอว เคอว เนอว

อธิบดี ทรวง ปฎกษา

สำนัก ทอ สมนิต

คำพิพากษาที่ ๒๐ พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

อาญา วิธีพิจารณา

ในคดีที่จำเลยทำให้ทรัพย์ของผู้อื่นเสียหายนั้น
อัยการ มีอำนาจฟ้องเรียกค่าเสียหายแทนราษฎร รวมไปถึง
กับคดีอาญาได้ ถึงความผิดชนิดนี้จะไม่ได้จำไว้ใน
พระราชบัญญัติเพิ่มเติมวิธีพิจารณาความอาญา ร.ศ. ๑๒๖
มาตรา ๑ ก็ไม่เป็นไร บท ๙๕ ลักษณะอาญาให้อำนาจ

คำพิพากษาที่ ๒๐ พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้กรมการตรวจภูมิจ
ยุทธวน คำพิพากษาศาลอุทธรณ์ชั้นหลวง พิเศษ ฯ

อัยการ เมือง ขอนแก่น

โจท

ในคดี ระหว่าง

นายเป็ย

จำเลย

โจทฟ้องณะศาล เมือง ขอนแก่น ท้าวว่า เมื่อวันที่ ๕ มีนาคม
ศก ๑๒๙ เวลาบ่าย ๒ โมง จำเลยได้เผาไร่ของจำเลยซึ่งใกล้กับบ้าน
เรือนราษฎร ที่ตำบลฮีโต อำเภอชนบท โดยความเต็มใจของ

จำเลย กระทำให้ บ้าน เรือน ราษฎร ถูกไฟไหม้ เสียหายไป หายหาย ราย
รวม ราคา เงิน ๑๖๓๔ บาท ๗๔ สตางค์ โจทก์ ขอให้ ตวงโทษ จำเลย ตาม
กฎหมาย ดัชนี อาญา มาตรา ๓๘๗ ๒๐๑ แต่ใช้ ค่าเสียหาย แก่ ราษฎร ฯ

จำเลย ให้ การ รับ ว่า ได้ เมา ไร ของ จำเลย จริง แต่ เชื้อเพลิง
ได้ คับ หมัด แด้ว เพลิง ที่ ใหม่นี้ ไม่ ใช้ เชื้อเพลิง ที่ จำเลย จุด ไว้ ฯ

ศาล เมือง ชอน แก่น พิสูจน์ แล ได้ พัง ว่า เพลิง ที่ ใหม่นี้ บ้าน เรือน
ราษฎร ราย นี้ เกิด จาก เชื้อเพลิง ที่ จำเลย เมา ไร โดย ความ ประมาท ของ
จำเลย จึง พิพากษา อ้าง กฎหมาย ดัชนี อาญา มาตรา ๓๘๖ - ๓๘๗
ตวงโทษ จำคุก จำเลย ได้ มี กำหนด ๒ ปี ส่วน ข้อ เสียหาย นั้น เห็น ว่า ไม่
มี กฎหมาย บทใด ให้ อำนาจ แก่ โจทก์ พ้อง จึง ให้ ยก เสีย ฯ

โจทก์ อทธรณ์ คิด คำน แต่ ข้อ ที่ ศาล ไม่ พิพากษา ให้ จำเลย ใช้ ทุนทรัพย์
แต่ อ้าง กฎหมาย ดัชนี อาญา มาตรา ๓๘๖ โจทก์ มี อำนาจ พ้อง ได้ ฯ

ศาล อทธรณ์ ข้าง ทวง พิเศษ เห็น ว่า คดี ที่ โจทก์ ทวง ว่า จำเลย ได้
กระทำให้ เกิด ภัยอันตราย แก่ ทรัพย์ ของ มหาชน นั้น ข้อ การ โจทก์ ไม่ มี
อำนาจ พ้อง เรียก ค่า เสียหาย แทน ราษฎร ได้ เพราะ พระราชบัญญัติ
เพิ่มเติม วิธี พิสูจน์ ความ อาญา ร.ศ. ๑๒๖ มาตรา ๑ บัญญัติ ให้
ข้อ การ พ้อง แทน ได้ แต่ ใน คดี เรื่อง ดัง ทรัพย์ แฉ่ง ซึ่ง จึง ทวง ปล้น กัน
โจทก์ นั้น ยักยอก รับ ของ โจทก์ เท่านั้น คดี เรื่อง นี้ เป็น หน้า ที่ ของ ผู้ ถูก
เสียหาย จะ พ้อง เอง โดย ตรง เว้น แต่ ผู้ ถูก เสียหาย จะ ไม่ ได้ พ้อง แด้ว
01/10/2565

ค่าตัวก็มีอำนาจที่จะพิพากษาให้จำเลยใช้แทนได้ ตามกฎหมายลักษณะ
 อาญา มาตรา ๘๕ แต่ในคดีเรื่องนี้ ค่าเสียหายมากมายหลายเจ้าของ
 แด่เป็นกรร ยุ่งยากที่ทรัพย์ไม่ตรงตามบัญชีก็มี แต่ไม่ได้ตัวเจ้า
 ทรัพย์ มา ตีบ ก็มี จะกำหนดค่าเสียหายลงในเวลานี้ไม่ถูก ครั้นจะ
 สั่งให้พิจารณาคดีต่อไป คดีอาญาก็จะพลอยชักช้าไปด้วย จึงได้แยก
 คดีค่าเสียหาย น ออกจากคดีอาญา ให้เป็นหน้าที่ของผู้ถูกเสียหาย
 จะฟ้องร้องเอง แต่ให้ยกอุทธรณ์ของโจทเสียหาย ๆ

โจท ทูลเกล้า ฯ ถวายฎีกา โท้เถียง อย่างเช่น เดียด ดังว่าใน
 ชั้นอุทธรณ์ว่า โจท มีอำนาจฟ้องแทนราษฎรได้ ฯ

กรมการ ฎีกาพร้อมกันตรวจ บัญชีคดีเรื่องนี้ เสร็จแล้วเห็นว่า
 คดีชั้นต้น แม้จะมีโจทกร ในโจท ในพระราชบัญญัติเพิ่มเติมวิธีพิจารณา
 ความ อาญา ร.ศ. ๑๒๖ มาตรา ๓ ตั้งศาลอุทธรณ์ชั่วคราวพิเศษ
 กต่างก็ตั้ง อัยการ ก็มีอำนาจฟ้องเรียกค่าเสียหายแทนราษฎร รวม
 ไปกับคดีอาญาได้ เพราะกฎหมายลักษณะอาญา มาตรา ๘๕ ให้อำนาจ
 แก่ศาลพิพากษาได้จนถึงผู้เสียหาย ไม่ต้องฟ้องเรียกเมื่อศาลพิพากษา
 คดีอาญา จะพิพากษาให้คืนทรัพย์ ฤ็ใช้ราคาได้ และในเรื่องนี้
 อัยการได้ฟ้องเรียกแทนพร้อม กับคดีอาญา เหตุใดแต่จึงจะไม่ มี
 อำนาจฟ้อง อันนี้ ตามกฎหมายลักษณะอาญา มาตรา ๘๕ นี้ กรมการ
 ฎีกาถือว่าเป็นกฎหมายที่ ขยายข้อความในเรื่องค่าเสียหายนี้ กว้างกว่า

พระราชบัญญัติเพิ่มเติมวิธีพิจารณาความอาญา คีก ๑๒๒ มาตรา ๓
แต่ได้ประกาศใช้ภายหลังพระราชบัญญัตินั้นด้วย ดังนั้น จึงควรถือ
ตาม มาตรา ๕๕ นี้ เป็น บทที่ให้อำนาจแก่อัยการฟ้องเรียกค่าเสียหายแทน
ราษฎรในคดีเรื่องนี้ได้ แต่ค่าเสียหายในคดีนี้ยังไม่มากยังไม่
ได้รับความขัดขวางที่ศาลอุทธรณ์ข้าหลวงพิเศษได้กล่าวไว้ แต่ให้
แยกว่าเป็นคดีใหม่อีกชั้นหนึ่งน่าจะชอบแล้ว ฯ

ปัญหาในข้อที่ศาลล่างวางบท แลลงโทษจำเลยนั้น เห็น
ว่าแม้ โจทก์จำเลยจะมีได้ ผู้ทักตักคำนึงก็ดี แต่เมื่อศาลฎีกาเห็น
มีเหตุที่ควรระงับโทษจำเลยลงได้ ศาลก็มีอำนาจวินิจฉัยได้ ใน
เรื่องนี้โจทก์ฟ้องว่าจำเลยผิดฐานประมาท แต่ศาลล่างก็ได้ชี้ขาด
แล้วว่าจำเลยได้กระทำความผิดโดยประมาท แต่ไปวางบท ๓๗๖ - ๓๗๗
จำคุกจำเลยถึง ๒ ปีนั้น เห็นว่าแรงไป แต่ไม่ถูกบทกฎหมาย
คดีนี้เข้าบท ๒๑๑ ข้อ ๑ ซึ่งควรมีโทษอย่างแรงไม่เกินกว่า ๒ เดือน ฯ

เพราะฉะนั้น จึงพิพากษาแก้ข้อกำหนดโทษ ให้จำคุกจำเลย
ไว้ ๒ เดือน นับแต่วันฟ้องของโจทก์ต่อไป ฯ

คดีฎีกา วันที่ ๒๒ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๔๕๖

กรมตุลาการ

พระยาฤทธิวิเศษราชการุณ

พระยาจักรีปราณีศรีสวัสดิ์พิทักษ์

พระยาเกษมศรีขจร

๐171072583 พระยาฤทธิวิเศษราชการุณ ปลัด

คำพิพากษาที่ ๒๒๒ พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

วิธีพิจารณา

ในคดีอาญาที่ ต้อง อาศรัย ของ กลาง เป็น ข้อพิจารณา
ด้วยแล้ว ถ้า ของ กลาง นั้น สูญหาย ศาลจะลงโทษ
จำเลยไม่ได้

คำพิพากษาที่ ๒๒๒ พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

มีพระบรมราชโองการ โปรดเกล้าฯ ให้กรรมการ ตรวจฎีกา
จำเลย ยุทธธรณ์ คำพิพากษา ศาล ยุทธธรณ์ จำหลวงพิเศษ

อัยการ เมือง เพชรบุรี

โจท

ในคดี ระหว่าง

จำเลย

จำเลย

คดีนี้ได้ความว่า โจทฟ้อง คือ ศาล เมือง เพชรบุรี ๒ ฉบับกล่าวหา
จำเลยว่า (๑) จำเลยได้ทำเงินตราสยาม ปลอมมาใช้จ่ายแก่ราษฎร
เนื่อง ๆ จำเงินเหรียญ สดถึง ปลอมได้ ๑๙ เหรียญ ครั้น เมื่อวันที่ ๑๓
พฤศจิกายน ค.ศ. ๑๒๖๖ พนักงานไป ตรวจค้น พบ เงินเหรียญ บาทที่ใน หีบ
จำเลย ๑๒๑ บาท ๕๕ เหรียญ สดถึง ๒ เหรียญ ขอให้ ลงโทษ ตามกฎหมาย

ลักษณะโจร บทที่ ๑๕๖ (๒) ว่าใน ศก ๑๒๕ .. ๑๒๖ จำเลยได้ตั้งโรง
รับจำนำผิดต่อกฎหมาย ขอให้ลงโทษ ตาม พระราชบัญญัติโรงจำนำ
ศก ๑๑๔ มาตรา ๔ ฯ

จำเลยให้การ ว่าเงิน ปลดอมที่ จับได้นั้นเป็น เงิน ซึ่งถูกจำง ขาวย เขา
ฝันได้ ในเวลา เมื่อจำเลยไม่อยู่ จำเลยไม่ ได้ตั้งโรงรับจำนำ ฯ

ศาล เมืองเพชรบุรี พิจารณาแล้วตัดสิน เมื่อวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์
ศก ๑๒๖ ว่าหนักฐานพยานโจทไม่เพียงพอที่จะลงโทษแก่จำเลยได้
ให้ยกฟ้องโจทเสีย ฯ

โจท อุตธรณ ฯ

ศาล มณฑลราชบุรี มีคำสั่งเมื่อวันที่ ๑๔ สิงหาคม ศก ๑๒๗ ให้
ศาล เมืองตรวจเงิน ถัดจาก ที่จับนั้น แล้ว รายงาน มายัง ศาล มณฑล ศาล
เมือง เขื่อนหนึ่งข้อตอบ เมื่อวันที่ ๒๔ มกราคม ศก ๑๒๘ ว่าเงิน ปลดอม
หายได้ ส่วนไม่ได้ความ ครั้นวันที่ ๑๐ กันยายน ศก ๑๓๑ ศาล มณฑล
ราชบุรี ถัดบ ส่ง ส่วนจนคืนไปยัง ศาล เมือง เพชรบุรี ถัดว่า ศาล
มณฑลไม่มีผู้ พากษาครบ คณะจะตัดสิน ให้ส่ง ส่วนจนไปยัง ศาล
อุตธรณ ข้าหลวง พิเศษ ทัดสิน ฯ

ศาล อุตธรณ ข้าหลวง พิเศษ ปฏิเสธ เมื่อ วันที่ ๓๐ สิงหาคม
พระพุทศักกราช ๒๔๕๕ ว่า พยานโจท เบิก ความ ช่ม ฟังได้ ว่าจำเลย

มีเงินปลอมโดยทางชายฉาบ เมื่อจำเลยรู้อย่างนั้นใช้เงินนั้นต่อไปอีกดังนี้ มีความผิดตามกฎหมายลักษณะโจรบทที่ ๑๕๖ เทียบกับลักษณะมาตรา ๒๑๔ ให้จำคุกจำเลยโดยสถานเบา มีกำหนด ๓ ปี แต่ข้อที่ โจทก์หาว่าตอบผิดถึงโรงรับจำนำนั้น พิพากษาไม่ให้ความให้ยกเสีย ฯ

จำเลยร้องทูลเกล้าฯ ถวายฎีกา ฯ

กรรม การ ค้าต มั่วกดได้ พร้อม กัน ประชุม ปลุกษา เห็น จ้อ ส่วนอน คต น ทง นาย ค้าต แต นาย อัยการ ทำ ยิง พลาด พงษ์ ทรง ดิม คดี ทอด เขา ใจ หดาย มี จุนเงินถดาง ที่ ว่า จับ ได้ นน หาย ค้าต เดิม คัด สิ้น ยก ฟ้อง ก็ไม่ ได้ พิศราห์ เงิน ถดาง ค้าต มณฑล ตั้ง ให้ เรียก ของ ถดาง มา พิศุจน ก็ไม่ มี คำ พิศุจน บน ทัก กรรม กัน มา คัด มณฑล ๆ ก็ ทอด ทั้ง ใจ อ้อก แลว ถดบ ส่ง พงษ์ เขา มา คัด ข้ำ หดอง พิศษ เมษ คก ๓๓๐ โดย อ้าง ว่า ค้าต มณฑล ไม่ มี ผู้ พิศากษา ถรบ คณะ คัด สิ้น ไม่ ได้ นาย ค้าต ข้ำ หดอง พิศษ เรียก ดู เงิน ถดาง ค้าต ถ่าง ก็ จำหน่าย ว่า หาย เสีย แลว ค้าต อทชรณ นั้น ไม่ ได้ มี โอภาศ พิศราห์ เงิน ถดาง ว่า เป็น ของ คดี ฎา ของ ปลตอม แปลง ยิง ชน คัด สิ้น เขา โทษ จำเลย อย่าง เบา เพียง ๑ ปี วิชั พิศารณา ตั้ง ได้ ทำ มา นั ประกอบ ด้วย ความ เหตุว โหด ะเดย ทอด ทั้ง ทำให้ เกิด สงสัย ใน มุด กรรม หดาย ประการ จึง ไม่ ควร เขา โทษ แก่ จำเลย ให้ ยก คำ

พิพากษา ค้าต ข้ำหตวง พิเศษ ตต พ้อง ใจท เด็ย

ปด้อย จ้ำเตย พัน โทษ

ไป ๗

ค้ำต ฎีกา วันที่ ๒๒ พฤษภาคม พุทธศก ๒๔๘๒

กรม สัจฉิต

พระยา จักรปาดนี้ สวี ที่ สฉฉฉฉ

พระยา เกษม ศุขการ

ฉฉฉฉ ทรง ปดุษษา

คำพิพากษาที่ ๒๗ พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

วิธีพิจารณา

การร้องขอสืบพยานเพิ่มเติมเมื่อมีคำพิพากษาแล้วนั้น ผู้ร้องต้องแสดงให้เห็นเป็นเค้ามูลว่าพยานจะรู้เห็นข้อความที่เป็นประโยชน์แก่คดีของผู้ร้องสถานใด ถ้าไม่เช่นนั้นแล้ววิธีพิจารณาไม่อนุญาต

ที่ ๒๗ พระพุทธศักราช ๒๔๕๖ ศาลฎีกา

วันที่ ๒๗ พฤษภาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

ขอเดชะฝ่าละอองธุลีพระบาท ปกเกล้าปกกระหม่อม

ข้าพระพุทธเจ้ากรมการศาลฎีกา ขอพระราชทานกราบบังคมทูลพระกรุณาทราบฝ่าละอองธุลีพระบาท

ด้วยคดีระหว่างอัยการจังหวัดภูเก็ต แลองคัมภีร์วินาศ (ยึด) จำเลย โจทก์ พงษ์ หวัง จำเลย เป็นนายอำเภอตำบลพิตร แขวงจังหวัดภูเก็ต มีหน้าที่เก็บเงินภาษีอากรระหว่าง ร.ศ. ๑๒๔ ถึง ร.ศ. ๑๒๗ จำเลยออกตั๋วใบเสร็จเก็บเงินค่าภาษีอากรต่างๆจากราษฎร แลได้กระทำการทุจริตยกยอกเงินเหล่านี้ไว้เป็นประโยชน์ส่วนตัวเสียรายหนึ่งเป็นจำนวนเงิน ๑๙๖๑๔ บาท ๒๐ อัฐ ๓ โสฬส แลว่า

(๒) เมื่อ ร.ศ. ๑๒๖ เจ้าพนักงาน มี คำ สั่ง ให้ จำเลย ชาย ทอด ตาตาด ที่ นำ ของ หอดวง คำ บล พตอ แห่ง หนึ่ง ได้ เงิน ๔๕๐ บาท แต่ จำเลย เก็บ เงิน คำ นำ ไป เหวี่ยง มือ จับ สัตว์ นำ จาก จีน เบงกู ได้ เงิน ๑๒๕ บาท รวม ๒ จำนวน เป็น เงิน ๕๗๕ บาท จำเลย บังอาจ ยก ออก เงิน นี้ เสีย อีก ราย หนึ่ง ฯ

ขอ ให้ ศาล ลงโทษ จำเลย ตาม ประมวลกฎหมาย มาตรา ๑๓๓ - ๑๓๕ แต่ บังคับ จำเลย ใช้ พระ ราช ทวาร ภัย รวม เป็น เงิน ๑๕๑๑๕ บาท ๒๐ ปี ๖ โสฬส คด้วย ฯ

หอดวง จันทรัฐนิเวศ (ชื่อ) จำเลย ให้ การ รับ ว่า ราย เงิน ต่าง ๆ ที่ โจท กกล่าว หา จำเลย เก็บ ได้ แล้ว ไม่ ได้ ลง มา อุทิศ เงิน สัก ไม่ ได้ นำ ส่ง คดี จริง แต่ คือ สู้ ว่า ได้ จ่าย เงิน เหล่า นี้ ในการ รับผิดชอบ พระ มนต์ สมเด็จ พระ เจ้า อยุ่ หวิ บ้าง เจ้านาย พระ องค์ อื่น บ้าง ตาม คำ สั่ง ข้าง หอดวง เทศาภิบาล ฯ

ศาล มณฑล จันทบุรี พิจารณา คดี แล้ว ตัดสิน ให้ จำเลย มี ความ ผิด ต้อง คดี ยบท มาตรา ๑๓๕ แห่ง ประมวลกฎหมาย (ฐาน เก็บ เงิน ส่ง ย ภาษี ขอกว ที่ ไม่ ควร เก็บ เบงกัม เกิน กว่า ที่ ควร เก็บ ไม่ นำ ส่ง แก่ คดี จ รัฐ มาส) ให้ ลงโทษ จำคุก จำเลย มี กำหนด ๕ ปี ปรับ เป็น พันย หอดวง เงิน ๓๐๐๐ บาท กับ บังคับ จำเลย ให้ นำ เงิน ตาม จำนวน ที่ โจท ทา ส่ง เข้า คดี ฯ

จำเลย อุทธรณ์ ฯ

ศาลอุทธรณ์ ข้า หลวงพิเศษ ปฤกษา แก่ คำพิพากษา ศาล มณฑล
จันทบุรี ให้ยก ข้อที่ ปรับ จำเลย เงิน ๓๐๐๐ บาท เป็น ฟินัย หลวง นัน เตี้ย
ความ ชื่น นอก จาก นี้ ให้ เป็น ไป ตาม คำพิพากษา ศาล เดิม ฯ

หลวงจันทบุรี นีวาศ (อืด) จำเลย ทูลเกล้าทูลกระหม่อม ถวาย
ฎีกา ขอ พระ มหาวรุตนา ดต หยชน ผ่อน โทษ ให้ น้อย ลง ด้ ย่าง เหตุ ว่า

- (๑) ราชเงิน ๑๗๓๗ บาท ๕ ชั่ง ที่ จำเลย ได้ จ่าย ทดรอง ใน การ
รับ เสด็จ สัมเด็จพระ พุทธ เจ้า หลวง นัน ศาล ตวง ไม่ คิด ทัก ให้ จำเลย
- (๒) จำเลย เป็น ผู้ มี ความ ดี ความ ชอบ ใน ราชการ แล ได้ รับ
สภาพ ให้ สักดวก แก่ การ พิจารณา กดี
- (๓) จะ ขอ สืบ พยาน ที่ จำเลย ได้ ระบุ ย่าง ไว้ ต่อ ไป ฯ

ข้า พระ พุทธ เจ้า ได้ พิจารณ กัน ครอง ปฤกษา กดี เรือง นี้ ตลยต แล ได้
ความ ว่า ตาม ข้อ โจท หว จำเลย ให้ การ รับ แล ตาม หลก ฐาน คำ พยาน
ที่ ฝ่าย โจท นำ สืบ กดี ท้อง ที่ สันนิษฐาน ได้ เป็น แน่นนอน ว่า หลวง จันทบุรี
นีวาศ (อืด) จำเลย เป็น นาย ข้าเถอ คาบต พัดว ระหว่าง ร.ศ. ๑๒๔
ถึง ๑๒๗ จำเลย เก็บ เงิน ค่า ส่วย ภาษี ซากว แล เงิน อื่น ๆ ตาม พ้อง โจท
ซึ่ง เป็น พระ ราช ทริพย์ หลวง ได้ แลว ไม่ นำ ส่ง ต่อ รัฐบาล ตาม นาที้ แล
ได้ บัง อาจ ขัก ยอก เงิน เหล่า นี้ ได้ เป็น ประโยชน์ ส่วน ตัว จำเลย เสีย หลาย
ร้อย ราช ข้อ ที่ จำเลย ให้ การ ต่อ สู้ ว่า ได้ ใช้ จ่าย เงิน ไป ใน การ รับ เสด็จ

จำเลยไม่มี พยาน หลัก ฐาน สืบ สัม ข้อ ต่อ สู ได้ เคย เว้น แต่ ราย เงิน
 ๒๗๓๗ บาท & ๗๗ ที่ จำเลย อ้าง ว่า ได้ จ่าย ทด รong ใน การ รับ เส็ด็จ
 สัมเค็จ พระพุทธรเจ้า หดวง นั้น จำเลย ได้ ยื่น บานฎชี้ รายการ ใช้ จ่าย ต่าง ๆ
 แต่ ได้ อ้าง พระยา วิชยาธิบดี เจ้า หดวง เทศาภิบาล คน ก่อน เปน พยาน ๆ เบิก
 ความ ว่า เมื่อ พระบาท สัมเค็จ พระเจ้า อยุ่ หัว เส็ด็จ ประพาศ เมือง
 จันทบุรี ร. ศ. ๑๒๖ กระทรวง มหาดไทย ฎา พระยา จางแดง มอก อนุญาต
 ให้ จ่าย เงิน หลวง รับ เส็ด็จ ๒๐๐๐๐ บาท พยาน ตั้ง จำเลย ให้ จัดการ รับ
 เส็ด็จ ที่ ปากน้ำ เมือง จันทบุรี แต่ ไม่ ได้ จ่าย เงิน ให้ จำเลย ให้ จำเลย เขา
 เงิน ผด ประ โยชน์ ใน ที่ ว่า การ อ่า เมือ จ่าย ทด รong ไป ก่อน ภาย หลัง
 จำเลย ตั้ง โบบ สำคัญ มา ขอ เบิก เงิน มณฑล ก็ได้ ตกตง อนุญาต ให้ จ่าย
 เงิน ราย นี้ ให้ จำเลย แต่ ไม่ ได้ จ่าย เงิน ให้ จำเลย เพราะ โอน มา อยุ่ กับ
 พยาน ๆ จึง เปน ณี หดวง แล้ว คำ พยาน ตอน ทำ นี้ ได้ ความ ไม่ ชัดเจน
 ยาก ที่ จะ เข้าใจ คง ได้ คอวม อยุ่ แต่ ว่า เงิน จ่าย ทด รong ใน การ รับ เส็ด็จ นั้น
 มณฑล เบิก ได้ มา แล้ว แต่ ไม่ ได้ จ่าย ให้ จำเลย มณฑล ทำ เปน แต่ ตก
 ตง อนุญาต จ่าย ให้ จำเลย เท่านั้น แล้ว ก็ จ่าย ฎา โอน เงิน นี้ ให้ พระยา
 วิชยาธิบดี ยืม ของ รัฐ มา เขา ไป ใช้ สร อย ฎา เขา ไป ใช้ ณี หดวง ด้ย อย่าง
 ใด อย่าง หนึ่ง เงิน ราย นี้ สำต มณฑล จันทบุรี ปฏิเสธ ว่า จำเลย ไม่
 มี หลัก ฐาน อะไร นอก จาก บานฎชี้ ที่ จำเลย ทำ ซม เอง แต่ คดี ปรากฏ ว่า
 มณฑล ได้ ตกตง อนุญาต จ่าย เงิน ราย นี้ ให้ จำเลย แล้ว ถึง แม้ คดี เงิน จะ
 ไม่ ได้ ตก อยุ่ แต่ จำเลย จะ ตก ไป อยุ่ แก่ พระยา วิชยาธิบดี เมื่อ จำเลย

ไม่ได้นำเงิน สิ่งคลัง ความ รบมิด จะต้องตกอยู่ แก่จำเลย ข้าพระพุทธเจ้า เห็น ด้วยเกล้า ๆ ว่า ศาล ต่าง ปฎักษา ความ ข้อ นี้ คง นัย ยัง มี ขอบ เงิน ที่ จำเลย จ่าย ทดรอง ไป รายนี้ ถ้าเจ้า พนักงาน ไม่ได้จ่ายให้จำเลย ตาม ใบเบิก แต่เอาไปจ่าย ฎา โอน ให้แก่พระยา วิชยาริมดี เสีย ตั้งนี้ จำเลย ไม่ได้ รับ เงิน เหตุไร จำเลย จะ ต้องรับ ใช้เงิน รายนี้ แต่ จำเลย จะ นำ เงิน นี้ สิ่งคลัง อย่างไร ได้ ๆ

ข้าพระพุทธเจ้า เห็น ด้วยเกล้า ๆ ว่า ฎีกา จำเลย ข้อ ๓ รายเงิน ๒๗๓๗ บาท ๕ อัฐิน พงษ์ชน คือ จำเลย มี พยาน หลักฐาน เพียงพอ กระทำ ให้คดี เป็น ที่น่า สงสัย อยู่ ว่า เงิน รายนี้ จำเลย จะ ได้ จ่าย ทดรอง ไป ใน การ รับ เลี้จ ส้มเค็ญ พระพุทธเจ้า หลวง จริ่ง คง ขอ คอ สู้ ศาล ครร วิมีจฉัย ให้ จำเลย ได้ รับ ผล ดี จาก ข้อ สงสัย นี้ ๆ

ฎีกา จำเลย ข้อ ๒ แด ข้อ ๓ นั้น เห็น ด้วยเกล้า ๆ ว่า ไม่ควร พัง จำเลย เปน ข้าราชกรร มี บรรดา คดี แต่ ได้ รับ ราชการ ใน ตำแหน่ง นาย อำเภอก มานาน แต่ จำเลย ได้ ทำกรร ทุจริต เบียดบัง ยกยอ ด พระราช ทวพิย ใน นาท ที่ ซึ่งคน เปน ผู้รักษา อยู่ เอง ๆ ดูเหมือน จะ คงอด เวลา ที่ จำเลย ได้ รับ ราชการ ตั้งนี้ จำเลย ปฏิบัติ ราชการ ใน นาท โดย ทาง ทุจริต หา ความ ดี ความ ชอบ ใน ราชกรร มี ได้ แต่ ก็ ว่า จำเลย ให้ การ รับ สวรรภาพ โดย ดี นั้น แท้ ที่ จริง จำเลย ค่อ สู้ คดี ด้วย อุบาย เท็จ พดิกแพดง เปน ทำนอง ประวิง อยู่ เต็ม คว จำเลย มิ ได้ รับ สวรรภาพ ให้ ความ สัตย์ ความ รู้ ค่อ ศาล ซึ่ง เปน ประโยชน์ แก่ การ พิจารณา คดี เสีย ส่วน ข้อ ที่ จำเลย ร้อง ขอ

สืบพยาน ต่อไปนี้ ได้ความว่า พยาน เหล่านี้ จำเลย มิ ได้ ระบุ อ้าง ไว้ แต่ เดิม ต่อ การ พิจารณา แล้ว จึง ต้น ด้าน จน มี คำ พิพากษา แล้ว คดี มา ถึง ชั้น ศาล อุทธรณ์ จำเลย จึง ได้ ระบุ อ้าง เจ้า นาย ชื่น สูง ๆ มี ส้ม เต๋จ พระ เจ้า น้อง ยา เรอ เจ้า พ้า กรม หลวง พิศม โลก ประชา นารถ เป็น ต้น แต่ จำเลย ไม่ ได้ แสดง ข้อ ความ ให้ ศาล เห็น เป็น เจ้า มืด จึง พยาน จะ ระบุ เห็น ข้อ ความ ซึ่ง เป็น ประ โยชน์ แก่ คดี จำเลย ศาล โต้ เพราะ ฉะนั้น กฎหมาย วิจัย พิจารณา ไม่ อนุญาต ให้ จำเลย สืบ พยาน เพิ่ม เดิม อีก ได้ ฯ

คดี ทาง พิจารณา ได้ ความ ว่า เจ้า จำเลย ยักยอก พระ ราช ทู พย มี ได้ ปรากฏ ว่า จำเลย เก็บ เงิน ค่า ด้วย ภาษี อากร เก็บ พัก คัด อัตรา ค่า ต่ำ ปกติ ข้าราชการ บพ มาตรา ๓๓๕ ลงโทษ จำเลย ไม่ ต้อง ด้วย รูป ความ เจ้า พระ พุทธ เจ้า เห็น ด้วย กล่าว ว่า ความ ผิด ของ จำเลย ต้อง ต้อง บพ พระ ราช การ มาตรา ๓๓๓ วรรค ๒ โทษ จำคุก จำเลย ๓ ปี ฯ

อา คร์ ย เหตุ ที่ กราบ บัง คม หุต พระ กรม ณา ข้าง ต้น นี้ เจ้า พระ พุทธ เจ้า เห็น ด้วย กล่าว ว่า พร้อม กัน ว่า หลวง จันท รัฐ นิวา ศ (ฮืด) จำเลย มี ความ ผิด ต้อง ด้วย บพ มาตรา ๓๓๓ แห่ง ประมวล กฎ อาญา ควร ลงโทษ จำคุก มี กำหนด ๓ ปี กับ ให้ ใช้ พระ ราช ทู พย เป็น เงิน ๗๔๕๒ บาท ๑๐ อัฐ ๓ โสฬส คำ พิพากษา ค่า ต่ำ ไม่ ต้อง กับ คำ บัง คับ นี้ ควร ให้ แก้ เดี่ยว ฯ

ข้าพระพุทธเจ้า ขอ พระราชทาน ทูลเกล้า ฯ ถวาย สำนวน คำพิพากษา
ศาล มณฑล จันทร์บุรี ศาลอุทธรณ์ ศาลดวงพิเศษ แลฎีกาจำเลย ทราบ
ใต้ฝ่า ถอง ชูดีพระบาท ฯ

ศอกร มี ศอกร ตัด แต่ง แต่ง พระ ทรง พระ กรณาโปรดเกล้า ฯ

ขอ เศษ

ข้า พระ พุทธ เจ้า

กรม ตำรวจ

พระ ยาน รม เติ บัญชา กิจ

ม. ด็กิน เนอริ์ เศวต ร์ เศวต

พระ ยาน เกษม ศุขการี

พระ ยาน รม เติ โลก ษา

ที่ ๔ / ๔๗

(ดำเนินา)

ส่วน ดุสิต

วันที่ ๒๓ เมษายน พระพุทธศักราช ๒๔๕๗

ทูล กรมหลวงสวัสดิวัตน์ อภิเศก

คำพิพากษาคำฎีกาที่ ๒๗ ลงวันที่ ๒๗ พฤษภาคม พ. ศ. ๒๔๕๖
 ปฎิษาไทย หลวงจันทรัฐนิเวศ (อิด) ซึ่งได้กระทำผิดฐาน ยักยอก
 พระราชทรัพย์ คำพิพากษาให้จำคุก หลวงจันทรัฐนิเวศ ๓ ปี
 กับให้ใช้พระราชทรัพย์ ๗๕๕๒ บาท ๒๕ สตางค์นั้น ได้ตรวจดูเห็นว่า
 คำพิพากษาคำฎีกาชอบแล้ว อนุญาตให้ลงโทษ หลวงจันทรัฐนิเวศ
 ตามคำพิพากษา แต่ให้ลดเสียจากบรรดาคดีที่ ๕

พระบรมนามาภิธิย

คำพิพากษาที่ ๒๑๗ พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

วิธีพิจารณา จำนำ ขายฝาก

จำเลยเอาที่นา トラจอง ไปทำสัญญา ขายฝากไว้กับโจท
แต่ที่นา อยู่ใน ความปกครอง ของจำเลย นั้น กิริยา เช่นนี้
ได้ ชื่อ ว่า เป็น การ จำนำ หาใช่ สัญญา กู้ยืม ธรรมดาไม่

คำพิพากษาที่ ๒๑๗ พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้กรรมการตรวจฎีกา
จำเลย อุตสาหกรรม คำพิพากษาศาล อุตสาหกรรม จังหวัด พิเศษ
ในคดีระหว่าง โจท
อ่าแดง ขอน จำเลย
นายทัพ

คดีนี้ โจท ฟ้อง ต่อศาล เมืองราชบุรี ทว่า เมื่อวันที่ ๒๑ กรกฎาคม
ศก ๑๓๗ จำเลยได้ทำ หนังสือสัญญา ต่ออ่าแดง ขายฝาก ที่นา トラจอง ตำบล
ท่ามะเพ็งไว้กับโจท แต่ ตัวโจท เป็นเงิน ๓ ไร่ ๕ ไร่ จำเลย ขอทำ ที่นา
รายนี้ โดยติด คดกบเบยให้ โจท บั ตระ ๓๖ บาท จำเลยได้ ส่ง คดกบเบยให้
โจท แล้ว ๓ ไร่ ๕ ไร่ คง กวาง คดกบเบย จำเลย อยู่ อีก ๘ ไร่ เป็นเงิน ๑๒๔ บาท
ขอให้ บังคับ จำเลย ส่ง ต้น เงิน แด คดกบเบย รวม ๕๖๔ บาทให้ โจท ฯ

จำเลยให้ การ ปฏิเสธ ตลอด ขี้หวา แล คอตั้ง ว่า ที่นา ที่ โจท ฟ้องกับ
ที่นา ของ จำเลย นั้น อยู่ ๒ ตระ ตำบล กัน จำเลย ไม่ได้ ทำ สัญญา ให้ โจท ฯ

ศาลเมืองราชบุรีพิจารณาแล้วพิพากษายกฟ้องโจทก์ โจทก์
 ไปยังศาลมณฑลราชบุรีฯ พิจารณาเห็นชอบด้วยคำพิพากษาของศาล
 เมืองโจทก์อุทธรณ์ต่อมา ศาลอุทธรณ์เข้าหอดงพิเศษ ปรากฏว่าหนังสือ
 สัญญาที่โจทก์อ้างนั้น เป็นหนังสือที่ได้ประพิมพ์ตราอาเภอ หนังสือ
 สัญญาฉบับนี้ แม้ว่าจะไม่ถือว่าเป็นการจำนำ แต่ขายฝากกัน โดยถูกต้อง
 ก็ตาม ก็ยังคงเป็นหนังสือสัญญา ส่วนหนี้สินตั้งอยู่ โจทก์ฟ้องคดีนี้
 ก็เรียกแค่ต้นเงิน แต่ดอกเบี้ย ไม่ได้ฟ้องขอให้ศาลวินิจฉัยในกรรม
 สิทธิที่ดิน ฟ้องของโจทก์ เป็นฟ้องที่ควรวินิจฉัยได้ ข้อที่จำเลย
 ปฏิเสธว่า ไม่ได้ทั้งหนังสือสัญญาแก่โจทก์ ฤๅถ้ามี โจทก์นั้นจำเลยปฏิเสธ
 ไม่ได้ เพราะโจทก์มีพยาน ประกอบ มีนาคว่า จำเลยได้ส่งดอกเบี้ยให้แก่
 โจทก์ครั้งหนึ่งเป็นเงิน ๑๑ บาท ต่อมาโจทก์ได้ทวงถามจำเลยเมือง ๆ
 จนจำมีโจทก์ตาย แต่จำเลยก็ได้ไปมาที่บ้านโจทก์เสมอ ๆ นับตั้งแต่
 จำเลยทำหนังสือสัญญา มาจนวันฟ้อง ดอกเบี้ยค้างจำเลยอยู่ ๑ ปี แต่โจทก์
 รับว่าจำเลยได้ส่งดอกเบี้ยแล้ว ๑ ปี ยังคงค้างดอกเบี้ยอีก ๑ ปี เป็น
 เงิน ๒๘๘ บาท ซึ่งเกินกับต้นเงิน แต่ตามกฎหมายโจทก์ควรได้รับดอก
 เบี้ยเพียงเล่มขอคืน จึงพิพากษาให้ยกคำพิพากษาของศาลเมือง แต่ศาล
 มณฑลเสีย คงให้จำเลยใช้ต้นเงิน ๑ ซึ่งฤๅ ๔๘๖ บาทให้แก่โจทก์ ฯ

จำเลยทูลเกล้าฯ ถวายฎีกาชี้แจงว่า สัญญาของโจทก์เป็นทุจริต
 มีพริศโดยประการต่าง ๆ ฯ

กรรม การ ศาสตร์ ฎีกา ได้ พร้อม กัน ปฤติยา คติ เรือง น เด็วจ ด้ว ทาง
 พิจารณา ได้ ความ ว่า เมื่อ วันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๓๓๘ นาย ทิพ จำเลย ได้
 ทำ หนังสือ สัญญา ต่อ อำเภอก เอา ตรา จอง ที่ นา ตำบล ท่า มะเฟอง เนื้อ
 นา ๕๔ ไร่ ๓ งาน ๕๐ ตารางวา กับ โฉนด เงิน ๓ ซึ่ง ถัดนี้ นาย ทิพ ผู้ชาย ทำ นา
 ราย น ของ ส่ง ดอก เบี้ย มี ๘๖ บาท ๕๐ สตางค์ หนังสือ สัญญา ฉบับ นี้ มี นาย มือ
 แด ชื่อ จำเลย แจ่ง สัต และ มี ตรา อำเภอก ประทับ เป็น ตัว คัญ พระ แสน
 ของ นาย อำเภอก เกิด ความ ยินยอม ว่า เป็น หนังสือ ทำ ที่ บ้าน พยาน ทาง
 พิจารณา ได้ ความ สมดัง ข้อ คิด ตาม ของ จำเลย ไม่ คัด นี้ ไม่ มีความ
 สงสัย ว่า หนังสือ ฉบับ นี้ จำเลย จะ ไม่ ได้ ทำ ให้ แก่ โจท แต่ ข้อ ที่ คัด
 อุทธรณ์ ขาด ทวง พิเศษ เห็น ว่า หนังสือ สัญญา ฉบับ นี้ แม้ จะ ไม่ ด้ย เป็น
 การ จำนำ แด ชาย ฝาก ก็ ยัง คง เป็น หนังสือ สัญญา ณ์ ดัน กัน อยู่ ดัง นั้น
 เป็น คำ พูด ชุ่ย ๖๐ ไร่ ที่ ไม่ เข้า การ เพราะ หนังสือ สัญญา ปรากฏ ข้อ ว่า
 จำเลย เอา ตรา จอง กับ ที่ นา ตำบล ท่า มะเฟอง ทั้ง ที่ พันซึ่ง กำหนด มา
 ทำ สัญญา ชาย ฝาก ไว้ กับ โจท แต่ ตาม ข้อ ความ ใน สัญญา ฎีกา ฎีกา ที่
 ประพฤติ ทอ กัน ระหว่าง โจท จำเลย นั้น เป็น จำนำ ทำ ใช้ ชาย ฝาก ไม่
 กล่าว คือ ที่ นา อยู่ใน ความ ปกครอง ของ จำเลย ๆ ยอม ด้ย ดอก เบี้ย
 ให้ โจท มี ๘๖ บาท เพราะ ฉนั้น หนังสือ ฉบับ นี้ ควร พัง ว่า เป็น สัญญา
 จำนำ เมื่อนับ ตั้งแต่วัน ทำ สัญญา จนวัน พ้อง คัด น ดอก เบี้ย ของ โจท ค้าง
 จำเลย อยู่ ๘ ปี คิด เป็น เงิน ๕๘๘ บาท กับ กับ ดัน เงิน ซึ่ง คัด อุทธรณ์

เจ้าหลวง พิเศษ พินากมา ให้จำเลย เสียเงิน ดอกเบี้ย ให้ แก่ โจทก์ เท่า ต้น เงินนั้น
ก็ เป็น การ ตั้ อยู่ แก่ จำเลย แล้ว ฯ

ฎีกา จำเลย ไม่มี เหตุ สัมควร ที่จะ ให้ คดี ของ ตน ชนะ ได้ ให้ ยัก ฎีกา
จำเลย เสีย แต่ พินากมา แก้ว ว่า ถ้า จำเลย ไม่ นำ ต้น เงิน แด ดอกเบี้ย มา โถ่
ก็ ให้ เขา ที่ มา ตาม หนังสือ สัญญา ขาย ทอด ตกลง เอา เงิน ใช้ ต้น เงิน
แต่ ดอก เบี้ย ให้ โจทก์ คง เค็ม ตาม คำ พินากมา ศาล อุทธรณ์ เจ้า หลวง พิเศษ
ที่ กำหนด ได้ แต่ ให้ จำเลย ใช้ ค่า ฤชา กรรม เข้ม แทน โจทก์ ตอด ทุก ค่า
แต่ ค่า ทนาย ๕ ศาล รวม ๑๐๐ บาท ให้ โจทก์ ด้วย ฯ

ศาล ฎีกา วันที่ ๒๙ พฤษภาคม พุทธ ศก ๒๔๕๖

กรม ตัด คดี

พระยา เกษม ศุขการ

พระยา ภฤคคา นกรณกิจ

พระยา จักร ปาณ ศรัศดี วิสุทษ์

พระยา เกษม ปฤคษา

คำพิพากษาที่ ๓๕ พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

วิธีพิจารณา

คำว่าจะไม่เป็น คดีตราวุธ ตาม บท วิเคราะห์พิพัต มาตรา ๖ ข้อ ๑๕ หรือไม่นั้น เป็น ข้อเท็จจริงไม่ใช่ปัญหากฎหมาย

คำพิพากษาที่ ๓๕ พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้กรรมการตรวจฎีกาโจทก์อุทธรณ์คำพิพากษาคัดอุทธรณ์

ในคดีระหว่าง กรม กอง ตระกูล โฉก
เกาะ ชนหัด จำเลย

คดีเรื่องนี้ โจทก์ฟ้อง เกาะ ชนหัด บงคับ องค์ฤษ ซึ่งได้ จด ฐ่เมียร ก่อนสัญญาทาง พระราชไมตรี หา จ้างจำเลยคือ ฮาวุธใน ที่ ประชุม ชน มี ความ ผิด ความ มาตรา ๓๓๕ ข้อ ๓ แห่ง ประมวลกฎหมาย

ศาล เบื้องหน้า แผลง ค้าง ประสงค์ พิพากษา ว่า ไม่ที่ จำเลยถือ นัน หาเป็น คดีตราวุธตาม บท วิเคราะห์พิพัต มาตรา ๖ ข้อ ๑๕ ไม่ จึงให้ ยก ฟ้องโจทก์เสีย ฯ

โจทก์อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ กรุงเทพ ฯ พิพากษา ยืนตาม ศาลต่าง ฯ

โจทเหตุ เกิด ๑ ถวายฎีกา ๑

กรรมการ ค้าต ฎีกาได้ ตรวจด้านจน เรื่อง นิตตอด แล้ว เห็นว่า คดีนี้ คงวินิจฉัยตาม หนังสือสัญญาทาง พระราชไมตรี ระหว่าง กรุงสยาม กับ กรุง อังกฤษ พ.ศ. ๒๔๕๑ (ตรงกับ พ.ศ. ๑๙๐๘) เพราะอนัน ค้าต นั้น น่าจะ รับวินิจฉัย แต่ ข้อพิพาท กัน ด้วย ข้อกฎหมาย เท่านั้น ในคดีนี้ ปัญหา นี้ แต่ เพียง ว่า ใ้ถือ อัน นั้น จะ เกี่ยวข้อง กับ ศาล อุตตม บท วิเคราะห์ คดีพิท แห่ง ประมวลกฎหมาย ฎีกาไม่ ข้อพิพาท น เป็นแต่ ข้อจริงแท้ เพราะ อนัน ค้าตนี้ ไม่น่าจะ รับวินิจฉัย ให้ยกฎีกา ของ โจทเหตุ

ค้ำต ฎีกา วันที่ ๒ มิถุนายน พุทธศก ๒๔๕๖

กรม สัจฉิต
ม. สกีนเนอร์ เคอร์เนล
พระยวงฤตติกานุกรณกิจ
พระยามหิธร

ม. เคอร์เนล บจกษา

สำนักงานหอสมุด

คำพิพากษาที่ ๓๘ พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

วิธีพิจารณา นำที่นำสืบ

ในคดี ประทุษฐิรภัย ต่อ ททรัพย์ โดยเดินเล่น นั้น เป็น นำที่
ของ จำเลย ทั้ง นำสืบว่า คนไม่ได้เดินเล่น ไม่ใช่ วิสัย
ของ โจท จะ ต้อง สืบ การ เช่น นั้น

คำพิพากษาที่ ๓๘ พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้กรมการตรวจฎีกา
ออกตรวจคำพิพากษาคดี อุตธรณ

ในคดี ระหว่าง นาย เวียม โจท
นายเจริญที่ ๓ จำเลยที่ ๒ จำเลย

คดีนี้ โจทฟ้องต่อศาลแพ่งกล่าวหาจำเลยที่ ๒ เป็นเจ้า
ของม้า นายเจริญจำเลยที่ ๓ เป็นผู้เลี้ยงม้า เมื่อวันที่ ๑๒ เมษายน
พระพุทธศักราช ๒๔๕๕ เวลากลางวัน โจทได้นั่งรถเทียมม้าเทศ์ขับ
ไปในถนนพลับพลาไชยถึงหน้าวัดคณิกาผล ม้าของจำเลยที่ ๒ จึงปลดปล่อย
ให้กินหญ้าอยู่ ณ ที่นั้น ได้ จึงความกัศเคาะม้าซึ่งเทียมรถของโจท
ม้าแตรรถล้ม โจทต้องเสียหายนบาดเจ็บหลายอย่าง แต่ตัวโจทเอง
ได้มีความตกใจมาก จึงขอให้จำเลยใช้ค่าเสียหายแต่ค่าทำขวัญ

ก่อนที่ นายเจริญ จำเลยที่ ๑ จะให้การ แก่ฟ้อง นายเจริญได้ ยื่น คำร้อง ชี้แจง ว่า นายเจริญ เป็น แต่ ถูกจ้าง อ้าแดง เง็ก จำเลยที่ ๒ แดงการ ที่ จะ ค่อสู้คดี น หมายถึง พัง เงิน ของ จำเลยที่ ๒ เวदान อ้าแดงเง็ก ยังไม่ อยู่ เพราะ ถนน จึง ขอ ผิด เดือน ไป ให้ การ พร้อม กัน ค่าด บังคับ ว่าให้ ทำตามหมาย ฯ

ครั้น ถึง วัน กำหนด จำเลยที่ ๑ ยื่น คำให้ การ ว่า มี มา ของ จำเลย ที่ ๒ ซึ่ง จำเลยที่ ๑ เป็น ผู้ รักษา อยู่ นั้น หา ได้ กัด แตะ เตะ มี มา ของ โจทก์ ไม่ แล ที่ โจทก์ เรียก ว่า เสีย หาย นั้น ก็ เกิน กว่า สี่ มกร ฯ

ฝ่าย อ้าแดง เง็ก จำเลยที่ ๒ ให้ การ ว่า จำเลยที่ ๑ ไม่ได้ เกี่ยว ของ กับ จำเลยที่ ๒ แต่ ไม่ ใช้ ค่ว แทน ดอย เพราะ ถนน จำเลยที่ ๒ ไม่ ต้อง รับ ผิดชอบ แต่ ใน เรื่อง นี้ จำเลย มี ความ รัว คณู ยอม จะ ออก เงิน ช่อม รด ให้ โจทก์ ๆ หาย ยอม ไม่ ฯ

ฐาน พิจารณา ได้ ความ ว่า เมื่อ วัน เกิด เหตุ โจทก์ นั่ง รถ เข็ม มี มา เทศ ของ โจทก์ ขับ ไป ใน ถนน พลับพลา ไชย มี มา ของ อ้าแดง เง็ก ซึ่ง นาย เจริญ นำ ไป เสงใน ถนน ได้ ไต่ กัด มี มา โจทก์ ใน ขณะ ที่ เข็ม รด อยู่ นั้น จน มี มา แตร ดับ มี มา มี มา ดเจ็บ แตร รด ต้อง เสีย หาย ตัว โจทก์ เอง หัว เกร สด ต โจทก์ ต้อง รักษา อยู่ ๑๕ วัน เสีย ค่า หมอ ต รด ค ๑๐ บาท แต่ ค่ว ช่อมแซม รด ดิน ๒๐๐ บาท กับ ค่า เวด เค็ด ค อิน ๆ อื่น ๆ

ศาล พัง ปลุกษา ว่า แม้คดี จะ ปรวากฎ ว่า นายเจริญ จำเลยที่ ๑ ไม่ ใช้ คน เสง มี มา ของ จำเลยที่ ๒ ก็ คดี แต่ เมื่อ นาย เจริญ เอา มี มา ของ

ข้าแดงเง็กไปผูกตองไว้ น้ำหลุดไป กัดน้ำ ของผู้อื่น ดังนั้น เป็นความ
เดินเตล็ด ของผู้เลี้ยง น้ำจําเลยที่ ๒ ๆ จำต้อง รับผิด ชอบ เสมอ แต่ค่า
เสียหายที่ โจท ร้องขอ นั้น แรงเกินไป จึง ตัดสิน ให้จำเลย ทง ๒ ไซ้เงินให้
แก่โจท แต่เพียง ๓๐๐ บาท กับค่าธรรมเนียม แลค่า ทนายความ ๕๐ บาทด้วย ๆ

ข้าแดงเง็ก จําเลยที่ ๒ ผู้เคยอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ ปฏิเสธว่า
คดีนี้มี บัณเภาที่ละ ต้อง ปฏิเสธ ๒ ประการ

- ๑, ข้าแดงเง็กผู้อุทธรณ์ จะต้อง รับผิดชอบใน การที่โจทตั้งเสีย
หายโดยถูกน้ำ ของข้าแดงเง็ก ทำอันตราย ๆ ๆ ไม่
- ๒, ถ้าต้อง รับผิด ชอบ จะ ต้อง รับเพียงใด ๆ

ในข้อ ๑ นั้น เห็นได้ว่าในคดีฐาน ประท้วงร้าย ต่อ ทวิพย์ แต้ นทกต
โดย ความ เตล็ดต่อ เช่นนี้ โจท ตั้งน้ำ สืบให้ สัม จัก ข้าแดงเง็ก ถูกน้ำ
ของ ข้าแดงเง็ก ผู้กระทำ การ ตามน้ำ ที่ ได้เดินเตล็ด กระทำให้ โจท เสียหาย
โจท จึง จะ ชนะคดี ได้ แต่คดีนี้ บรกกฐคดีว่า นาย เจริญ จําเลยที่ ๑ ไม่
ได้เป็น บ่าว ถูกจาง ของ จําเลยที่ ๒ ดังหวับ ได้ตั้งมี การ ที่จำเลย
ที่ ๑ เขา น้ำ ของ ข้าแดงเง็กไป โดย พละ การ ซึ่ง ข้าแดงเง็กไม่ รู้ แต่ น้ำ
นั้น หลุดไป ทำ อันตราย ผู้อื่น เช่นนี้ จะให้ ข้าแดงเง็ก รับผิด ชอบไม่ได้
เมื่อ ข้าแดงเง็ก จําเลยที่ ๒ ไม่ต้อง รับผิด ชอบด้วยแล้ว ก็ ไม่จำเป็น
ที่จะ ชี้แจงใน ข้อ ๒ ต่อไป ให้ ยกคำ พิพากษา ศาล ต่าง แดพ้อง โจทเฉพาะ
ข้อ หา ข้าแดงเง็ก จําเลยที่ ๒ นั้น เสีย ให้ โจท เสีย ค่า ธรรมเนียม แลค่า

ทนายความ ๕๐ บาท แทนจำเลยที่ ๒ ด้วย นอกจากที่แก้ไขมาดังนี้
คงพิพากษายืน ตามศาลเดิม ฯ

โจทก์ร้องทูลเกล้าฯ ถวายฎีกา ฯ

กรมการศาลฎีกาได้พร้อมกันประชุมตรวจปรึกษาคดีนี้ ฐาน
พิจารณาได้ความดัง กล่าวไว้ข้างต้น มีเหตุที่จะวินิจฉัยในคดีนี้ มีว่า
อัยการเจ้าจำเลยที่ ๒ ผู้เป็นเจ้าของ มา จำจะต้องรับผิดชอบ ถ้าไม่ ศาล
อุทธรณ์ พิพากษาว่า อัยการเจ้าไม่ ต้องรับผิดชอบ แต่เป็น นันที่ โจทก์จะ
ต้องสืบ ข้อเท็จจริง นั้น พิพากษาพันเพือนไปมากนัก แท้จริง เป็น นานที่
ของ อัยการเจ้าจำเลย จะ สืบ ข้อเท็จจริง นี้ ได้เต็มเต็ง คง หาก ไม่ ใช้
วิธีของโจทก์ จะ สืบ อย่าง ความน่าจะได้ คดี นี้ อัยการเจ้า สืบ ไม่ ได้ เสร็จ
เลย แต่ศาลอุทธรณ์ จัดตั้งยกเอาจำเลยที่ ๑ ให้ เป็น พยาน สำคัญ
ถ้า หาก ว่า ยกพยานให้กันได้ ใช้ คำ นายเจริญ จำเลย นี้ จะ พัง เป็น
ประมาณ มี ได้ เลย เป็น ชัย ขาด เพราะ ว่า ก่อน ที่ นายเจริญ จะ ให้ การ
นายเจริญ ยื่น คำร้อง ขอคัด คดี ศาล เจ้า คน เป็น ตุลาการ ต้อง รือ จำเลย
ที่ ๒ ดังได้ แต่งไว้ข้างต้น ใน วัน ๒๒ ตุลาคม โจทก์ จึง ยื่น ขอร้อง
ระบุชื่อ พยาน บัญชี ของ จำเลย ทั้ง ๒ หา ได้ มี นายเจริญ ได้ เป็น
พยานไม่ ครั้น ถึง วัน พิจารณา นายเจริญ ถอน มา เป็น พยาน เบิก
ความ ว่า คน ไม่ ใช้ ตุลาการ ของ อัยการเจ้าจำเลยที่ ๒ คน ซุกซ่อน ทำเอง
ดังนี้ กระบวน พิจารณา ต้อง ถูกลง ข้อต่อสู้ ของ นายเจริญ จำเลย
แต่ เป็น คำ ขัด กับ คำ ร้อง ของ คน เป็น พยาน เท็จ ๆ ำ จึง ความ เท็จ เห็น

ประจักษ์ อยู่แล้ว ตั้ง นี้ ฝ่าย ข้าแดง เล็ก จำเลย ที่ ๒ ไม่ได้ ระบุ ช่าง นาย
 เจริญไว้ เป็นพยาน ข้าแดง เล็กไม่มี พยาน ดับส่ง ข้อ คือ ตั้ง เช่นนี้ แต่ ตั้ง
 ปาก เดียว ศาล อุทธรณ์ ปฎิภา ความ ลับ ดัน ประปน เกิดชอบ คดุม ผิด
 ทาง พิจารณา ความ แต ผิด ทั้ง กฎหมาย คือ ที่ จะ เคี้ยว สัตตไม่ น้อยเตย
 ศาล แห่ง คัดสิน ว่า จำเลยไม่ พันเงินต่อ ต้อง วิชา ใช้ ค่า เสีย เขา นั้น
 ชอบ แล้ว ให้ ยก คำ พิพากษา ศาล อุทธรณ์ ชั้น ปฎิภา มิ ชอบ นั้น เสีย
 บังคับ คัด ตาม คำ คัดสิน ศาล แห่ง แต่ ให้ จำเลย เสีย ค่า ธรรมเนียม กับ
 ค่า ทนาย ความ แทนใจท ๓ ศาล อีก ๒๐๐ บาท ฯ

ศาลฎีกา วันที่ ๓ มิถุนายน พุทธศก ๒๔๕๖

กรม ๗๖๕๓

พระยาฤทธิพิลา นุทธรณิก

พระยานรนิติบัญญัติ

พระยาเกษม ศุภการ

อธิบดี ทรวง ปฎิภา

คำพิพากษาที่ ๔๓ พระพุทธศักราช ๒๔๕๒

อนาจาร

จำเลยจับข้อมือและปล้ำหญิงลงนอนหงายแก้ผ้าหนุ่ม
ห่มแล้วชนทับหญิง แต่มีคนมาเห็นจำเลยจึงฉะหนี
ไปตั้งนี้ ได้ชื่อว่าเป็นอนาจารแก้หญิงทำให้พยายาม
ข่มขืนไม่

คำพิพากษาที่ ๔๓ พระพุทธศักราช ๒๔๕๒

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้กรรมการตรวจฎีกาโจท
อุทธรณ์คำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ข้างหลวงพิเศษ

ในคดีระหว่าง อัยการเมืองชลบุรี โจท
นายเปล่ง จำเลย

คดีนี้ โจทฟ้องต่อศาลเมืองชลบุรีหาว่า เมื่อวันที่ ๑๒ ตุลาคม
พ.ศ. ๒๔๕๒ เวลาบ่าย จำเลยได้ฉุดลากอ้วแดงเบียร์พยายามข่มขืน
กระทำชำเราถึงกระทำอนาจาร แต่มีเหตุมาขัดขวางเสีย กระนั้นเกิด
ฉะต่อบตหนองมนอำเภอบางพระ ขอให้ตั้งโทษตามกฎหมาย ฯ

จำเลยให้การปฏิเสธ อ้างฐานที่อยู่ ฯ
ฐานพิจารณาได้ความตามคำอ้างแดงเบียร์หญิงคนกลางว่า เมื่อ
วันมีเหตุอ้วแดงเบียร์เดินไปซื้อตุ๋นที่ตลาดหนองมน ช้อได้แล้วเดิน

กลับ มาบ้าน พอถึง ช่วง วัดดอน เห็น จำเริญ ซึ่งไม่ได้ ถัด อารุช อย่างไร
 เดียว ออกมา เข้าทาง เดียว ร่วม กับ ข้าแดง เบยะ และ เดียวเลยไป ช่างนำไป
 หยุดที่ ป่าคาด พอ ข้าแดง เบยะ ไป ถึง ป่าคาด จำเริญ ก็ ครอง เข้า จับ ข้อ มือ
 ข้าแดง เบยะ ถาม ว่าไปไหน มา ข้าแดง เบยะ บอก ว่าไป ตัก เห็ด ด้วง ออก
 ให้ จำเริญ ปลดปล่อย จำเริญ ก็ ไม่ ปลดปล่อย จำเริญ ถัด ญาติ ข้าแดง เบยะ พ้นไป
 จาก ทาง เดียว ประมาณ ๓ วัน และ พยายาม ให้ ข้าแดง เบยะ ไป กับ จำเริญ
 ข้าแดง เบยะ ไม่ ยอมไป จำเริญ ก็ กระตัก น้ำ ต้มดื่ม ของ ข้าแดง เบยะ หุด
 และ ปลดปล่อย ข้าแดง เบยะ ลงนอนหงาย แก่ นานๆ ข้าแดง เบยะ แล้ว ชวน คร่อม
 ใน ทน ได้ นั้น เผลอ มี คน เดียว มา จำเริญ จึง ฆ่านอกจาก ข้าแดง เบยะ จึง หนี
 ไป นอกร จาก ข้าแดง เบยะ หลบ คน ถัดงาน นี้ โจทก์ พยาน หลบหาย ปาก
 ที่ ได้ เห็น แล้ว เหตุการณ์ นี้ เปิด ความ ประทอบ มัน คง พัง ว่า จำเริญ
 เป็น พิรุณ มี ผิดจริง ดัง คำหา โจทก์ ฯ

ศาล เมืองรัตนบุรี ปฏิเสธว่า จำเริญ มี ผิด ฐาน พยายาม ช่มชู้ กระทำ
 ข้ำเรา ตาม ลักษณะ ข้อหา มาตรา ๖๐ - ๕๘๓ จึง คัดตัดสิน ให้ จำคุก จำเริญ
 มี กำหนด ๓ ปี ฯ

จำเริญ อุทธรณ์ ฯ

ศาล อุทธรณ์ ข้าหลวงพิเศษ เห็น ว่า คำ หลบ คน ถัดงาน เบิก ความ
 ตอน นำ ตอน หลบ ว่า คน ยัง คัดตาด เค็ดอน และ คำ พยาน ประทอบ ก็ ไม่
 มัน คง จึง คัดตัดสิน ยก คำ คัดตัดสิน ศาล เดิม แต่ พัง โจทก์ ปลดปล่อย จำเริญ ฯ

โจทก์ ทูลเกล้า ฯ ถวายฎีกา ฯ
 01/10/2565

กรรมการ ศาสตราจารย์ได้พร้อมกันประชุมตรวจ ปรึกษา จำนวน คดีนี้
 ฐาน พิจารณาได้ ความ ตักถ้าวได้ ช่างคน เห็นว่า ศาสตราจารย์เข้าห้อง
 พิเศษ ปรึกษา อ้อมแอ้มไม่เต็ม ปาก ดูเหมือน ชยาก็ ตัด พยาน ใจทว่า
 พังไม่ได้ เสียจริงเจียว แต่จะจับเอาเหล็กที่ โทษ แดง ครวง โทษ จนถึง พัง
 ไม่ได้ก็ ไม่กระจำง ออกมา เป็นแม่ กรรมการ ศาสตราจารย์เห็นว่าคดีนี้
 เข้าบท มาตรา ๒๕๖ ตักถวล ชยาก็ จำเลยมีผิด โดย ความ ของ ฐาน
 ทำ ณาจารย์ ตาม พ้อง แต่ ไม่เป็นการ ร้ายแรง อันใด มีก้นาคำเลยก็
 ไม่ควร ฆัด จาก โทษ ให้ยกคำ พิพากษา ศาสตราจารย์ เข้าห้อง พิเศษ
 เดียว และตัดสินใหม่ ให้จำคุกจำเลย มีกำหนด ๓ เดือน เป็น เครื่อง ถอน
 ใจมิให้ทำ ถอง ฆณาจารย์ แดง ลูกเมีย เจ้า ฯ

ศาสตราจารย์ วันที่ ๕ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๕๖

กรมตุลาการ

พระยา กฤดากร กรมการ

พระยา จักรปณณิศร์ ศรัทธ วิสุทธ

พระยาเกษม คุชการ

อธิบดี ทรวง ปรึกษา

คำพิพากษาที่ ๒๔ พระพุทธศักราช ๒๔๕๒

วิธีพิจารณา เจตนา

การทำให้เขาตาย เพราะอหังการ คิดพัต หลง ถือผิด
ด้วย ความ โง่เขลา นั้น มีโทษรุนแรง ฆ่าคนตายโดยไม่เจตนา

คำพิพากษาที่ ๒๔ พระพุทธศักราช ๒๔๕๒

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้พระรอมการ ตรวจฎีกา
จำเลย อุดรณ คำพิพากษาศาล อุดรณ อัง หลวง พิเศษ

ชั้นการ เมือง กระบี่ บวร โสภ

ในคดี ระหว่าง

นาย คำพา

จำเลย

คดีนี้โจทก์ฟ้องศาล เมือง กระ บี่ บวร ว่าจำ จำเลย เป็น
หมอักษการใช้ อำแดงบุญมา จำเลย ว่ามี ดีใจ จึงเอาหว่าย ต่ำแดงบุญมา
หลตายตีบที่ จนเขอ แดก โส หิด โส ต่ำแดง บุญมา มี ครรภ์ แต่ได้ ทั่ว ถูก
ขาดใจ ตายใน คั้น นั้น เอง ขอให้ตั้งโทษ ตาม กฎ หมาย ฯ

จำเลยให้การ รับ ว่า เป็น หมอ ได้ วิชา อำแดง บุญมาจริง แต่
 จำเลยไม่ได้ เอา หวาย ตี อำแดง บุญมา จำเลย ตี แต่ พัน แด ฝา เรือน ฯ
 อธิบดี ศาล มณฑล ปราจีนบุรี ศาล เมือง กระ บินทร์ บุรี พิจารณา
 คดีนี้ ฐาน พิจารณา ได้ ความเป็น หัตถ์ วิชา หมอ นั้น คง ว่า เดิม อำแดง
 บุญมา บอ ย เป็น ไข้ ได้ ให้ หมอ ไป รักษา หลาย คน ไข้ ไม่ พ้น หมอ ก็
 ต่าง ทิ้ง ไข้ นั้น ไป ภายหลัง นายภา ล่า มี อำแดง บุญมา ได้ ให้ จำเลย มา
 รักษา จำเลย ได้ ให้ ยา รักษา อย ปร ประมาณ ๖ วัน ไข้ ของ อำแดง บุญมา
 กลับ ชุกหนัก จน ตาย ไม่ ชน ครั้น วันที่ ๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๕๕ จำเลย
 เสพ สุรา เมามาก มา ตรวจ ไข้ อำแดง บุญมา อีก บอ ด ว่า ไข้ เข้า ถึง อำแดง
 บุญมา แล้ว ต้อง ได้ ไข้ ไป จำเลย เอา หวาย ตี อำแดง บุญมา หลาย ดิบ
 ที่มี บาด แผล เนื้อ แทะ เป็น ร่วง ๆ เป็น แผล ล้าง ไข้ เวลานี้ อำแดง บุญมา
 มี ครรภ ได้ ปร ประมาณ อีก ๓ เดือน พอ ถูก เข็ม น ตัด ง น แล้ว ก็ แท้ง ตู ก
 และ ชาติ ใจ ตาย ใน คดี นี้ นี้ เอง ฯ

ศาล เมือง กระ บินทร์ บุรี พิเคราะห์ ว่า แม้ การ ที่ เข็ม น ตัด ตาม ขร ม ตา
 จะ ไม่ ถึง กระ ทัด ให้ ตาย ไข้ แต่ เมื่อ เข็ม น ตัด อำแดง บุญมา เพ็ช มาก อย
 แล้ว ครั้น กระ ทัด จำเลย ตี ชัก ดึง น กระ ทัด ให้ สำ การ หนัก ถึง จน ถึง ตาย
 แม้ จำเลย ทำ ด้วย ความ โง่ เขลว ไม่ พ้น ความ ผิด ฐาน ช่า คน ตาย โดย ไม่
 เจตนา ตาม บท มา ตรา ๒๕๓ ตัด สิน ให้ จำคุก จำเลย มี กัก หนัด ๓ ปี เป็น
 โทษ อย ่าง เมา ฯ

จำเลย อุทธรณ์ ฯ

ศาล อุทธรณ์ ข้า หลวง พิเศษ เห็นว่า อาการ ที่ อ้าง มุญมา ตาย
ดง นั้น ยังไม่ปรากฏว่า เพราะเหตุใด เพราะใช้ ก หนัก อยู่ แล้ว คำ แพทย์
ผู้ รั ก ก็ ไม่ ปรากฏ ใน ตำ นวน ยัง เบน จ้อ สง สย อยู่ จะ ดง โทษ จำเลย
ฐาน ฆ่า คน ตาย โดย ไม่ เจตนา มิ ได้ ควร ต้อง ลง บท มาตรา ๒๕๔ ฐาน
ทำร้าย ร่าง กาย จึง แก่ คำ ตัด สิน ศาล เดิม ให้ จำคุก จำเลย มี กำหนด
แค่ เพียง ๒ ปี กับ ปรับ เป็น เงิน ๕๐๐ บาท ถ้า ไม่มี เงิน เสีย ให้ จำ
คุก โทษ วัน ละ ๓ บาท แต่ ไม่ เกิน กว่า ๓ ปี ฯ

จำเลย ทูล เกตฯ ฯ นาย ฎีกา ฐาน คน อนาคต ฯ

กรรม การ ศาล ฎีกา ได้ พิสูจน์ กัน ประ ชน ตรวจ ปรึกษา ตำ นวน คดี นั้น
ฐาน พิจารณา ได้ ความ ตาม ที่ กล่าว ไว้ ข้าง ต้น เห็น ว่า ศาล ข้า หลวง
พิเศษ ปรึกษา ลง บท พิ ตัด เดิม ยก มาตรา ๒๕๓ ขึ้น ปรึกษา ดง โทษ
จำเลย นน ชอบ แล้ว คิด ทำให้ เขา ตาย เพราะ หาร ้วย คิด พัด หลง ถือ ผิด โง่
เขตา นน มี คำ วินิจฉัย ศาล ฎีกา ไว้ เป็น บท คดี ฐาน หยาด เรือง แล้ว แต่
คดี นน ข้าง นี้ ข้อ ความ งอก ออก ไป ว่า จำเลย เมื่ าจ นน มี รั ประมาณ หนัก
มา ใน กิริยา ที่ คน กระ ทำ แก่ อ้าง มุญมา นั้น อีก ด้วย ความ ผิด ของ
จำเลย ไม่ น้อย เลย ไม่ ควร แก่ ที่ จะ ได้ ปราณ ย์ ตด หย่อน โทษ ให้ ยก
คำ ตัด สิน ศาล ข้า หลวง พิเศษ เสีย และ ตัด สิน ใหม่ ให้ จำคุก จำเลย

ตาม มาตรา ๒๕๓ มีกำหนด ๗ ปี เพื่อ ถำรำบ กำร ทำรฐณ รำย กำจ แด
หตง เชื้อใน สิ่ง ที่ หำจ รง มี คำน ๗

ศำต ฐี กำน ที่ ๓๗ มีถำนน พุทธศก ๒๕๕๖

กรม ส่ว สค

พระ ขำ นรเนศ บัญชำ กิจ

พระ ขำ ถฤตตำ นกรณ กิจ

พระ ขำ จักร ปำณ ศรัศคค์ วิศุท

พระ ขำ เกษม ศุภกำร

ขบัต ทร่ง ปฤกษำ

คำพิพากษาที่ ๗๘ พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

วิธีพิจารณา ลักษณะเพิ่มโทษ

จำเลยต้องโทษอยู่ในเรือนจำ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พ้นโทษแล้ว ไปทำผิดซ้ำอีกภายในกำหนดศาลเพิ่มโทษฐานไม่ซื่อตรงตามได้ เช่นเดียวกับ จำเลยพ้นโทษเมื่อถึงกำหนด

คำพิพากษาที่ ๗๘ พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้กรรมการตรวจจำเลย ยุทธธรณ์คำพิพากษาศาล ยุทธธรณ์ ข้าหลวงพิเศษ

อัยการ มณฑลนครสวรรค์

โจท

ในคดีระหว่าง

นาย พดิ่ง

จำเลย

คดีเรื่องนี้ได้ความว่าจำเลยได้ต้องโทษจำขังที่ตารางเมืองนครสวรรค์ ฐาน ช่มชู้ กระทำซ้ำเรอหญิงมีกำหนด ๒ ปี สมเด็จพระพันปีหลวง ทรงขอ พระราชทานโทษได้รับพระกรุณาให้พ้นโทษเพื่อออกบวช ๑ ปี ในระหว่างที่จำเลยเป็นภิกษุเพศนั้น จำเลยได้

เกิด จึงจาก กัน กับ พระ ภิกษุ เณร จำเลยได้ เขาไม่ แหวม ทาง พระ ภิกษุ เณร ถูก ที่ รวบรวม พระ ภิกษุ เณร อยู่ ได้ ๒ ชั่วโมง ก็ขาดใจ ตาย ฯ

ศาล มณฑล นคร สวรรค เห็น ว่า จำเลย มี ความ ผิด ตาม ลักษณะ อาญา มาตรา ๒๕๖ ให้ จำคุก จำเลย ๕ ปี แต่ ให้ ลด โทษ ฐาน ปราณีย์ โดย รับ ตำรวจ กิ่ง หนึ่ง คง จำคุก ๒ ปี ส่วน โทษ ที่ ขอให้ เพิ่ม ฐาน ไม่ เช็ด หลาบ นั้น ปฎักษา เห็น ว่า จำเลย ยัง ไม่ พ้น โทษ ในคดี เรื่อง ชุมชื่น กระทำ ขำเรา จึง ให้ คง ไม่ เพิ่ม โทษ ฯ

ฝ่าย ศาลอุทธรณ์ ขำ หลวง พิเศษ เห็น ว่า คดี นี้ เป็น คดี ยุกฉกรรจ์ ศาล เต็ม เขา โทษ น้อย นัก แต่ โทษ ที่ จะ เพิ่ม แก่ จำเลย ฐาน ไม่ เช็ด หลาบ นั้น ศาล เต็ม คง ได้ มี ขอบ เพราะ จำเลย ได้ พ้น โทษ แล้ว โดย พระ กรุณา จึง คัด สิ้น ใหม่ ให้ จำคุก จำเลย มี กำหนด ๓๐ ปี แต่ โทษ ที่ จะ เพิ่ม ฐาน ไม่ หลาบ จำแดง ฐาน ปราณีย์ โดย ตำรวจ นั้น เต็ม ออกัน เป็น อัน หัก กลับ ลง กัน ไป ฯ

จำเลย ร้อง ทูลเกล้า ฯ ถวายฎีกา ฐาน คน อนาคต ฯ

กรมการ ศาล ฎีกา ได้ ประชุม ปฎักษา ด้าน จน คดี นี้ เห็น ว่า ศาล ขำ หลวง พิเศษ ปฎักษา คัด สิ้น ขอบ แล้ว ย้าย พลัง จำเลย คน นี้ เป็น พาด สัน ดาน ขั้ว ร้าย ทำ มนุษย์ ติละ เหว ใน สัมณ เพศ แต่ ต้อง ชี้ ชนมา จาร อัน อีก ไม่ รั้ว เช็ด รั้ว หลาบ ฎีกา จำเลย ไม่ เป็น แก่น ตำร มุด คดี ไม่ มี ข้อ ที่ จะ รอด พ้น พระ ราช อาญา ได้ ไม่ ควร อนุญาต ให้ จำเลย ร้อง ทูลเกล้า ฯ ถวาย

ฎีกาฐานคนอนาถ ให้ยกฎีกาจำเลยเสีย บังคับคดีตามคำตัดสิน
ศาลอุทธรณ์ จำหุดวงพิเศษทุกประการ ฯ

อนึ่งขอคำหมิหุดวงอฎีกาวิจารณ์ในข้อที่ปลูกษาว่า พระ
ราชทานโทษด้วยพระกรุณาแต่กลับหุดวงเข้าใจว่ายังไม่พ้นโทษนั้น
เป็นการพ้นผ่อนไปได้ถึงเพียงนี้ ฯ

ศาลฎีกาวันที่ ๑๓ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๕๖

กรมสังฆคดี

พระยาฤทธิกาอนุกรมกิจ

พระยาจักรีปาณิศร์ คีรีสังฆคดี

พระยาเกษม ศุภสาร

อธิบดี ทรงปลูกษา

คำพิพากษาที่ ๙๐ พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

วิธีพิจารณา ฎีกา

ยื่น ฎีกาย่อไว้แล้ว ไม่แถลง มุลคดีต่อไป นั้น เป็นเหตุให้ศาลสูงไม่วินิจฉัยฎีกานั้นได้

คำพิพากษาที่ ๙๐ พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้กรรมการตรวจฎีกาโจท
อุทธรณ์คำพิพากษาศาลอุทธรณ์ชั้นสองพิเศษ

อัยการ เมือง นคร ตำบวง

โจท

ในคดีระหว่าง

อ้าย ก อ้าย เบียง

จำเลย

คดีนี้โจทฟ้องต่อศาล เมือง นคร ตำบวง ห่างจำเมื่อวันที่ ๒๖

มีนาคม พุทธศก ๒๔๕๓ เวลาคลับ จำเลยได้เอาเงินขึ้นน้อยบุญเติง

แต่น้อยมุต กระตั้นบนถูกน้อยบุญเติงตาย ถูกน้อยมุตมีบาดแผล

ซ้ำหัด เหตุเกิดณะภตงทางนาตำบล ปงยวงคอกฮ้างเกอ หวงด้ตวแขวง

เมือง นคร ตำบวง ขอให้ตรโทษตามลักษณะ อรรถาถวันที ๗ หมวด

ที่ ๑-๒ ๑

จำเลยทั้ง ๒ ให้การปฏิเสธอ้างฐานที่อยู่ ฯ

ศาลเมืองนครลำปางพิจารณาแล้วเห็นว่า พยานหลักฐานฝ่ายโจท
เบิกความ ส่ม คัด ฟัง ได้ว่า จำเลย ได้ ยิง น้อย บุญ เต็ง ตาย โดย สัตว์ เจตนา
ควร ให้ ลง พระ ราช อาณา ประหวร ชัก ตีร แต่ กัด เกิน อำนาจ ศาล เมือง
จึง ส่ง ดำนวน ไป ยิง ศาล ชำ หุดวง พิเศษ มนเฑ พายัพ ศักดิน ฯ

ศาล มณฑลพายัพ ปฎักษา เห็น ว่า แม้ จะ ฟัง พยาน ชั้น ศาล ได้
ส่วน ประ กอบ ด้วย กัด ก็ ยัง ไม่ มี ทัง สัน ส่ง สย แต่ วิตถุยก คำ พยาน
โจท ชั้น ศาล พิจารณา ว่า มี พยาน ๕ ปาก มา เบิก ความ ว่า หา ได้
เห็น จำเลย ลง มือ กระทำ ร้าย ไม่ คง ได้ ความ เป็น เล็ก จาก คำ ช่าย ถึง ว่า
เมื่อ เวลา ตำ พยาน เห็น จำเลย ถัด บน จำเลย บอก พยาน ว่า จะ ไม่ จับ
ผู้ รวย ชะ โน้ย กระบือ พอ พยาน เดิน ต่อ ไป ได้ สัก ๓ เค้น ก็ ได้ ยืน เคียง
บน ดึง ๓ นิต แต่ พยาน หวู ไม่ ว่า เคียง บน ดึง นั้น จะ เป็น ผู้ ได้ ยิง ช่าย
เชื่อน เบิก ความ ว่า จำเลย ได้ บอก กับ พยาน ว่า จำเลย ยิง น้อย บุญ เต็ง
ตาย คำ ช่าย เชื่อน นั้น จะ ฟัง ไม่ ได้ เลย เพราะ เป็น การ ผิด ขรรม ตา
ซึ่ง คน ไป ทำ ร้าย เขา มา แล้ว จะ กัด บน มา เขา ดู กัน ฟัง ให้ แพร่ หัก ตาย ดึง
หนึ่ง น้อย มุจ ซึ่ง เป็น ผู้ ถูก มา ดึง นั้น เบิก ความ ว่า ไม่ รู้ ว่า ผู้ ได้ ยิง
และ ไม่ เห็น ด้วย ฯ

ฝ่าย พยาน ฐาน ที่ ของ จำเลย เบิก ความ เป็น หลัก ฐาน มัน คง ส่ม ข้อ
ค้อย ดู ของ จำเลย ว่า จำเลย กับ พยาน ลง ไป คำ สี้ เคียด ยัง เมือง เกิน แด

ได้สำนักที่บ้านเด่นสองเมือง กลับมาแต่เมื่อเกิดเหตุยิงกันตาย
แล้วครั้งนี้ จึงให้ยกฟ้องโจทเสีย ปล่อยจำเลยพ้นโทษไป ฯ

โจททูลเกล้า ฯ ถวายฎีกา ฯ

กรรม การ ค้ำถฎีกาได้พร้อมกัน ประชุมทูลเกล้าฯ ปฤกษาจำนวนคดีนี้
เห็นว่า ค้ำถเข้า หลวงพิเศษ มณฑลพายัพ ปฤกษา มา ขอมด้วย ทางพิจารณา
แล้ว ไม่มีเหตุที่จะเปลี่ยนแปลงไป อย่างอื่นได้ ฎีกาของขัยการ
ซึ่ง ย่น แต่คำข้อย่อย แต่วันที่ ๓๑ เมษายน พ.ศ. ๒๔๕๕ จนตลอด ปีกไม่ทำ
คำอธิบายแจ้ง ข้อย่น จน มาให้ ค้ำถ สูงทราบได้ว่า ขัยคดีความ คำ
พิพากษาเป็น ประการใด ให้ ยกฎีกาโจทเสีย ฯ

ตั้งไป เมื่อ นำให้ ค้ำถ ต่างผู้รับฎีกา เร่งเอา กำหนดวัน ย่น คำแจ้ง
เหตุคดีความ ถึงกำหนดไม่ทำตั้งให้ ตกเดือน แล้ว บอก มายัง ค้ำถ
ฎีกา จะได้ ไม่ช้า แต่ ทง เดีย เช่น คดี น อักได้ ฯ

ค้ำถ ฎีกา วันที่ ๑๖ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๕๖

กรม สวัสดิ์

พระยง กฤติกานุกรณ กิจ

พระยา จักร ปาณเฑียร ศักดิ์วิเศษ

พระยา เกษม ศุขการ

อธิบดี ทรง ปฤกษา

คำพิพากษาที่ ๘๓ พระพุทธศักราช ๒๔๕๒

วิธีพิจารณา เจตนา

คำรับสารภาพ ของจำเลย เมื่อไม่ปรากฏว่า จำเลย ถูกหลอก อย่างไรแล้ว ถึงใจจะไม่มีพยาน ประกอบ ก็ ลงโทษจำเลยได้

ในการพิจารณา คดีอาญา เมื่อปรากฏว่า ยังมีพยาน ที่ รู้เหตุใน เรื่องนั้น ถึงใจจะไม่มีอ้างศาล ก็มีอำนาจเรียก มาสืบได้

คำพิพากษาที่ ๘๓ พระพุทธศักราช ๒๔๕๒

มี พระบรมราชโองการ โปรดเกล้า ฯ ให้ กรรมการ ศาลฎีกา จำเลย อนาคต อุทธรณ์ คำพิพากษาศาล อุทธรณ์ ข้างหลวงพิเศษ อัยการ เมือง อุทัยธานี โจท ในคดี ระวัง

นาย หอง นาย ไป นาย เพิก จำเลย

คดีนี้ โจท หวังว่าจำเลย ทั้ง ๓ ได้กลับคิดกัน ว่า นาย บุญตาย ฯ นาย หอง จำเลยให้การ รับสารภาพ แต่ นาย ไป นาย เพิก ให้ การ ปฏิเสธ ฯ

หลวง อภิกิจ ๆ อธิบดีผู้พิพากษาศาล มณฑล นคร สวรรค์ หนึ่ง
 ณะศาล เมือง อุทัย พิจารณาคดี เรื่องนี้ เห็นว่า โจทก์ไม่มี หลักฐาน อย่าง
 ไรในเรื่องนี้ นอกจาก คำรับสารภาพ ของ นาย หงง จำเลย ผู้เดียว
 แต่คำ นาย หงง นี้ เมื่อ สนใจ ส่วน เบิก ความ กลับ ไป กลับ มา ยัง เป็น เหตุ
 ดั่งดั่ง ว่า เป็น คำ รับไม่ บริสุทธิ์ ซื่อตรง วิต ษ ซึ่ง เห็น นาย หงง ถ้อย หมาย
 เมื่อ วน เกิด เหตุ นั้น โจทก์ ก็ มี นำ มา ถัด จึง ตัด สิ้น ยกฟ้อง โจทก์ บ่อย
 จำเลย ทั้ง ๓ พัน โทษ ไป ๆ

ฝ่าย ศาล อุตฯ ณ ศาล หลวง พิเศษ เห็น ว่า ที่ ศาล เดิม ปลดปล่อย คำ นาย
 ไป นาย เพ็ก ไป นั้น ชอบ แล้ว เพราะ นาย ไป นาย เพ็ก บัญชี และ โจท
 ไม่มี พยาน มา ยืนยัน ส่วน นาย หงง ที่ ให้ การ รับ สารภาพ ศาล เดิม ให้
 ปลดปล่อย คำ ไป ด้วย นั้น ยัง มี ชอบ เพราะ พระ ราช บัญญัติ พิจารณา ความ
 อาญา ศัก ๓๓๕ มี ความ ว่า คำ จำเลย ให้ การ รับ สารภาพ ก็ ให้ ศาล ตัด สิ้น ลง
 โทษ จำเลย แต่ ศาล พิเศษ เห็น ว่า คำ รับ สารภาพ ของ นาย หงง
 จำเลย นี้ ได้ ถูก บังคับ กดขี่ ฎา นาย หงง เป็น คน วิกลจริต อย่างไร เป็น คำ
 รับ โดย ชัก ตา และ ถูก ต้อง ตาม เหตุ ผล คดี ฟัง ได้ ว่า นาย หงง ได้ ตอบ
 ทาง นาย บุญ ตาย แต่ จำเลย จะ เจตนา จะ ไม่ ให้ ตาย ฎา ไม่ นั้น โจท
 ก็ ไม่มี พยาน มา พิสูจน์ ใน ข้อ นี้ คดี จึง ควร ต้อง ฟัง แต่ ตาม คำ จำเลย
 ว่า มิ ได้ เจตนา จะ ให้ ถึง ตาย เป็น ประมาณ เพราะ ฉนั้น จำเลย ต้อง มี
 ความ ผิด ตาม ตักขณ อาญา มาตรา ๒๕๑ ให้ จำคุก นาย หงง ๑๕ ปี ฤช

ฐานปรานีที่ให้การรับสารภาพเป็นประโยชน์แก่การพิจารณา คงให้จำคุกนายหงมีกำหนด ๗ ปีกับ ๖ เดือน ฯ

จำเลยร้องทูลเกล้า ฯ ถวายฎีกาฐานคนอนาถ ฯ

กรรม การ ค้ำถักฎีกาได้ ประชุม ปถกษา ด้านคน คดีนี้ เห็นว่า ค้ำถัก หาดวง พิเศษ ปถกษา คดี ดิน ซ่อม แต่ ฎีกาจำเลยไม่เป็น แก่นสาร คดีนี้ จำเลย รับ โดย ชื่นคิดว่า ได้ ทั้ง เขาจริงแท้ ๆ ไม่มีช่องที่จะ รับผิดชอบ พระราชทานได้ ไม่ควร อนุญาตให้ จำเลย ทูลเกล้า ฯ ถวาย ฎีกา ฐานคน อนาถ ให้ ยก ฎีกา จำเลย เสีย บังคับ คดี ตาม คำพิพากษา ค้ำถัก อรรถารณ ซ้ำ หาดวง พิเศษ ทุก ประการ ฯ

คดียัง คดีนี้ เมื่อ อธิบดี ๘ พภาพภา กวดเดิม พิจารณา อยู่ ได้ หยิบ ยก ขึ้น ค้ำถักไว้ ใน คำพิพากษาว่า อ้างแดง รัด พยาน คำค้น อัยการ โจท มิได้ เขา คอ มา ดับ เมื่อ ตน เบน ๘ พิจารณา เห็น คดี ยัง มก พร้อง อย่าง น เหตุไร จึง ไม่ เรียก พยาน นั้น มา ดับ ให้ ดิน กระแส ความ นาย อัยการ ว่า ความ ขาด มก พร้อง นั้น ย่อม แสดง ความ รุ ทุ น รุ ไม่ ถึง ความ ทั้ง ค้ำถัก แด อัยการ มิได้ เอาใจ ได้ สอดส่อง ให้ ถอน ถ ทา แต่ สดถ ๆ ทั้ง ให้ คดี เดือน และ วก ่วน ไปเอง ควร ต้อง ดำเนินไว้ ฯ

ค้ำถักฎีกา วันที่ ๑๖ มีถพฤษ พุทธศก ๒๔๕๖

กรม ส่วัดดี
พระยารจตรปณตวรศต วิถุทษ
พระยา กฤติกานุกรณ กิจ
พระยา เกษมศุฑการี

คำพิพากษาที่ ๙๔ พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

กตจี ช่มเหลง

นาย ช่ม จำเลย พுகุขอเงิน เตียน ที่ ค้างต่อ นายเข้ม ๆ กลับ ตำทอ จำเลย แดตรง เซ้าตะ จำเลย ๆ จึง เอาไม้ หลาว แทน นายเข้มตาย ได้ ชื่อ ว่า จำเลย ถูกกตจี ด้วยเหตุ อัน ไม่เป็น กรรม คดี เซ้า บท ๕๕ แห่ง กฎหมายอาญา

คำพิพากษาที่ ๙๔ พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

มีพระ บรมราช โองการโปรดเกล้า ฯ ให้ กรมการ ทรงวินิจฉัย อุตธรณ์ คำพิพากษา ศาล อุตธรณ์

กรม อัยการ โจท
ใน คดี ระหว่าง นาย ช่ม จำเลย

คดี นี้ โจท พ้อง ต่อ ศาล พระราชอาญา แห่งว่า เมื่อ วันที่ ๑๕ ตุลาคม พุทธศัศ ๒๔๕๕ เวลา กลาง วัน จำเลย ได้ เอา หนวด ไม้ รวอก แทน นายเข้ม ตาย โดย สัมมิ เจตนา เหตุ เกิด ณ: ตำบล บ้าน ตะนาว กรุง เทพ ฯ ขอ ให้ ส่ง โทษ ตาม ลักษณะ อาญา มาตรา ๒๔๗ - ๒๕๑ ฯ

จำเลยให้การรับว่าได้แท้จริง แต่เพื่อประโยชน์คดี ฯ

ฐานพิจารณาได้ความว่า นายเข้มผู้ตาย กับจำเลยเป็นพี่น้อง

ร่วมบิดา แต่ต่าง มารดา อยู่คนละบ้าน เหตุที่จะเกิดคดีเรื่องนี้

ขึ้นเมื่อ ค.ศ. ๑๖๖ (๒๕๕๐) นายเข้มผู้ตายได้ออกไปทำการ

แผนกที่ คณะเมืองจันทบุรี และได้จ้างจำเลยเป็นคู่ไปด้วย เมื่อเสร็จ

การกลับกรมเทพ ฯ นายเข้มก็ให้จ่ายเงินเดือนให้แก่จำเลยไม่ครบเมื่อ

วันเกิดเหตุเวลายาว ๕ โมง จำเลยนั่งกินข้าวอยู่ในห้องพร้อมด้วย

บิดามารดา ขณะนั้นหนูเข้มบุตรนายเข้มผู้ตายได้มาขอจำเลย ฯ

จึงสั่งหนูเข้มให้ไปขอเงินเดือนที่นายเข้มผู้ตาย ๕ บาท อีกทั้งประ

เดี๋ยวหนึ่ง นายเข้มก็มาที่ห้องจำเลยแล้วตามจำเลยว่าจะเอาเงินอะไร

จำเลยตอบว่าเงินเดือนรายที่ค้างเมื่อไปทั่วแผนที่ พูดเท่านั้น นาย

เข้มก็กล่าวคำขอร้องจำเลย แต่ตรงเข้าเตะจำเลยในขณะที่นั่งกิน

ข้าวอยู่จนจำเลยล้ม นายเข้มผู้เป็นบิดาได้ลุกขึ้นห้าม นายเข้ม

กลับมตักนายเข้มล้มลงด้วย และเข้าเตะจำเลยซ้ำอีก ฝ่ายจำเลย

เห็นเหตุอันจึงผวยโต้ไม่ไหวทาง นายเข้มถูกทุบตีข้าง ๓ ที่ตลอดคืน

แล้ว นายเข้มกับนายเข้มได้เข้าช่วยห้ามปรามจึงเลิกวิวาทกัน พนักงาน

งานพด ครบวรได้มารับตัวนายเข้มไป ยังไม่ทันถึงโรงพยาบาล

ก็ช็อคใจตายด้วยบาดแผลที่ถูกแทงนั้น ฯ

ได้ความ ดังนี้ ศาลพระราชอาญา ปฏิเสธว่า ฎีกาที่จำเลย
 เสนอไม่ ท้าวแหง นาย เข้ม ทฎ ถึง คับ นน ตง สันนิษฐานได้ว่า จำเลย
 เจตนา จะฆ่า นาย เข้ม ให้ตาย ต้อง ด้วย สักขณ อาญา มาตรา ๒๕๘
 แต่ การ ที่ จำเลย กระทำ ครั้ง นี้นั้น ฎีกา สันนิษฐานว่า เป็น การ บ่อน กั้น ตัว
 แต่ จำเลย ทำ เกิน ก่อ ให้ เหตุ ไม่ ควร ที่ จะ ใช้ ท้าวแหง จน ถึง ตาย บท
 มาตรา ๕๓ ท่าน บัญญัติ ว่า การ กำหนด โทษ สักแล้ว แต่ ศาล จะ เห็น สมควร
 ด้วย เหตุ นั้น จึง ตัด สัน ให้ จำคุก จำเลย มี กำหนด ๓๘ เดือน ๖

โจทก์ ออกรรณ ว่า ศาล เดิม ลงโทษ น้อย นก ๖

ศาล ออกรรณ ตัด สัน ยืน ตาม ศาล เดิม ว่า ศาล เดิม ลงโทษ
 จำเลย สมควร กับ มุต กรรม นี้ แล้ว ๖

กรม อัยการ โจทก์ ทูลเกล้า ฯ ถวาย ฎีกา ๖

กรวม การ ศาล ฎีกา ได้ พิจารณากัน ประชุม ปฏิษฐาน จำนวน คดี นี้ ฐาน
 พิจารณาได้ ความ ตาม ที่ ถัด มา แล้ว ช่าง ต้น เห็น ว่า การ ที่ นาย เข้ม
 ไม่ ยอม ให้ เงิน ค่าจ้าง ช่าง ค้าง เก็บ เขาไว้ เสีย แต่ ยัง ฆ่า เตะ จำเลย ใน
 ขณะ ที่ จำเลย กิน เขา อยู่ นั้น แสดง ให้ เห็น ว่า ใช้ ฎีกา ก่อ ชี้นั้น ไม่ เป็น
 ธรรม เป็น เหตุ ให้ จำเลย ศาล โทษ ตก หนัก ทำร้าย ต่อ ชี้นั้น มี ผิด เข้า
 บท มาตรา ๕๕ ด้วย ชัด ชัด แต่ กำหนด โทษ ฐาน ฆ่า คน ตาย นี้ ศาล ต่าง
 วาง มา เขา ไป นี้ ฎีกา กรม อัยการ พัง ๖

ด้วยเหตุนี้จึงให้แก่อำมาตย์ ศาลต่าง ทั้ง ๒ ชั้น เพิ่มโทษ
จำคุกให้จำคุกมีกำหนด ๕ ปี เพื่อให้มีให้เหิมตุแก่อำนาจโทษะ ๆ

คำสั่งฎีกา วันที่ ๑๗ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๕๖

กรมเสนาบดี

พระยารถกฤตยานุรักษ์

พระยาจักรยวัฒน์ศรีศักดิ์

อธิบดี ทรงแปลภาษา

คำพิพากษาที่ ๘๕ พระพุทธศักราช ๒๔๕๒

ลักษณะคดี วิธีพิจารณา

จำเลยเถียงว่าได้ ๒๖๕ บาท ให้แก่เจ้าหนี้แล้ว ถ้าไม่มี
กรรมกรรมมาแสดง พระราชบัญญัติที่ ๔ ว่าด้วยทนาย
ผู้ทนายของคดีครั้งที่ ๒๒ ห้ามมิให้เถียง

คำพิพากษาที่ ๘๕ พระพุทธศักราช ๒๔๕๒

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้กรรมการตรวจฎีกาจำเลย
อุทธรณ์คำพิพากษาคัดอุทธรณ์เข้าหลวงพิเศษ

นายเทียบ โจทก์
ในคดีระหว่าง นาย ติมยวน จำเลย

คดีนี้โจทก์ฟ้อง คัดค้านมณฑลชุมพร ว่าจำเลยได้กู้เงินโจทก์ แล
ของอำแดงนุ่มหน้าโจทก์ไป ๓๐๐ บาท ทำหนังสือสัญญาต่อกรมการอำเภอ
เป็นหลักฐาน ตั้งแต่จำเลยรับเงินไป แต่จำเลยมิได้ส่งดอกเบี้ยจน
บัดนี้คิดได้ ๘ ปีเป็นเงิน ๒๕๐ บาท บัดนี้อำแดงนุ่มตาย โจทก์เป็นผู้
รับมรดกจึงขอให้คัดบังคับเบียดใช้ต้นเงิน แลดอกเบี้ยแก่โจทก์ ฯ

จำเลยให้การว่าได้ ทำหนังสือสัญญา กู้ เงิน ของ อ้าแดงนุ่มไปจริง แต่จำเลยได้ ส่ง ดอก เบี้ย แด่ ต้น เงิน ๒๐๐ บาท แก่ อ้าแดงนุ่มแล้ว ยังค้างอยู่ อีก ๓๐๐ บาท จำเลย ยอม จะ ใช้ แต่ ตัด ฟ้อง ว่า โจท ฟ้อง เกิน นาย มรรณู ก

ศาล มณฑล ชมพร พิเคราะห์ เห็น ว่า หนังสือ สัญญา กรม ขวรม ได้ ทำ ที่ อ้าแดง เมือง พุมเรียง แต่ พยาน หัด นฐาน ฝ่าย โจท จำเลย ก็ อยู่ ที่ เมือง พุม เรียง สม ครว ที่ จะ โอน คดี ไป ให้ ศาล เมือง พุม เรียง ปฤ กษา จึง จะ ขอ บ โจท จำเลย ทง ต้อง ฝ่าย ยอม ตก ลง เห็น ชอบ แล้ จึง สั่ง คดี ไป ศาล เมือง พุม เรียง ก

ศาล เมือง พุม เรียง เห็น ว่า หนังสือ สัญญา ของ โจท นั้น ได้ ทำ ถูก ต้อง ตาม กฎหมาย ไม่ ต้อง ชำ พยาน บคต ฝ่าย จำเลย ที่ ต่อสู้ ได้ ส่ง ต้น เงิน แด่ ดอก เบี้ย แด่ กมี ได้ มี หนังสือ สำคัญ เป็น หต กฐาน แต่ ใน หนังสือ สัญญา ฎฯ หตง หนังสือ สัญญา ก็ ไม่มี ปรากฏ สด ก หตง ว่า ได้ ส่ง ต้น เงิน ฎฯ ดอก เบี้ย ความ ประกาศ สรร กาศ ที่ ๔ ว่า ด้วย ทาษ ถูก ฎฯ ต้อง คัด ครว ที่ ๒ ว่า จะ ส่ง เงิน คว คว แด่ เงิน กุ ต่อ นาย เงิน เมื่อใด ก็ ให้ ขอ ส่าร กรม ขวรม แด่ หนังสือ สำคัญ มา ให้ พิ ร้อม แต่ ส่ง เป็ ดียน กับ หนังสือ สำคัญ ให้ ทน ทึ อย่า ให้ มี เหตุ ไต่ แย้ง ได้ ว่า ยัง ไม่ ได้ ส่ง ให้ ถ้า ไม่มี ส่าร กรม ขวรม มา สด ก หตง ก็ จง ขอ ประทอน เปน โบริบ มา เปน สำคัญ ถ้า ว่า เจ้า คดี จะ เกียง พ้อ ช่าง พยาน ซัก การ ให้ เน้น ซ้ำ ด้วย ตัว นวน ใน คดี ต่าง ๆ นั้น ไม่ ควร ขุด การ จะ ทำ ตาม เลย ดง นี เมื่อ กฎ หมาย บัญญู ฎฯ ไว้ ดง นี แด จำเลย มี ได้ ทำ ให้ ถูก ต้อง ตาม กฎหมาย จึง ตัด สิน ให้ จำเลย ใช้ ต้น เงิน แด

คอกเบย รวม ๕๕๕ บาท แก่ใจททั้ง คาชรวม เนียม ด้วย ข้อศค พอง ของ
จำเดย นนพง มีไต้ เพราะใจทเอง เปน คอเจ้า ฉี่ คอย ฯ

จำเดย อทุทธฉฉี่ ศีเดยทุทธฉฉี่ชาหตวงพิเศษคตฉฉี่นคานคาคัดฉฉี่ ๑

จำเดย ทุตเถถ่า ๑ ถวาย ฎีกา ๑

กรรมการ ค้างฎีกาได้ พรอม ฉฉี่ บรรชุน บญกษาด้านฉฉี่นคฉฉี่ ฐาน
พิจารณาได้ คอกรมคังคฉฉี่ได้ ฉฉี่งฉฉี่ ฉฉี่ เห็นฉฉี่ว่าค้างฉฉี่ฉฉี่ง ๒ คัดฉฉี่ฉฉี่มา
ชอบคฉฉี่ด้วยบทกฏหนายฉฉี่ฉฉี่ ฉฉี่ไม่มีเหตุฉฉี่ที่ฉฉี่นเปลี่ยนเปฉฉี่งไปฉฉี่อย่างฉฉี่อื่นได้ ให้อยกฎกา
จำเดยเดยบังคฉฉี่คฉฉี่ ฉฉี่นคานคาคำพิพฉฉี่ษา ค้างฉฉี่ฉฉี่เดฉฉี่ม ฉฉี่ให้ จำเดยเดยคฉฉี่ทนาย
ความ แทนใจท ๓ ค้าง ฉฉี่ รวม ๓๐๐ บาท ๑

ค้างฎีกา ฉฉี่วันที่ ๓๗ มิถุนายน พุทธศก ๒๕๕๖

กรมฉฉี่ฉฉี่ฉฉี่

พระยาภคฉฉี่ฉฉี่ฉฉี่ฉฉี่ฉฉี่ฉฉี่

พระยาฉฉี่ฉฉี่ฉฉี่ฉฉี่ฉฉี่ฉฉี่ฉฉี่

ฉฉี่ฉฉี่ฉฉี่ ทรวง ปฎฉฉี่ษา

คำพิพากษา ที่ ๙๒ พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

วิธีพิจารณา

การที่จำเลยทำร้าย ร่างกาย มารดาของ จำเลยเองนั้นถึง
บาดแผลไม่สาหัส ศาลจึงโทษหนักกว่าการทำร้ายกัน
ตามธรรมดาได้

คำพิพากษา ที่ ๙๒ พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้กรรมการตรวจจัญญ์ จำเลย
อุทธรณ์คำพิพากษาศาลอุทธรณ์

ในคดีระหว่ง

กรมชังกา

โจท

นาย ดอน

จำเลย

คดีนี้ โจท หาวาเมื่อนั้น ที่ ๒๖ กันยายน ร.ศ. ๓๓๓ เวลา พดบค่ำ
จำเลยได้มีงอกจทำร้าย ร่างกาย ข้าแดง เอมซึ่ง เป็น มารดาของ จำเลยมี
บาดเจ็บ ส่าหส์ ที่ ค่ายต ยองแดง อำเภอภาษะเจริญ กรมเทพฯ แต่ก่อน
คดีนี้ จำเลยได้ เคย ค้องโทษ มาห้าตาย ครั้ง แต่ไม่ เช็ด หลดาบ จึงขอ
ให้ศาล ลงโทษ แต่เพิ่มโทษ จำเลยตามกฎหมายลักษณอาญามาตรา ๒๕๕

จำเลยให้การ ปฏิเสธใน ข้อทำร้าย ร่าง กาย แต่ก็คิดว่าตาม วัน
เวลาที่ โจท ทา ข้อแคงเฒ เมาสู่รา ต้ม ตง ไปถูก ขวด ตกเป็นบาดแผล ฯ

พิจารณาได้ความ ว่า จำเลย เปน คน กักขระ หมาย ซ้ำ เสพ สู่รา
เฒ แต่วังแกมราคาของคนหนึ่ง ๆ มาขังแคง เฒมารคาน้ำอืดหนาระฮาใจ
แต่ทั้ง จำเลยได้เคย รับ โทษฐาน ทำร้าย ร่าง กาย มารคาน้ำ คนอื่น บ้าง มา
หลาย ครั้ง จน ขังแคงเฒมารคาน้ำ ดัน หวัง ในตัว จำเลย จึง คิด จะขาย
ส่วน เสี้ย ใน วันที่ โจท ทาเวตา ยักค่า ขังแคง เฒ รับ ประทาน อาหาร
อยู่ ที่ ระเบียบ เวื่อน จำเลยนั่งเสพสู่รา อยู่ ที่ นั้น ด้วย พยข่า แคง
เฒ พุด ถึง เวื่อน จะ ขาย ส่วนจำเลย ก็ อดย เอา ซ้ำม เข้ว ของ ขัง แคงเฒ เท
ทั้ง เสี้ย แคง เฒ เข้าคย หน้าขังแคงเฒ ๑ ที่ ขังแคงเฒ ต้มตง แล้ว
จำเลยเอาหัวพุดับ หน้า ขังแคงเฒ ถูก จมูก ข้าง ตา ซ้าย มี บาด แผล ตกทตุ
ถึง ช่อง จมูก ขังแคงเฒบาดเจ็บ ต่ำหัด ฯ

ศาล พระราช ขาญา พิพากษาว่า ความ ผิด ของ จำเลย ต้อง ต้อย
กฎหมาย ตักขณ อาญา มงครา ๒๕๖ - ข้อ ๒ - ๗ - ๘ แต่มาตรา ๒๕๗ จึง
พิพากษาให้ จำคุก จำเลย มี ถวหนต ๑ ปี แต่ที่ โจท ขอ ให้ เพิ่ม ไม่ได้ เพราะ
โทษ ที่ จำเลย รับ โทษครั้งที่ ๑ ตวงพ้นกำหนดเสี้ยแล้ว แต่ โทษ ครั้งที่ ๓
ก็ เปน ดตุโทษ ฯ

จำเลย ยุทธธรณ ศาล ยุทธธรณ พิพากษาเห็น ชอบ ด้วย คำตัดสิน

ศาล พระราช ขาญา ให้ ยุทธธรณ จำเลย เสี้ย ฯ

จำเลย ทูต เกต้า ฯ ถวาย ฎีกา อ้าง คนว่า เป็นคน ชนากา ฯ
 กรมการ ศาล ฎีกาได้ ประชุม ทรวงฯ ปฎิษา คัด เรือง นตลตต แล้ว
 ทางพิจารณาได้ ความ ถัดว แล้ว ข้างตน เห็น ว่า ตาม ที่ จำเลยกระทำแก
 มารดาของตน นั้นเป็น กิริยา อมทารณ ร้าย กิจจนมาก นัก ที่ศาล ต่างวาง
 โทษ แต่เพียง ๗ ปี พัน ไม่ สัมกับ ความผิดเคยควรตั้งโทษให้หนักแก
 อ้าย คน ชนคณ จึง พรม ถนพิพากษา แก่ คำตัดสินศาลต่าง ให้ เพิ่ม
 โทษจำคุก จำเลย เป็น กำหนด ๓๖ ปี ยก ฎีกาจำเลยเสีย ฯ

ศาลฎีกา วันที่ ๑๘ มิถุนายน พุทธศก ๒๔๕๖

กรม สอด้

พระยาจักรีปาณตรีศรีศด วิธูทธิ

พระยาฤทธิ กว นกรณ กิจ

พระยงเกษม ศุภการ

พระยา จักรปาณ ปฎษา

สำนักงานหอสมุด

คำพิพากษาที่ ๙๕ พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

ทางเตีรว

การที่จำเลยทำทำนบสำหรับกั้นน้ำเข้านาจำเลยซึ่งเคยบิต
ทำตามภูมิประเทศนั้น ถ้าเป็นการจำเป็นในการทำนาของ
จำเลยแล้ว ถึงจะเป็นทางเตีรว กว้างก็ทำได้ ไม่ผิดกฎหมาย

คำพิพากษาที่ ๙๕ พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้กรมการตรวจผู้ก้ำจำเลย
อุทธรณ์คำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ข้า หลวงพิเคิม

นายชอง โจท
ในคดี ระหว่าง นายมาก จำเลย

โจทฟ้องว่าโจทมีนา อยู่ ที่ทุ่งหนองนางนอน ตำบลทุ่งมะขาม
หวาน เมือง อทัยแก้ว แดงหนึ่ง มี ทวง เตีรว เต้เหม็งของน้ำสำหรับ โจท อา
ศรัยนำ กระบือ เข้า ออก ทำนาของ โจทได้ ครั้น เดือน ๑๖ ค่ำ ๓๓๐ จำเลย
บิตกั้น เหม็งอง ทางระยนี้เตี้ย ๆ กระทำให้ โจท นำกระบือเข้าออกทำนาไม่ได้
จึง ขอให้บังคับจำเลยบิตทางให้ โจทเหมือน อย่างเดิม ๆ

จำเลยให้ถาร แก้วว่า ฝ่าย หรือ ทำนบบิตน้ำว้าย พิภพชนแวนคูคันทนา
ของ จำเลย เมื่อ นานาโจทยัง เบน ของ อำแดง ต่วน ๆ ก็เอา กระบือ เตีรว

เข้า ออก ทาง หน้าแดง เพื่อน ครั้น ที่ นาคตกมา เป็น ของ ๆ โจร ๆ ก็
เดิน ทาง อื่น ด้วย มี ทางเดิน เข้า ออก หน้าโจร ได้ ดี กว่า ทาง ที่ จำเลย บัด ๆ

ศาล เมือง อุทัยธานี พิจารณาแล้ว เห็น ว่า นอก จากทาง ที่ จำเลย
ปิด แล้ว โจร ยังมี ทาง อื่น ออก ได้ อีก โดยไม่ ห่าง ไกล กัน นัก ไม่มี
เหตุ ที่ จะ มังคัม จำเลย ให้ เปิด ทาง ราชัน ได้ จึง พิพากษา ให้ ยก ฟ้อง โจร
ให้ โจร เสีย ค่า ชุมน เนียม กับ ค่า ทนาย ความ ๑๒ บาท แทน จึง เคย ๆ

โจร อุทธรณ์ ศาล อุทธรณ์ ข้า หลวง พิเศษ เห็น ว่า จำเลย ไม่มี
อำนาจ ปิด ได้ เพราะ ไม่ ใช้ เป็น ทาง ใน ที่ ของ จำเลย ถึงแม้ จะมี
ทาง อื่น เข้า ออก ได้ ดี ก็ เป็น ทาง ที่ โจร ต้อง เลี้ยว อ้อม ไกล ไป จึง พิพากษา
ยก ค่า คดี คืน ศาล เมือง อุทัยธานี เสีย ให้ จำเลย เปิด ทาง ตาม แผน ที่
หมาย (ก) ซึ่ง หมาย เลข ๑ ใน เส้น ตี แต่ง ให้ โจร นำ กระบือ เดิน ไป
มาได้ แต่ ให้ จำเลย เสีย ค่า ชุมน เนียม แทน โจร ๆ

จำเลย ทูลเกล้า ฯ ถวายฎีกา ฯ

กรรม การ ศาล ฎีกา ได้ ประชุม ตรวจ ปรึกษา ศาล เวียง น. ต. ตลอด แล้ว
ทาง พิจารณา ได้ ความ ว่า ทำ นบ. ตี แต่ง หมาย เลข ๑ เป็น ทำ นบ. สำหรับ กั้น
หน้า หน้า ของ จำเลย ซึ่ง เคย ปิด ทำ ทำ นบ. ตาม ภูมิ ประเทศ นั้น มา แต่ เดิม
การ ที่ จำเลย ปิด ครั้ง ที่ ตั้ง นก ปิด หน้า ทาง เดิม นั้นเอง แต่ เพื่อ ประสงค์
จะให้ กั้น หน้า หน้า ของ จำเลย เท่ง นั้น หาใช่ เป็น การ แกต่าง ไม่ เป็น
การ จำเป็น ใน การ ทำ หน้า ของ จำเลย ถ้า ไม่ ปิด ก็ ไม่ ได้ หน้า ส่วน โจร

นั้นจะนำ กระบอ เดิม ทาง ขึ้นได้ เพราะ ทาง ขึ้น ก็มี อยู่ ปรากฏ กรรมการ
ศาลฎีกา เห็น ว่า ยังไม่ เป็น เหตุ อัน บังควร ที่ จะ บังคับ จำเลย ให้ กระทำ
ตาม คำ ขอบ ของ โจทได้ ที่ ศาล เมือง อุทัยธานี พิจารณา มา นั้น ชอบ แล้ว
จึง อนุญาต ให้ ยก คำ ตัดสิน ศาล อุทธรณ์ ศาลหลวง พิเศษ เสีย ให้ คดี เป็น
ไป ตาม คำ พิจารณา ศาล เมือง อุทัยธานี ให้ โจท เสีย ค่า ธรรมเนียม
แทน จำเลย กับ ค่า ทนสย ความ ทดสอบ ทุก ศาล เป็น เงิน ๑๐๐ บาท ฯ

ศาลฎีกา วันที่ ๑๘ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๕๖

กรม ฎีกา

พระยา จักรปาณ ศรี ศักดิ์วิสุทธิ

พระยา ฤทธิพิลา โสภณกิจ

พระยา เกษม ศุภการ

พระยา จักรปาณ ปริญญา

คำพิพากษาที่ ๙๖ พระพุทธศักราช ๒๔๕๒

วิธีพิจารณา คำรับสารภาพ

คำรับสารภาพ ของจำเลยนั้น ถ้าการปรากฏว่าจำเลย
จำนนแก่พยานโจทก์แล้ว คำรับนั้นไม่เช่น ประโยชน์แก่การ
พิจารณา

คำพิพากษาที่ ๙๖ พระพุทธศักราช ๒๔๕๒

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ กรมกรมตรวจฎีกา โจท
อุทธรณ์คำพิพากษาคดีอุทธรณ์

กรม ยัยการ

โจท

ในคดี ระหว่าง

ข้าแดงผูก

จำเลย

คดี โจทฟ้อง คอขวด พระราช อาญา หาวา เมื่อวันที่ ๒๒

พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๔๕๕ เวลากลางคืน จำเลยได้เข้า มีดแทงนายแพ
สามี ของจำเลยตาย โดย ชัญ เจตนา เหตุเกิด ณ ตำบล บวง ชุน พรหม
กรุงเทพ ฯ ขอให้ตั้งโทษ ตาม ตักยณ อาญา มาตรา ๒๔๘ - ๒๕๐ ฯ

ข้าแดง ผูก จำเลย รับสารภาพ ข้าแดง ว่าเหตุ ที่แทง สามี นั้น เนื่อง
จาก การทะเลาะวิวาท กัน ก่อน คือ นายแพได้ ตบ ตี จำเลย จน ต้มจำเลย
ตาต โทษะ จึง หยิบ มีด พับแทง เขา โดยมี ได้ เจตนา แต่ ตั้งใจ ให้ ตาย ฯ

ฐานพิจารณาได้ ความว่าณะวันเวลาที่ใจหา จำเลย เป็นภรรยา
 นายแพ ผู้ตาย ผู้เมียคุณได้ เกิดผิดใจ ทะเลาะ เป็นปาก เลี้ยงกัน เพราะ
 จำเลย เป็นผู้ ก่อกรณย์ ชน ก่อชน ฝ่ายจำเลย อยู่ นอกห้อง นายแพเข้ามา
 อยู่ในห้อง จำเลยได้ ถ้าว คำขาน คอ นายแพ ๆ จึง ออก จาก ห้อง
 ตรง เข้าทูปที่ จำเลย ๆ ก็ คอ สู้ กับ นายแพ สัก ประเดี๋ยว หนึ่ง จำเลย
 ผละ ออก หนีไป ฝ่าย นายแพ ร้องว่า ถูกแทง พดตระเวน ได้ จับตัว จำเลย
 ได้ ในทันใดนั้น แต่ หน้าตัว นายแพ ไป ซึ่ง โรง พยาบาล ยังไม่ทัน ถึง
 โรงพยาบาล นายแพ ก็ ซากใจ ตาย บาดแผล ของ นายแพ หมอตรวจว่า
 เป็น บาดแผล ขจรจรทง ๒ แผล บาดแผล สิ้น พิศาวให้ ว่า อาจ ถูก ด้วย
 มีด เข็ม หนัก ทำร้าย แต่ จำเลย รับ ว่า ได้ เอา มีด พับ แขนง นายแพ ล่า มีด
 โยน ทั้ง เลี้ยว แต่ นาย เปลี่ยน พยาน ใจท เบิก ความ ประ กอบ ว่า ได้ เห็น
 จำเลย ถือ มีด พับ ได้ ความ คัง นี้ ศาล พระราช อาญา ปรากฏว่า บัญหา
 ที่ จะวินิจฉัย ใน คดี นี้ มี ว่า จำเลย เจตนา จะฆ่า ให้ ตาย ถูก ไม่ เห็น ว่า
 จำเลย ไม่เจตนา จะฆ่า ให้ ตาย ด้วย จำเลย เป็น ภรรยา ของ นายแพ แต่ ทั้ง
 ไม่ได้ ความ ว่า จำเลย กับ นายแพ ได้ มี สาเหตุ โกรธ เคือง กัน ก่อน ถึง กับ จะ
 คิด ซ้ำ กัน วิชยมีว เมีย ย่อม มี การ ทะเลาะ ถูกรท ทุบ ตี กัน บาง การที่
 จำเลย เอา มีด พับ แขนง นั้น ก็ เห็น ได้ ว่า มีด พับ ไม่ใช่ คัดตรา ชนร้าย แรง
 ชน จะ ตั้ง เห็น ผล ว่า จะเป็น ได้ ถึง ตาย แต่ จำเลย ก็ ไม่ ควร ใช้ มีด พับ

แท่งสามี่ด้วยเหตุอันเล็กน้อยเช่นนี้ จึงตั้งสันนิษฐานได้ว่าจำเลยได้ฆ่า
นายแพ สามี่ตาย โดยไม่เจตนา ต้องด้วยลักษณะ อาญา มาตรา ๒๕๓
ให้จำคุกจำเลยไว้ ๗ ปี แต่มีเหตุอันควร ปรานีแก่จำเลยที่รับ
สารภาพ จึงให้ลดโทษจำเลยตาม มาตรา ๕๘ เลี้ยว ๒ ปี คงเหลือ
โทษจำคุกจำเลย ๕ ปี ๖

โจทก์ทูลขอ ศาลอุทธรณ์ตัดสินยืนตามศาลเดิม ๖
กรมอัยการ โจทก์ทูลเกล้า ฯ ถวายฎีกาขอให้เพิ่มโทษ แต่ว่า
ไม่ควรปลุกษา ถลดฐาน ปรานี ให้แก่จำเลย เพราะเขาคงจ้องจ่ารับ
คำรับไม่เพิ่มประโยชน์แก่การพิจารณาได้ ๖

กรรมการศาลฎีกาได้พร้อมกันประชุมปรึกษาส่วนฉนวนคดีนี้ ฐาน
พิจารณาได้ความตามที่กล่าวไว้ข้างต้น เห็นว่าที่ศาลต่างยกบท
กฎหมาย ๕ ปลุกษาโทษจำเลยนั้น ชอบแล้ว แต่ข้อที่ให้ลดโทษ
จำเลย ฐานปรานี โดยรับสารภาพนั้น กรรมการศาลฎีกาเห็นว่า
ยังมีชอบ เพราะคดีนี้พดตระเวนจับจำเลยได้ในทันทีนั้น แต่มี
ชาวบ้านเป็นพยานรู้เห็นประจักษ์ที่ตายคน จำเลยจำนนแก่พยาน
โจทก์ การรับสารภาพจึงไม่เป็นประโยชน์แก่การพิจารณาคดี ฎีกา
กรมอัยการ ฟัง ๕

ขอด้วย เหตุนี้ จึงให้ ยก คำ ตัด ติน คำต ต่าง ใน ข้อ ที่ให้ ตัด โทษ จำเลย
ตาม บท มาตรา ๕๘ นั้น เสีย คง ให้ จำคุก จำเลย มี กำหนด ๗ ปี ตาม
คำ ปฎกษา เดิม ๆ

ศาล ฎีกา วันที่ ๓๘ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๖

กรมตุลาการ

พระยา ตฤติ อานุกว ณีติจ

พระยา จักรปรานี ศรีศรี วิสุทธร

อธิบดี ทรวงปฎกษา

คำพิพากษาที่ ๑๐๒ พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

ทางเตีร

ทาง เตีรซึ่ง เป็น ทาง ไร่ หนึ่ง ใน ระหว่าง ญาติ พี่ น้อง ของ
เจ้า ของ ที่ นั้น หน เป็น ทาง สาธารณประโยชน์ ไม่ เมื่อ เจ้า
ของ บิด เสีย ผู้ ยื่น ชื้อ ไม่ ชื้อ

คำพิพากษาที่ ๑๐๒ พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

มี พระบรมราชโองการ โปรดเกล้า ฯ ให้ กรม กวตกรรม ฎีกา
จำเลย อรรถวิน คำพิพากษา คัด อรรถวิน ขาด คง พิเศษ
ใน คดี ระหว่าง ชุน จำหงศ์ (ปาน) จันจัน ผู้ใหญ่ บ้าน ใจท
จันเปา อ่างแดง ไร่ จำเลย

คดี ใจท ฟ้อง คัด คัด เมือง ชด มร หนว่า จำเลย ได้ บัด ทาง
ถื่นน ซึ่ง สาธารณชน ได้ ด้ญจว ไป มา กจจ ๑๕ - ๑๖ บัดนี้ ขอ ให้ ด้ง
โทษ ตาม ตักษณาเอาญา มาตรา ๓๕๓ มาตรา ๓๓๖ กับ ขอ ให้ เบ็ด ทาง ตัดย ฯ
จำเลย ให้ กกร ว่า ทาง ถื่นน น เป็น ทาง ซึ่ง เขา ออก ใน บ้าน จำเลย
อยู่ ใน ไร่ โฉนด ของ จำเลย ไร่ ไร่ ต่าง หลดจง ไร่ มาตรา ๓๓๖ จำเลย ได้
ปลุก ต้น ผลไม้ ไว้ เกรง ว่า ด้ด้ พว หนะ จะ เข้า เขียบ ย่า ด้ย จึง
ต้อง บัด ทาง ฯ

ศาลเมืองชลบุรีพิจารณาแลเห็น ว่าทางเกวียนนี้แม้จะปรากฏ
 อยู่ในหน้าโฉนดของจำเลยก็ได้ แต่เมื่อล่า ขารณชนได้ ใช้กัน มา
 กว่า ๓๐ ปี และทั้ง เป็นทาง เดิม มา ก่อน ที่จำเลย เข้า ปกครอง ที่ รายน
 ด้วย จำเลยไม่มีอำนาจที่จะ บัดได้ จำเลย มีความ ผิด ตาม ตักษณ
 อาญา มาตรา ๓๓๖ ข้อ ๒ จึง คัด สิ้น ให้ จำเลย เบ็ด ทาง ภายใน ๑๕ วัน
 นับ ตั้ง แต่ วัน คัด ถึง ที่ สุด และ ให้ ปรับ จำเลย เป็น พัน ๓๐ บาท ถ้า
 ไม่มี ใช้ จำคุก แทน ค่า ปรับ ๑๕ วัน หรือ ๓ บาท ค่า ชรบ เนียม แลค่า
 ทนาย ความ ๓๐ บาท ก็ ให้ จำเลย เสีย แทน ฯ

จำเลยอุทธรณ ฯ

ศาล อุทธรณ ศาลอง พิเศษ คัด สิ้น ยืน ตาม ศาล เดิม ฯ

จำเลย ทูล เกต ฯ กวาย ฎีกา ฯ

กรรมการศาลฎีกาได้ ร่วมกัน ประชุม ปรึกษา สำนวนคดีนี้ ฐาน
 พิจารณา ได้ ความ ว่า ทาง เกวียน นน เป็น ทาง อยู่ ใน หน้า โฉนด ของ จำเลย
 แน่ จำเลย ได้ ปกครอง ที่ รายน มา กว่า ๓๐ ปี แต่ เดิม มา มี ทาง เกวียน
 ตัด อยู่ ตอน หนึ่ง (เลข ๓๕ ใน แผนที่) ไม่ ทดุด ออก ไป ให้ เป็น ประโยชน์
 ได้ จริง คือ เมื่อ จำเลย ใช้ เกวียน เดิน ตลอด เนื้อ ที่ จึง เป็น ทาง ตัด สิ้น
 เข้ากัน ใช้ ใน ระหว่าง พื้น อ่ง พอก พอง จำเลย ทาง หลวง ที่ สำหรับ เกวียน เดิม
 ก็มี แต่ เป็น ทาง อ้อม พวกราษฎร จึงพากัน มา เข้า ค่าย เดิม ทาง ของ จำเลย
 ครั้น เมื่อ เดือน กันยายน พุทธศักราช ๒๔๕๒ จำเลย ได้ บัด ทาง นเสีย โดย

มิได้มีใครคัดค้านว่ากล่าวประการใด จนการล่วงมาถึง ๒-๓ ปี
 โจทก์จึงได้มาฟ้องชั้น เห็นว่าการบังคับให้เปิดทางเดินหยมหิม
 เช่นนี้ไม่เป็นคุณจริง เป็นเครื่องบำรุงให้คนแก่ตั้งกัน ทำลายประโยชน์
 ข้างฝ่ายหนึ่งได้ ทางเดินพิภพชวายน้อยในโหนดจำเลยแท้ จำเลยได้มัด
 มาถึง ๒-๓ ปี ถ้าโจทก์ต้องเดือดร้อนจริงไหนจะหนึ่งได้ กัดส้ม
 ที่จะฟังว่าเป็นการแก่งฟ้อง และทางเดินไปเข้าบ้านในโซ่งจะมีแค่
 เฉพาะต้องตัดทอนในที่ของจำเลยก็หาไม่ได้ ทางหลวงก็มีเดินไปเข้า
 มาได้ โดยสะดวก ฮาศรัยเหตุผิดตั้งได้แสดง มาฉนั้น คัดต่างทั้ง ๒
 คัดสืบว่าให้จำเลยเปิดทางนั้นยังมีขอบ ให้ยกฟ้องโจทก์แต่คำ
 พิพากษาคัดต่างทั้ง ๒ เดียว ให้โจทก์เสียค่าธรรมเนียมแทนจำเลย
 ตลอดทุกศาล กับค่าทนายความ ๓ ศาลรวม ๑๐๐ บาท ฯ

ศาลฎีกา วันที่ ๒๐ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๕๖

กรมสวัสดิ์

พระยาฤทธิพิทักษ์

พระยาจักรีปาณิศร์ คีรีวงศ์

อธิบดี ทรง ปกฤษา

คำพิพากษาที่ ๑๐๗ พระพุทธราช ๒๔๕๗
สัญญาเช่า วิธีพิจารณา

หนังสือสัญญาเช่าที่ดิน มีกำหนด กาล นั้น เป็นการ ตัด
จำนวน ผู้ทำ สัญญาไม่ให้เพียง เฉพาะ กาลเท่านั้น ไม่
เป็นการ บิด ปาก ตัด จำนวน ตลอดไป ทุกเมื่อ

คำพิพากษาที่ ๑๐๗ พระพุทธ ๒๔๕๖

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้กรมการตรวจฎีกา
เลยจำคุกกรณี คำพิพากษาศาลอุทธรณ์ จำหุดวง พิเศษ

ในคดีระหว่าง นาย เป็ดยืน โจทก์
ที่ว่าการมณฑลนครสวรรค์ พระยาสมิทธิรักษ์ไชย เจ้าเลย
ที่ ๑ จำเลย กาย ที่ ๒

โจทก์ฟ้อง คัดค้าน มณฑลนคร สวรรค์หาว่า โจทก์มีกรรมสิทธิ์
ในที่ดิน แห่งหนึ่งตำบล ปากน้ำโพ โดยกว้าง ๔๐ วา ยาว ๘๐ วา
ครั้งเมื่อ ๑๕ - ๓ ปีมาแล้ว รัฐบาลได้จัดตั้งโรงบ่อนจีนติดต่อกับ
ของโจทก์ใน ตอนข้างหลัง โจทก์จึงได้ปลูกโรง แถงเงินใน ที่ของ โจทก์ ๒ แถว
หันหน้าโรงหากัน ระหว่างหน้าโรง แถว (ตอนริมหน้า) ได้ทำเป็นท่า
เรือจ้าง แล เปรนทาง เติรไป มาโรงบ่อน โจทก์เก็บเงิน จากคนไป มาจาก

จากเจ้าของเรือจ้างเป็นประโยชน์ ได้ผลกำไรอย่างน้อยที่สุดปี
 ละ ๖๐๐ บาท ในปี ๑๒๔ พระยาอมรินทร์ฯ จำเลยไปเป็นเทศาภิบาล
 หาดวงสำราญ นฤปกิจข้า้หาดวงสรรพากร ซึ่งกระทำกรในหน้าที่ของ
 รัฐบาล ได้กล่าวคำหุดอดตองโจทก์ว่า โจทก์ช่วยออกเงินบำรุง
 บ้านเมืองอย่างน้อยเพียง ๓๐๐ บาทแล้ว รัฐบาลยอมให้ทำเรือจ้างแก่โจทก์
 อีก ๒ ท่า คือ ท่าเหนือกับท่าใต้ โจทก์หมดเสียได้ยอมออก
 เงิน ๓๐๐ บาทให้หาดวงสำราญ นฤปกิจไป แต่ในปี ๑๒๔ โจทก์ได้เก็บ
 ผลประโยชน์จาก ๒ ท่านี้ มาจนสิ้นเดือนมีนาคม ร.ศ. ๑๒๔ ครั้นต่อมา
 ในศก ๑๒๕ จำเลยที่ ๑ ได้ประกาศให้ผู้มีชื่อเช่าประมุขท่าเรือจ้างของ
 โจทก์ทั้ง ๓ ท่านี้ โจทก์ได้ยื่นเรื่องราวต่อเสนาบดีกระทรวงมหาดไทย
 ได้ทราบคำสั่งเมื่อเดือนมีนาคม ศก ๑๒๗ ว่า ให้โจทก์ไปฟ้องร้อง
 แต่ในระหว่งเมื่อโจทก์ยังไม่ได้ทราบคำสั่งในเรื่องราว ในปี ๑๒๘ จำเลย
 ที่ ๑ ได้ให้จำเลยที่ ๒ เช่าท่าทั้ง ๓ ท่านี้ ไปเป็น การตัดอำนาจ โจทก์ผู้
 มีกรรมสิทธิ์ในท่าที่ ๑ ของ โจทก์อันเคยได้ ผลประโยชน์ปีละ ๖๐๐ บาท
 โจทก์จึงฟ้องขอให้จำเลยคืนท่าเรือจ้างให้ โจทก์แต่ให้จำเลยใช้เงิน ๒๔๐๐
 บาท อันเป็นประโยชน์ที่ โจทก์ควรได้ระหว่งปี ๑๒๕ ถึงปี ๑๒๗ ให้
 โจทก์ด้วย ฯ

พระยาอมรินทร์จำเลยที่ ๑ ให้การว่า

๑. ที่รายนั้รัฐบาลได้ตัด เป็น ถนนหาดวงสำหรับสาธารณประโยชน์

มา ประมาณ ๓๐ ปีแล้ว แต่การตัดถนนนั้นไม่เคยได้มีการคิดคำนวณจากโจท

๒ เพราะเหตุที่ถนนหลวงตัดออกไปทางริมหน้า ปี ๑๒๓๓ หม่อม
ราชวงศ์ถนัด จึงได้ยื่นเรื่อง รวบรวม ประมูล ทำท่าเรือจ้าง จำเลยไม่

อนุญาต ปี ๑๒๔๔ จำเลยได้จัดการว่า ประมูล โจท ประมูล สูง
เป็นเงิน ๓๘๐ บาท จึงได้รับอนุญาตให้ทำ แต่ได้มีสัญญาเช่า ซึ่งมี
คำ ว่า “ซึ่งนับเป็นทรัพย์สินแล้ว ด้วย”

๓ ปี ๑๒๕๕ จำเลยได้จัดการว่า ประมูลใหม่ ผู้ยื่น ประมูล
ได้เป็นเงิน ๑๖๖ บาท จำเลย จึง อนุญาตให้ทำ แต่ในปีนั้นเองโจท
ได้ไปยื่นเรื่อง รวบรวม คอกระทรวงมหาดไทย ในที่สุดโจท ถูกยกเลิกเรื่อง
ราว นับตั้งแต่วันโจท ได้ พงศ์ คำตั้ง เรื่อง รวบรวม ยกฟ้องได้ ๒ ปี
เศษ ต่อมาพอเวลาที่โจท จะ มา ย่างดา

๔. ที่ดินรายนี้ โจท ได้มีใบเหยียบย่ำมาตั้งแต่ปี ๑๒๑๘ ต่อมาถึง
ปี ๑๒๓๗ จึงได้ แต่เป็นใบเหยียบย่ำอันใช้ไม่ได้ เพราะเจ้าพนักงาน
ออกให้ ในที่ สำนักรณประโยชน์ แต่จำเลยได้ ดึง โทษเจ้าพนักงาน แล้ว

เพราะเหตุนี้ โจท ไม่มี คำ นาคฟ้อง ร้อง อย่างไร ได้เลย ขอให้ยก
ฟ้องโจท ฯ

จึง ถ้ายกจำเลยให้ การว่า จำเลย เป็นแต่ผู้ ประมูล ทำได้ ไม่
เกี่ยวข้อง รั้ง เห็น ด้วยใน การ พิพากษา นี้ ฯ

คำตัดสิน ทนาย ทนตรี สวรรค์ พิจารณา เสรีจ แล้ว พิพากษาให้ พระยา

อมรินทร์ ฯ ใช้เงินให้ โจท ๒๕๐๐ บาทตามโจทฟ้อง เว้นก แต่ให้ส่งทำ
คืนให้ โจท ให้ ใช้ค่าธรรมเนียมค่าทนายด้วย ๓๕๐ บาท ฯ

จำเลย อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ จำ หลวง พิเศษ พิจารณา พิพากษา
ยื่น ตามคำพิพากษาศาล มณฑล นคร สุพรรณ ให้ จำเลย เสีย ค่าทนาย
ชั้น ศาลอุทธรณ์ ๕๐ บาท ฯ

จำเลย ทูลเกล้า ฯ ถวายฎีกา ฯ

กรรม การ ศาลฎีกา ได้ พิสูจน์ กัน ครบถ้วน เรื่อง ตลอด แล้ว
ได้ ความว่า เดิมที่ดิน ซึ่งได้ทำทำ เวชจำง ชนนี้ เป็น ที่ ของ
นาย ขัมคำ ของ ภรรยา โจท เมื่อ นาย ขัมคำตายแล้ว โจท กับ ภรรยา
มี ประสงค์ จะ เข้า อยู่ ใน รายนี้ แต่ นาย พ่วง ได้ เข้า อยู่ เสียก่อน แลจะ
ขัดขวาง โจท โจท จึง ฟ้อง ขัมได้ นาย พ่วง สัก ถึง ที่ สุด ศาลฎีกา
ได้ พิพากษา ให้ โจท ชนะคดี นี้ ฯ

ยังได้ ความ อีกว่า ใน ที่ ราย นี้ เต็มทาง เดิน แควบ ๆ ทางหนึ่ง คิด ว่า
ไป ลง แม่ น้ำ เมื่อ ศก ๑๓๕ ที่ ดิน ซึ่ง คือ เนื่อง กับ ที่ ราย นี้ ได้ ทำ เป็น
โรงบ่อน เบี้ย ชน เหตุ นี้ กระทำให้ ผู้ คน ซึ่ง ไป มา โดยทาง เวชใช้ ทาง
เดิน ทาง นี้ มาก ชน ทาง เดิม ที่ แควบ ก็ ค่อย ๆ กลาย เป็น ทาง เดิม ไป มา
อย่าง กว้างขวาง โจท กับ ชน ประจักษ์ (ผู้ ซึ่ง โจท ได้ คิด ที่ ดิน ราย
นี้ขายให้) จึง ได้ ทำ ทำ เวช ชนริม แม่ น้ำ ไว้ เก็บค่า ทำ ศก ๑๒๔
จำเลย ถู หลวง สำ รานญ ผู้ แทน จำเลย ได้ ชัก นำ ให้ โจท ลง ชื่อ ใน หนังสือ

ตั้ง สัญญาเช่า ทำเรือขาย นี้ จาก รัฐบาล มี กำหนด ๓ ปี กล่าว คือ
 คศ ๑๒๔ ถึง คศ ๑๒๕ กาดิน เป็นครั้งแรกที่ รัฐบาล เข้า เกี่ยวของใช้ อำนาจ
 ใน ที่ดิน รายนี้ ครั้น ถึง กำหนดบใน สัญญาแล้ว จำเลยไม่ยอม
 ให้ทำ สัญญาเช่า นี้ ต่อไป จำเลยเองทำ เรือ ขึ้น ให้ ผู้อื่นซึ่ง ได้ว่า ประมุข
 ให้ราคา สูง สุด เข้า เสีย จึง เกิด พ้อง รอง คดี นี้ ขึ้น ฯ

เมื่อ ได้ ลตาม ตาม ทาง พิจารณา ดังนี้ กรม กรม ศาสตร์ เห็นว่า
 ที่ดิน ราย พิกายนี้ เป็นทรัพย์สิน บัด ของ โฉก การ ที่ จำเลย เข้า เกี่ยว
 ของใช้ อำนาจ รัฐบาล ใน ทำ เรือ เป็น ครั้ง แรกเมื่อ คศ ๑๒๔ นั้น เพียงเท่า
 นี้ ยังไม่พอ จะ ทำให้ ทำ เรือ กลับ กลาย เป็นของ รัฐบาล ได้ รัฐบาล
 ไม่ได้ ซื้อ โดยให้ ราคา แก่ เจ้า ของ และไม่ เคย ได้ ใช้ อำนาจ ปกครอง
 นาน พอที่จะ ให้ เป็น ของ รัฐบาล ได้ แม้ แต่ อย่าง หนึ่ง อย่างใด เลย แต่การ
 ที่ โฉก ลง ชื่อ ใน สัญญาเช่า ทำ เรือ นศอ รัฐบาล มี กำหนด ๓ ปี ก็ เป็น
 การ ตัด ส่วน โฉก ไม่ ให้ เดียง อัจ นาศ รัฐบาล ได้ เพราะ บัน นี้ มี เดียง
 เท่านั้น ไม่ เปน การ บัด ปาก คิด ส่วน คลอด ไป ทุก เมื่อ ใช้ แต่ เท่านั้น
 ใน การ ตั้ง สัญญาเช่า นั้น เอง ยังมี เหตุ หลหลาย ประการ อัน น่า สงสัย นอก
 จาก ถ้อย คำ ที่ โฉก กล่าว ว่า เป็น ตน ใด นั้น การ ที่ เปน เพียง แต่ ว่า โฉก
 ต้อง ถูก ชัก นำ ให้ ลง ชื่อ ใน สัญญาเช่า ซึ่ง ย่อม รัฐบาล เป็น เจ้า ของ
 ทำ เรือ ของ ตน เอง ดังนี้ ย่อม แต่ง ให้ เห็น ว่า การ ลง ชื่อ ทำ สัญญา
 นั้น ได้ เปน ไป โดย สมัย การณ์ อย่าง ปลาด ไม่น้อย เลย ฯ

ข้าพเจ้านี้ เคารพกราบถวายบังคมทูลขอ
ขึ้นตามคำพิพากษาคำต่าง ให้ยกฎีกาที่ว่าการ มณฑลนครสวรรค์
พระยา มหินทร์ ฯ จำเลยเสีย และให้จำเลยเสีย ค่าฤชาธรรมเนียม
ในคดีเรื่องนี้ ตลอดทั้งค่าต่างแต่คดีนี้เสียด้วย กับให้จำเลยเสีย
ค่าทนาย ๒๐๐ บาท เช่นคดีฎีกานี้ด้วย ฯ

ศาลฎีกา วันที่ ๒๓ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๕๖

กรมตุลาการ
พระยามหินทร์
พระยาภักดีสถานกรณกิจ
พระยาจักร ปาณ ศรีสวัสดิ์
พระยาเกษมศึกษา
ม. สกินเนอร์ เดอร์ เนอร์

พระยามหินทร์ ปลุกษา

กรมตุลาการ

คำพิพากษาที่ ๑๐๗ พระพุทธศักราช ๒๔๕๒
วิธีพิจารณา สัญญาทางพระราชไมตรี

ในคดีที่คนร่วมของฝรั่งเศสฟ้องคนไทยเป็นจำเลยนั้น
คู่ความถวายฎีกาได้แต่เฉพาะปัญหากฎหมาย

ข้อที่เถียงกันว่า ในหนังสือสัญญา มีชื่อ โจท หรือ
ชื่อจำเลยเป็นเจ้าหนี้ นั้น เป็น ข้อวินิจฉัย ข้อจริงแท้

คำพิพากษาที่ ๑๐๗ พระพุทธศักราช ๒๔๕๒

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้กรมการตรวจฎีกา
จำเลยอุทธรณ์ คำพิพากษาศาลอุทธรณ์

ในคดีระหว่าง จีน แต่ยั้ง (ร่วมของฝรั่งเศส) โจท
อ้างแดง ถึงวันที่ ๓ จีนฮุยเบ่งที่ ๒ จีนก๊อบองที่ ๓ จำเลย

โจทยื่นฟ้องต่อศาลเมืองตราดเมื่อวันที่ ๓๗ กันยายน ๑๒๕
(ครั้งเมืองตราดยังเป็นของฝรั่งเศส) โจทให้จีนฮุยเบ่งจำเลย กู้
เงินไป ๒๐๐ บาท จีนก๊อบองจำเลย ๑๑๕๐ บาท ได้ทำหนังสือสัญญา
กู้ยืมต่อหน้าเจ้าพนักงานฝรั่งเศสหลายฉบับ จีนฮุยเบ่งกับจีนก๊อบอง
จำเลยเคยส่งดอกเบี้ยให้แก่โจทจนถึงเดือนกันยายน ๑๒๖ ครั้นเมื่อเดือน

มี ๓๒๖ โฉก มอญ หนังสือสำคัญ ๒ ฉบับ นนให้แก่ ข้าแดง สงวน เป็นประกันเงิน ๒๔๒ บาท ซึ่ง โฉก เป็นฉีก ข้าแดง สงวน จำเลย ครั้นเมื่อวันที่ ๒๗ กันยายน ๓๒๗ จำเลยทั้ง ๓ คน คบ คัด กัน หลุดออก ดวง นาย ข้าเภอ เกาะ ข้าง ให้เปลี่ยน หนังสือ สัญญา กู้ ของ โฉก เขา ขอ ข้าแดง สงวน ตง เป็น เจ้าฉีก นาย ข้าเภอหลง เชื้อยสม ทัว หนังสือ ใหม่ เด ทัวต้าย หนังสือ เก่าของ โฉกเสีย โฉก จึง ขอ ให้ ศาล บังคับ ให้ ข้าแดง สงวน จำเลย ที่ ๓ ใช้หนี้เงิน ๓๗๕๐ บาท กับ ดอก เป็น ๒๖๒ บาท ๕๐ สตางค์ เป็น ค่าเสีย หายให้ โฉก หรือให้ จัน อยู่เบ้งจำเลยที่ ๒ แต่ จัน ก็บ้อง จำเลย ที่ ๓ ใช้ตามสัญญา กู้ ๑

ข้าแดง สงวน แล จัน อยู่เบ้ง จำเลยให้ การ รับ ตาม พ้อง โฉก ในข้อ ที่ ว่า จำเลย เปลี่ยน หนังสือ สัญญา ต่อ หน้า นาย ข้าเภอ เป็น ชื่อข้าแดงสงวน แต่คำต่อสู้ ว่า ความจริง โฉก ไม่ได้ เป็น เจ้าฉีก เดิม จัน อยู่เบ้ง จัน กับของใต้ กู้ เงิน ข้าแดง สงวนไป ๓๗๕๐ บาท ครั้น เมื่อ พิจาณา ตกลง เป็น ของ ฝ่าย ศาล ข้าแดง สงวน ได้ ยาก หนังสือ สำคัญให้ โฉก ไป เปลี่ยน ต่อ เจ้า พนักงาน ฝ่าย ศาล โฉก เปลี่ยนได้ ชื่อ โฉก เป็น เจ้า ฉีก เสีย ภายหลัง โฉก มอญ หนังสือ สำคัญ ๒ ฉบับ นนให้แก่ ข้าแดง สงวน ข้าแดง สงวน จึงมาเปลี่ยน หนังสือ สัญญา ต่อ ข้าเภอ เกาะ ข้าง เป็น ชื่อ ข้าแดง สงวน ใหม่ ๑

จัน กับของ จำเลย ไม่ได้ ยื่น คำ ให้ การ ๑

ศาล เมื่อ พิจาณา แล้ว เห็นว่า ศาล ตำนวน มา ยัง ศาล ต่าง ประเทศ มณฑล จันทบุรี แต่มี ความ เห็น ว่า ข้าแดง สงวน เปลี่ยน หนังสือ

สัญญาได้ชื่อคนเบเนเจ้าณี โดยโจทไม่ได้ยินยอม หนังสือสัญญาที่
เปลี่ยนใหม่จึงใช้ไม่ได้ คงต้องถือว่าหนังสือเก่า ๒ ฉบับ มีชื่อโจท
เป็นเจ้าณีนั้นได้ทำโดยถูกต้องตามกฎหมาย จันฮุยเบ็ง จันกิมฮอง
จำเลยจำต้องใช้เงินให้ โจท ข้อต่อสู้ของจำเลยฟังไม่ได้ ฯ

ศาลต่าง ประเทศสมณฑลจันทบุรี พิจารณาเห็นชอบ ตามความเห็น
ศาล เมือง ทราน จังพิพากษาว่าให้ จันฮุยเบ็ง จันกิมฮอง จำเลยใช้คืน
เงินให้ โจทตามหนังสือสำคัญเดิม คือ จันฮุยเบ็ง จำเลย ๑๐๐ บาท
จันกิมฮอง จำเลย ๓๐๕๐ บาท กับดอกเบี้ย ชงตะ บาท นั้น แต่เดือน
กันยายน ๑๒๖๑ จันฮองใช้เงินเสร็จ และให้จำเลยทั้ง ๓ คนใช้ค่าฤชา
ธรรมเนียม ค่าทนาย ๓๐๐ บาทแทนโจท ฯ

ข้าแควงสงวน จันฮุยเบ็ง จำเลยอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ กรุงเทพฯ
พิจารณาพิพากษายืน ตามคำพิพากษาศาลต่าง ประเทศ สมณฑลจันทบุรี
ให้ยกอุทธรณ์จำเลยเสีย ฯ

ข้าแควง สงวน จันฮุยเบ็ง จำเลย ทูลเกล้า ฯ ถวายฎีกา ฯ

กรมการ ศาลฎีกา ได้พร้อมกันตรวจด้านนวน เรืองนแดงเห็น ว่าคดี
เรืองนแดง เป็นคดี ซึ่งต้อง พิจารณาตาม สัญญา ทางพระ วาซี ไม่ควรีระหว่าง
กรุงสยาม กับกรุง ฝรั่งเศส ตั้ง วันที่ ๓๐ มีนาคม พระพุทธศักราช ๒๔๔๘
ตาม สัญญา ทาง พระ วาซี ไม่ควรีฉบับ นั้น คู่ ความ ทูลเกล้า ฯ ถวายฎีกา
คัดค้านคำพิพากษา ศาลอุทธรณ์กรุงเทพฯ ได้ แต่ในปัญหากฎหมายจะถวาย

ฎีกาในปัญหาข้อจริงเท็จไม่ได้ ในคดีเรื่องนี้ เป็นประเด็นวินิจฉัยมี
แต่ข้อเดียวว่าข้อโจทก์กล่าวหาว่าเดิม หนังสือสัญญา มีชื่อ โจทก์ เป็น เจ้า
ฉันทน์ กับจำเลยแท้ข้อต่อสู้ ว่าเดิม อำแดง สงวน เป็นเจ้า ฉันทน์ นั้น ฝ่ายใด
เป็นความจริง ศาลอุทธรณ์ ได้วินิจฉัยว่า ตาม หนังสือสัญญา มีชื่อ
โจทก์ เป็นเจ้าฉันทน์ จริง ข้อนี้ เป็น แค่มปัญหาข้อจริงเท็จ และตาม
สัญญาทางพระราชไมตรีที่ ได้กล่าวมาแล้ว ศาลฎีกาไม่มีอำนาจ
นำที่ ขัดแย้ง ไซ้ใน ข้อจริงเท็จของ ศาลอุทธรณ์ ๓

อาศัย เหตุเหตุนั้น ให้ยก ฎีกา จำเลย เสียให้ จำเลย เสีย ค่าฤชา
ธรรมเนียม แล ค่าทนาย ๓๐๐ บาท ในชั้น ศาลฎีกา แทนโจทก์ ๓

ศาลฎีกา วันที่ ๒๓ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๘๖

กรมหลวงลัด

พระยามหิธร

ม. ถังน แอว เตอว เออว

พระยามหิธร ปฤคษา

คำพิพากษาที่ ๑๑๕ พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

กรรมสิทธิ ปกครอง

ที่ดิน ที่ไม่มี หนังสือสำคัญ สำหรับ ที่นั้นถ้าผู้ใดปกครอง
อยู่ ผู้นั้น ย่อม มีอำนาจ ตีความ ผู้นั้น ใน การเถียง สิทธิ

คำพิพากษา ๑๑๕ พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

มีพระบรมราชโองการ โปรดเกล้าฯ ให้ กรมการหลวงผู้
สำเร็จราชการแผ่นดิน คำพิพากษา คัด อรรถคดี ข้าราชการ พิเศษ

ในคดีระหว่าง นาย มะชา โจทก์
นาย ยอด นาย แปลก จำเลย

คดีนี้ โจทก์ฟ้อง คัด เมืองฉะเชิงเทราว่า โจทก์ได้ร้องขอจับ
จอง ที่นา แห่งหนึ่ง คัดมต บางเกลือ กระหวง เกษตรกร ริการ ได้อนุญาต
ให้ โจทก์ ทำไปพด่างก่อน โจทก์ได้ปกครอง ทำกิน มา มีใบเสร็จเสียค่า
นาเป็นสำคัญ ครั้นเมื่อ เดือน ๔ ปีพุทธศก ๒๔๕๓ จำเลย ได้ พาพวก เข้า
ไปซุกคูใน ที่นา ของโจทก์ เป็น เนื้อที่ ๒ ไร่ จึงขอให้ บังคับ ขับไล่จำเลย
แต่ เรียกค่าเสียหาย ๒๕๐ บาทให้ แก่โจทก์

จำเลย ให้การ ว่า ที่ ตอนพิพาท นี้ เป็น ที่ วาง เบต่าไม้ มีเจ้า ของ แด
เป็นที่ โลกค้น คัดของหาใช่ เป็น นาไม้ จำเลย จึง เข้าซุก บ่อพวน ดิน
เพื่อสร้าง บ่อน

นั้นใครเป็นผู้เข้ายึดถือปกครองอยู่ ถัดนั้น ตามทางพิจารณาพยานโจทก์
เบิกความสืบเป็นมั่นคงว่าโจทก์ทำนาตอคนที่พิภพกัน นักอนจำเลยเข้ามา
ขุดคู โจรหาได้ละทิ้งไม่ ค้าต ข้าหลวงพิเศษวินิจฉัยซึ่ง พยานมา ถัด ถัด
ตั้งเป็นยุติได้ ให้ยกฎฎาจำเลยเสีย บังคับคดีขึ้นตาม คำตัดสิน
คำต อรรถวณ ข้าหลวงพิเศษ ทดบระการ แต่ให้จำเลยเสียค่า ทนายความ
แทนโจทก์ ๓ ค่าธรรม ๓๐๐ บาท ด้วย ฯ

ศาลฎีกา วันที่ ๒๕ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๒

กรม ๘๖๕๓๓

พระยาภักดีพิลา นุทวณ กิจ

พระยาจักรี ปาณิ ศรัศิต วิสุทธ

อธิบดี ทรวง ปฎกษา

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๑๘๗ พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

วิธีพิจารณา ลักษณะข้อ

จำเลย พุดว่า ถ้าอ้างแดง บุซาไม่ยอมให้เงินจำเลยจะ
ฟ้องสามี่ให้ติดคุก อันแดง บุซา กลัวก็ส่งเงินให้จำเลย
ไปตั้งนี้ ได้ชื่อจำเลย ข้อ หรือไซ่ ความผิดฐาน
กันไซ่กไม่

คำพิพากษาที่ ๑๑๘๗ พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้กรมการตรวจฎีกาจำเลย
อุทธรณ์ คำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ข้าหลวงพิเศษ

ในคดีระหว่าง อธิการเมืองเลย โจท
ขุนวินิจ (บุญมา) ทนายความ จำเลย
นายม้า อ้างแดงนี่

โจทฟ้องหาว่าในระหว่างเดือนสิงหาคม ๑๙๑๐ เวลาบ่ายวัน
จำเลย ต้มต้มกัน ขู่กัน ไซ่กอ้างแดง บุซา บุคร นายเส้นว่า ขุนวินิจ จำเลย
ได้เป็นทนายแดง ฟ้องให้อ้างแดงมี พงษ์ เรียบกั้นมา จากนายเส้น ถ้า
อ้างแดง บุซาให้เงิน ๕๒ บาท ก็จะได้ถอนฟ้องเสีย ถ้าไม่ยอมให้เงิน จะทำ
ให้นายเส้นต้องติดคุก นางก็จะสูญแต่เงิน ก็จะต้องเสีย อ้างแดง บุซา

มีความ กตเวทิต์ จึงจำต้องเสีย เงิน ๔๒ บาท ให้แก่จำเลย ๆ ทั่ว ไป แบ่งปัน
เป็นประโยชน์ ของคน เจ้าทุกข์ ได้ร้อง เรียบน แด มอบ คดี ให้ อัยการ
ว่า กตเวทิต์ จึงขอให้ส่งโทษ ตาม ตักขณ อาญา ส่วนที่ ๘ หมวดที่ ๓-๔
ส่วนที่ ๘ หมวดที่ ๓ กับใช้ ทรมณ์ แก่เจ้าทรัพย์ ๆ

จำเลย ทั้ง ๓ คน ให้การ ปฏิเสธ ต่าง ชัด ทอด ปลัด คดี ออก หาก จาก
ความผิด คือ ข้าแดง มี แก้ว ขุน วินิจ ซึ่งเป็น ทนาย ของ ข้าแดง มี
ในเรื่อง ที่ฟ้อง เรียกว่า จาก นาย เสน เป็น ผู้พูด ลงเอา เงิน แก่ ข้าแดง บุกา
๔๒ บาท ได้ แล้ว มา บังคับ ให้ ข้าแดง มี เด็ก คดี แดรับ เงิน ๒๒ บาท
มีถนน จู ทั้ง คดี ของ ข้าแดง มี เสีย แต่ไป เป็น ทนาย ให้ นาย นาย เสน ฟ้อง
ข้าแดง มี ๆ มีความ กตเวทิต์ จึง จำ ต้อง รับ เงิน ๒๒ บาท จาก ขุน วินิจ ฝ่าย
ขุน วินิจ จำเลย ให้การ แก่ว่า ข้าแดง มี ต่าง หาก เป็น ผู้พูด ลงเอา เงิน
ได้ แล้ว แบ่ง เป็น ค่าจ้าง แด่ง ฟ้อง ให้ ขุน วินิจ ๒๒ บาท ขุน วินิจ ได้ แบ่ง ให้
นาย ม้าว จำเลย ไป ๒ บาท นาย นาย ม้าว จำเลย คิด สู้อา เงิน ๒ บาท
ที่ ขุน วินิจ ให้ นน โดย ทาง ใช้ นี้ นาย ม้าว ส่วน หนึ่ง จำเลย ไม่ ได้ สัม คบ
ใน การ ทดริคณ คดีด้วย ๆ

ศาล เมือง รอย พิษณุวนา แด้ว ฟัง ว่า ขุน วินิจ สัม นาย ม้าว จำเลย
ได้ สัม คบ กัน ไป ๆ กัน โสภณ เสงเงิน แก่ ข้าแดง มี ส่วน นาย เสน ๔๒ บาท จึง
ได้ เงิน แด้ว ขุน วินิจ แบ่ง ให้ นาย ม้าว ๒ บาท แด เขา ไว้ เป็น ประ โยชน์ ส่วน

ตัว ขุนวิจิตร เอง ๑๘ บาท อีก ๒๒ บาท นั้น ขุนวิจิตรให้ข้าแดง มีไป แต่พิจารณา ไม่ได้ ความว่า ข้าแดง มี ได้ ฐ เห็นใน การ ทูจริต ด้วย กับ ขุนวิจิตร แต่ นาย ม้าว ไม่ควร มีโทษ โทษ ที่ ขุนวิจิตร นาย ม้าว จำเลย ได้ เถมิติดนต้อง ด้วย กฎหมาย หลาย บท คือ ฐาน ชิงทรัพย์ ตาม บท ที่ ๒๘๘ ฐาน กบฏ ตาม บท ที่ ๓๑๓ และ ฐาน ข้อหา มบท ที่ ๓๐๔ แต่ เป็น ความผิด ต่อเนื่อง มา จาก กรรมอื่น เดียว กัน ควร ใช้ บท ที่ ๓๐ ซึ่ง มีโทษ แต่ใน กระ ทง ที่ หนัก คือ ฐาน กบฏ ความ มาตรา ๓๐๓ แต่ กระ ทง เดียว จึง พิพากษา ให้ จำคุก ขุนวิจิตร กำหนด ๑ ปี นาย ม้าว ๖ เดือน แต่ ให้ จำเลย ทั้ง ๓ คน ใช้ ทรัพย์ แก่ เจ้า ทรัพย์ ตาม ส่วน ที่ ได้รับ ไป ถ้า ขุนวิจิตร นาย ม้าว ไม่ มี ใ้ ให้ จำคุก โดย วัน ละ บาท แต่ ข้าแดง มี ให้ ชัก ทรัพย์ ขาย ใ้ กับ ห้าม ไม่ ให้ ขุนวิจิตร ว่า ความ ใน ศาล แห่ง กัด ไ้ กำหนด ๕ ปี ๑

ขุนวิจิตร นาย ม้าว จำเลย อภิธรรม ศาล อภิธรรม ข้าหลวง พิเศษ เห็น ว่า นาย ม้าว จำเลย หลอกรวมผิดไม่ เพราะ เงิน ที่ ขุนวิจิตร ให้ นาย ม้าว ๒ บาท นั้น เป็น ส่วน ใ้ นี้ ต่าง หาก นาย ม้าว หา ได้ ฐ เห็นใน การ ทูจริต ด้วย กับ ขุนวิจิตร ไม่ ส่วน ขุนวิจิตร มี กี่ ควร มี โทษ แต่ ใน ฐาน ข้อ ตาม บท ที่ ๓๐๔ กระ ทง เดียว จึง พิพากษา แก่ ตัว พิพากษา ศาล ต่าง ให้ นาย ม้าว จำเลย มี จำเลย ทั้ง ๒ พบ ศาล ข้อ พิพากษา ไป แต่ ให้ จำคุก ขุนวิจิตร กำหนด ๑ ปี แต่ ใ้ เงิน ๘๒ บาท ให้ แก่ เจ้า ทรัพย์ ฎา มี ฉนวน ให้ จำได้ วัน ละ บาท แต่ ห้าม มี ใ้ ว่า ความ กำหนด ๕ ปี ๑

ขุนวินิจจำเลยทูลเกล้าฯ ถวายฎีกา คัดค้านในข้อเท็จจริง แห่งคำ พยานโจทก์

กรรมการ ฎีกาพร้อมกันตรวจปรึกษา คัดค้านแล้วจะ ขอบที่จะ ต้องวินิจฉัย ในชั้น นี้ก็ คง มี แต่จำเริญ คัดค้าน คดี ขุนวินิจจำเลย ผู้เคียว เท่านั้น คดี ส่วนตัวจำเลย นอก จาก ขุนวินิจ ได้ เด็ดขาด ชัด คัด ต่าง แล้ว เห็น ว่าใน คดี ส่วนตัว ขุนวินิจ นั้น โจทก์ มี พยาน ที่ได้ ยืน แถ เห็น ขุนวินิจ จำเลย พุด ทดสอบ ตรง แถ กับ เงิน ๔๖ บาท ไป จาก อ่างแดง บ่อ ราษฎร์ นายเงิน ความ รั้ง เงิน ไม่มี ข้อสงสัย ใช้ แต่ เท่านั้น ตาม คำ พยาน ของ ขุนวินิจ จำเลย ของ บาง ปาก ยัง กัด มี เม็ก เจ็ด ส้ม โจทก์ ใน ข้อ ที่ อ่างแดง บ่อ ราษฎร์ นายเงิน พยาน เพื่อ ไป เลี้ยว ให้ ขุนวินิจ อีก ตั้ง น ฎีกา ของ ขุนวินิจ จำเลย พัง ไม่ ขน จึง พิพากษา ให้ ยัด ฎีกา ขุนวินิจ เด็ด ยืน ตาม คำ พิพากษา คัด บุทธ ธรรมเนียม พิเศษ ทุก ประการ

คำต ฎีกา วันที่ ๒๖ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๕๖

กรม ทัณฑ์
พระยา กฤต กานุกรณ เกษ
พระยา จักร ปาณ ศิว ศิว สัตย์

พระยา กฤต กานุกรณา

คำพิพากษาที่ ๑๒๒ พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

วิธีพิจารณา อธิบายกฎหมาย

กฎหมายลักษณะเบ็ดเสร็จเรื่องละทิ้งที่ดิน ๙ ปี ๑๐ ปี
นั้น ไม่ใช่ใช้เพดินไปในที่ทุกชนิด ที่ข่งแล้วแต่ที่ดิน
นั้น มีหนังสือชนิดใด เป็นหลักวินิจฉัย

คำพิพากษาที่ ๑๒๒

พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้กรรมการตรวจฎีกาจารย์
อุทธรณ์คำพิพากษาคำอุทธรณ์ข้าหลวงพิเศษ

ในคดีระหว่ง

อำเภอตั้ง

อำเภอตั้ง อ้ายแดง ต่อม นายดำ นายควตี

โจท

จำเลย

ได้ความว่าเมื่อ ๘ บรมวแล้ว ก่อนโจทฟ้องคดีนี้ โจทเอา
เงินของอำเภอตั้ง ต่อม จำเลยไป ๔๐๐ บาท มอบที่ นาคตราของตำบล
พรหมสองนางให้ไว้แก่ อำเภอตั้ง ต่อม ครั้นที่ นาคตราของ
ตำบลพรหมสอง ให้ศาลบังคับจำเลยรับเงิน ๔๐๐ บาท คนที่ นาคตราของ ให้
โจท จำเลยขัดสู้ว่าได้ โท่นสร้างทำมานาน ถึง ๓๑ - ๓๒ ปี แต่พอ
มีราคาถึง ๓๐๐ บาท ฯ

คัด เมือง ขุขันธ์ แล คัด ขุทรวรณ ขำ หลวง พิเศษ คัด สิ้น คั้ง กัน
ว่า โจท ๓๓๓ ที่ นายไม่ พน ๘ บ ยงไม่ ขาด กรรมสิทธิ์ ให้จำเลย รับ
เงิน ๕๐๐ บาท โจทว่า ยืมของ จำเลยไป กับให้ โจทเสีย ค่าแรง อีก ๑๐๐ บาท
รวม ๕๐๐ บาท ให้จำเลย คืน นำให้ โจท จำเลย ทด เกด้า ๆ ถวายฎีกา ๆ

กรรมกร คัด ฎีกา ตรวจ ปฎักษา เห็นว่า คัด ต่างใช้ กฎหมาย
เรื่อง ๓๓๓ ๘ บ เพติ นไป ใน ที่ ทุก ชนิด ไม่ พิเศษ ว่า ที่ นาย วาย พิลาช
น เปน ที่ นาคตราจอง แต่ ทั้ง ต้อง ผายไม่ มี สัญญา คอ กัน ให้ ถูก ต้อง
ตาม กฎหมาย เมื่อ โจท ปลอช นำ ให้ จำเลย ได้ ไป ถัง ๘ บ ที่ ขาด กรรมสิทธิ์
เพราะ ไม่ มี ข้อ สัญญา ซึ่ง หนอง อยุ่ ได้ ฎีกา จำเลย ฟัง ได้ ให้ ยก
คำ พิพากษา คัด ต่าง ๓๒ แต่ ฟ้อง เดิม ของ โจท เสีย ให้ โจท เสีย ค่า
ธรรม เนียม แทน จำเลย ผาย เดียว จง กรบ กับ ค่า ทนาย ๓ คัด รวม
๑๐๐ บาท คัจย ๆ

คำฎีกา วันที่ ๒๖ มิถุนายน พุทธศัศ ๒๔๕๖

กรม ส่ว สติ
พระยา จักร ปาณ ศรัศ ส่ว สติ
พระยา กฤติ กาน กว เน็ก

พระยา จักร ปาณ ปฎักษา

คำพิพากษาที่ ๑๒๙ พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

ลักษณะ ประกัน สัญญา วิธี พิจารณา

นาย ประกัน จะ หลุด จาก รั้ว ผิด ชอบ ต่อ เมื่อ เจ้า นี้ ได้
ผ่อน เวลา ให้ ลูก นี้ โดย สิ้น หลัง นาย ประกัน ซึ่ง ทำให้ นาย
ประกัน เสีย ที่ ลูก นี้

สัญญา ธรรมดา ไม่ เป็น การ ตัด ส่วน จน ปิด ปาก ไม่ ให้ ได้
เถียง ว่า เป็น อย่าง อื่น มิ ได้

ใน บาง เรื่อง ศาล ฎีกา ยอม ให้ โจทก์ สืบ ส่วน จน เฉพาะ
ข้อ ที่ จำ เลข ต่อ สู้ ได้

คำพิพากษาที่ ๑๒๙ พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

มี พระบรมราชโองการ โปรด เสด็จฯ ให้ กรรมการ ตรวจ ฎีกา โจท
อุทธรณ์ คำพิพากษา ศาล อุทธรณ์

ใน คดี ระหว่าง ยรรยง แฉง กิ่ง สยาม โจท
จันตึก จัน ชกต้อย จำเลย

คดี นี้ โจท พ้อง ต่อ ศาล แห่งว่า เมื่อวันที่ ๓๘ มีนาคม
พุทธศักราช ๒๔๕๖ จำเลย ทั้ง ๒ ได้ กู้ เงิน โจท ๓๐.๐๐ บาท (หมื่น บาท)

แต่ครั้ง บริษัท โจทก์ ใช้ นาม สันนิยา ว่า ยู่ เสง เอง ข้อสัญญา มี ว่า จำเลย จะใช้เงิน ให้ เสรี จิน กำหนด ๔ เดือน ครั้น ถึง กำหนด จำเลย หา นำเงิน มาใช้ ไม่ ขอให้ ศาล บังคับ จำเลย ใช้ ต้น เงิน แด่ ดอก เบี้ย ตาม กฎหมาย ฯ

ฉัน ตัด ไม่ได้ ตัว มา พิจารณา โจทก์ ยอม ถอน ข้อ ข้อ จาก ฟ้อง ฯ ฝ่าย ฉัน ยักต้อย ให้ ทราบ ว่า จำเลย ตั้ง ชื่อ ใน หนังสือ สัญญา กู้เงิน โดย ฐาน เป็น นาย ประกัน ฉัน ตัด แต่ เมื่อ ถึง กำหนด เวลา ที่ จะ ต้อง ใช้ เงิน โจทก์ ได้ เร่ง รัด เอา แด่ ฉัน ตัด ก็ ตม ยอม ให้ ฉัน ตัด เดือน เวลา ผิด ก่อน ใช้ นี้ ต่อ มา โดย จำเลย มิ ได้ วั เห็นด้วย จำเลย ไม่ ควร ต้อง รับผิดชอบ ฯ

คัด แพง พิจารณา แด่ เห็น ว่า ตาม หนังสือ สัญญา มี ประกฏ ข้อ ว่า ฉัน ยักต้อย จำเลย แด่ ฉัน ตัด รับ จะ ใช้ เงิน ๓๐๐๐๐ (หมื่นบาท) ให้ โจทก์ ใน กำหนด ๔ เดือน ตาม ข้อ ความ ใน หนังสือ สัญญา นี้ ไม่ กระทำให้ เห็น ได้ ว่า ฉัน ตัด เป็น ผู้ กู้ เงิน แด่ ฉัน ยักต้อย เป็น แต่ นาย ประกัน เพราะ ฉนั้น กฎหมาย คัด ล้าง ขอบ บังคับ ไม่ ให้ ฉัน ยักต้อย ใด เลย กรรม ธรรม มี สัญญา เป็น อย่าง ชัด ได้ จึง ตัด สิทธิ ให้ ฉัน ยักต้อย ใช้ เงิน ๓๐๐๐๐ บาท (หมื่นบาท) ให้ แด่ โจทก์ กับ ดอก เบี้ย ซึ่ง ตระ ๑ บาท ต่อ เดือน นับ แด่ วัน ยื่น ฟ้อง เป็น ต้น ไป ฯ

จำเลย ระวัง ยุทธธรณ์ ศาล ยุทธธรณ์ บัญญา ว่า ข้อ ที่ ศาล แพง บัญญา ว่า คัด ตัด บังคับ ตัด ล้าง ขอบ จำเลย นี้ ยัง มี ข้อ เพราะ ใน คดี ชิน ดิน ได้ มี คำ พิพากษา ฎีกา ที่ ๕๓๗/๒๕๐ ได้ เคย วินิจฉัย ไว้ เป็น บัน ทัด ฐาน ซึ่ง ยอม ให้ จำเลย สืบ พย น ข้อ ข้อ ตู ว่า ตม เป็น นาย ประกัน แด ใน คดี นี้ จำเลย สืบ สม ว่า จำเลย เป็น นาย ประกัน โดย หนังสือ หลัก ฐาน ที่

ได้ ยืนไว้ ปรากฏ แล้วใน ด้านจน เพราะ ฉนั้น บัณฑิตนั้น จะ พึง ฉินฉน
 บัณฑิต มี คำนาย ประกัน จะ ต้อง รับ ผิด ชอบ แทน ผู้ กู ฎา ไม่ แล จำ เหย ได้
 คัด คำน ว่า โจท ขอม ให้ ฉนั้น คัด เดือน เวลา ผิด ใช้ ฉนั้น ถึง เจ็ด คราว จน กาด
 ถ่วง มา ถึง ๒ ปี ฉนั้น คัด อาจ จำ หน่าย ทพย ฎา คำ ขาด ทน ทำให้
 ทพย ของ ฉนั้น คัด ดำ ไป ผิด กับ เวลา ที่ จำ เหย รับ ประกัน แล การ ที่ โจท
 ขอม เดือน เวลา ให้ ฉนั้น คัด คราว ได้ ก็ ไม่ ปรากฏ ว่า จำ เหย ได้ ทราบ ฎา ยิน
 ขอม ด้วย เพราะ ฉนั้น จำ เหย ไม่ ต้อง รับ ผิด ชอบ ฉนั้น คัด สิ้น ยก คำ
 พิพากษา สิ้น แพง แล พ้อง โจท ให้ โจท เลีย ษา ชรวม นิยม แทน จำ เหย
 กับ คำ ทนาย ความ ๒ ศาสตร์ ๖๐๐ บาท ฯ

โจท ทูต ฎา ๑ ถวาย ฎีกา ร้อง ขอ ให้ ได้ โฉกาศ สืบ ส่วน ของ ใน
 ประเด็น ที่ จำ เหย คัด ฉนั้น ด้วย ๓

กรรม การ คัด ฎีกา ได้ พร้อม กัน ประชุม ปฤกษา ด้านจน คัด นี้ เห็น
 ว่า ควร ให้ โจท ได้ โฉกาศ สืบ ส่วน ของ ใน เฉพาะ ชื่อ จำ เหย คัด ฉนั้น คัด
 ขอม เดือน กำหนด เดือน นอก ให้ ฉนั้น คัด ดู ฉนั้น ความ ที่ คัด ฎา ชรวม นิยม ปฤกษามา
 โจท จำ เหย ได้ นำ พยาน รวม ๔ ปาก สืบ ที่ คัด ฎีกา ใน ชื่อ นี้ แล้ว แล้ว แล
 ได้ พง คำ นาย สืบ ทนาย โจท กับ น.โรต ทนาย จำ เหย ได้ แยก ชน แสง ฐาน คัด แล้ว
 กรรม การ ฎีกา ปฤกษา พร้อม กัน ชขาด ดัง น

- ๑ ข้อ ที่ จำ เหย คัด ฉนั้น คัด เป็น คำ นาย ประกัน ฉนั้น คัด ใน ชื่อ น
 จำ เหย สืบ พิสูจน์ ได้ สืบ ว่า เป็น คำ นาย ประกัน จริง
- ๒ ข้อ ที่ จำ เหย ว่า โจท ได้ ขอม ผ่อน สัฎฐญา เดือน เวลา ให้ ถูก ฉนั้น
 หลาย ครั้ง จำ เหย เป็น คำ นาย ประกัน ไม่ ควร ต้อง รับ ผิด ชอบ ฉนั้น ใน

ข้อนี้ตามคำพยานให้ความชัดว่า การที่ผ่อนเดือนเดลาให้ฉันจำเลย
 ได้รู้เรื่องขยุติ แต่การที่บริษัท แบงกิงไม่ฟ้องร้องยอมให้ผ่นใน
 เวลานั้น ก็เป็นประโยชน์แก่ตุกฉี่ แต่แก่จำเลยที่ทำการค้าขายมี
 ประโยชน์เป็นอันเดียวกัน เมื่อได้พิเคราะห์คำพยานโดยถี่ถ้วนแล้ว เห็น
 ได้ว่ากิริยาจำเลยประพฤตินั้นลวง ผ่นเดือนเดลาฉันนั้น จำเลยได้รับรู้
 เห็นด้วยแต่ฉัน จนถึงจำเลยได้เคยไปช้อนฉอนฉอนผ่นแก่โจทเอง
 แต่จะขอยอมปรับปรับปรับเงินให้ ๑๐๐๐ บาทให้เป็น การอันชำระ
 สัจแก่ฉัน หากฝ่ายโจทมิยอมรับ เมื่อทางพิจารณาได้ความ
 ปรากฏเป็นหลักฐานควรฟังเป็นยุติได้ฉัน กรรมการจึงชี้ขาดว่า
 ฉัน شکสัยจำเลยจะพ้นจากกรรมรับ ผ่นชบในนี้ฉันวางนมิได้ ฎีกา
 โจทฟังฉัน ให้ยกคำพิพากษาศาลอุทธรณ์เสีย ให้ฉัน شکสัย
 จำเลยใช้เงินแก่โจท ๑๐๐๐๐ บาท (หมื่นบาท) กับดอกเบี้ยซึ่งตะ
 ๕๐ สตางค์ ต่อเดือน นับแต่วันฟ้องเป็นต้นมา ให้จำเลยเสียค่าธรรมเนียม
 เนียมแทนโจทตลอดทุกศาล กับคดีทนาย ๓ ศาล รวม ๑๐๐ บาท ฯ

คำตัดสิน วันที่ ๒๗ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๕๖

กรมสวัสดิ
 พระยามหาคี บัญชากิจ
 พระยามหิศร
 ม. สักกิน เฮอร์ เคอร์ เนอร์

อธิบดี ทรง ปฤกษา

คำพิพากษาที่ ๑๓๐ พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

บ้องกั้น

นายซบเข้าไปขุดดินในบ้านจันทน์ กิ่ง ๆ ห้ามกลับตำแดงใจ
จอบจะฟันจันทน์ กิ่ง ๆ กับพวกจึงทำร้ายนายซบมาตเจ็บไม่สา
หัดตั้งนี้ ได้ ขุดจันทน์ทำการขุดของอื่นทรัพย์สิน ไม่กินแก่เหตุ

คำพิพากษาที่ ๑๓๐ พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ กรมการ ทรงจตุฎกา
จำเลย ออกชดเชย คำพิพากษา ศาล ออกชดเชย

อัยการ เมือง มินบุรี แต่ นาย ซบ ใจ

ในคดี ระหว่าง

จันทน์ กิ่ง จันทน์ เดียง ฮี จันทน์ ซบ เจีย จำเลย

คดีนี้ ใจ ฟ้อง ศาล เมือง มินบุรี หาว่า เมื่อ วันที่ ๓๗ ตุลาคม
พุทธศัศ ๒๔๕๕ เวลา กลาง วัน จำเลย ได้ ฆนั นรม ทำร้ายร่างกาย
นาย ซบ ใจ ที่มี มาต แผล สหัด ขอ ให้ ตง โทษ ตาม ลักษณะอาญา มาตรา
๒๕๔ - ๒๕๖ ข้อ ๘ แต่ มาตรา ๓๓๗ ข้อ ๓ ๆ

จันทน์ กิ่ง ให้ การ ว่า นาย ซบ ได้ มา ขุด ได้ เคอมน ใน ที่ บ้าน จันทน์ กิ่ง ๆ ห้าม
นาย ซบ ไม่ พัง กลับ กล่าว คำห้าม ข้าง ค่อ จันทน์ กิ่ง และ จะ เอา จอบ ที่ ขุด
ดิน ฟัน จันทน์ กิ่ง ๆ จึง เอา มี อ ตบ หน้า ๒ - ๓ ที่ ๆ

ฉัน เตียงยี่ ให้การ ว่าได้ ฉัน นายซิมไว้ เพราะ กตัญญู นายซิม จะ เอาจอม
พัน ฉัน กิ่ง ๆ

ฉัน ชุ่ย เกี้ย ให้การ ว่าทุบ นายซิม ๒ ที่จริง เพราะเห็นว่า นายซิม
เงอ จอม จะ พัน ฉัน กิ่ง ๆ

ศาล เมือง มิน บูร์ พิจารณาแล้ว เห็น ว่า จำเลยได้ กระทำร้าย
นาย ซิม จริง ดัง คำว่า แต่ ความ ผิด ของ จำเลย ทั้ง ๓ คน นั้น ศาล เมือง
มินบูร์ แยก ออก คดี กับ คดีนี้ คือ ฉัน กิ่ง มี ความ ผิด ตาม ฉกษณ อญา
มาตรา ๓๓๘ ข้อ ๓ ให้ ปรับ ฉัน กิ่ง เป็น พันยี่ ๓๐ บาท ฝ่าย ฉัน เตียง
ยี่ ฉัน ชุ่ย เจี้ย นั้น มี ความ ผิด ตาม บทมาตรา ๕๕๖ ข้อ ๘ ให้ จำคุก มี ก้าวหนัด
กตะ ๒ ปี กับ ให้ ปรับ เปน ค่า ทำขวัญ ให้ แก่ นาย ซิม ๓๐๐ บาท ๆ

โจทก์ จำเลย ออทรรณ ๆ

ศาล ออทรรณ คัด ถิ่น ยืน ตาม ศาล เดิม ๆ

ฉัน เตียงยี่ แด่ ฉัน ชุ่ย เจี้ย จำเลย ทั้ง เกอติ ๆ ถวาย ฎีกา ๆ

กรรมการ ศาล ฎีกา ได้ พิจารณ กัน มี ระชุม ปญญา ด้านวน กัดนี้ ฐาน
พิจารณาได้ ความ ว่า เมื่อ วันเกิด เหตุ นาย ซิม จำเลย ได้ เข้า ไป ชุดได้
เดือนใน ที่ ของ ฉัน กิ่ง พวก จำเลย จึง ร้อง ห้าม ว่า อย่า ชุด นาย ซิม
ก็ ยัง ทำ ไม่ได้ ยืน เสีย ชุด เวชชไป ฉัน กิ่ง จึง เข้า มา แย่ง จอม ที่ นาย ซิม
ชุดดิน นาย ซิม ไม่ ยอม กลับ ต้า ฉัน กิ่ง ข้า ฉัน กิ่ง จึง คบ หน้า นาย ซิม
๒-๓ ที่ นาย ซิม จึง เงอ จอม จะ พัน ฉัน กิ่ง ต่าง คน ต่าง ยอ แย่ง จอม กัน
ฉัน ชุ่ย เจี้ย ฉัน เตียงยี่ ซึ่ง เบน ถูก จำเลย เห็น เหตุ ตั้ง นั้น ก็ เข้า ช่วย แก

จัน กัง แต่ได้ทูป นายซิม หตาย ที่ นายซิม มีร่างกาย เป็น รอยชำ แด บวมอยู่
 หตาย จัน โจร สืบไม่ได้ ว่า ถึง แก่ บาดเจ็บ ต้อง ทน ทุกข์ เวทนา จำบาก
 แด ถึง แก่ เข้า บทว่า เป็น บาดเจ็บ ส่ว หัส ฤๅ ได้ มี หมอ ที่ ฐิตำ วา แพทย์ ควร
 เชื้อ ฟัง มา แสดง ว่า เป็น โจร รัวย ส่ว หัส สืบ แต่ เนิบ ๆ ว่า มี รอย บวม ซำ
 อยุ่ หตาย จัน แทน ไม่ แน่แท้ ค่ำตง จะ วางใจ ลง เชื้อ ฟัง ว่า เป็นจริง ได้ กรรม
 ทาร ค่ำตง ฎีกา เห็น ว่า คัด นี้ นาย ซิม บุกรุก เข้า ไป ใน ที่ ของ จัน กัง
 ทำ โดย มี ชรบ คัดย ฎีกาหมาย ฝ่าย จัน เคย ห้าม แดจ ใน ฟัง กลับ ต่อ สู้
 เขา จอม จะ พัน แด ค่ำ เจ้า ท ฝ่าย ถูก จ้าง จำ เคย จึง มา จับกุม แด ทูป ต
 ทำ พอ ต้มควร แด เหตุ ที่ บอง ถน คน แด ทวพย บาดเจ็บ นายซิม ถไม่ ถึง
 หัก โชน บบ ส่วย ถึง ส่ว หัส แด ค่ำ พยาน โจท ใน ฐิตำ ที่ เอง ก็ เบิก ความ
 ซัด ว่า เมื่อ นาย ซิม ถูก ทูป แดจ ก็ กลับ ลง เรือ มา กับ พยาน นายซิม ยัง พาย
 เรือ มา เดี เอง ดังนั้น จะ เห็น ไป ไม่ได้ เคย ว่า นาย ซิม บอม เจ็บ จัน ยกหนา
 อาศรัย เหตุ ดังได้ แดจ มา ณ จึง วจนศนย ว่า จำ เคย ทง ๓ คน ไม่ มี สัด ให้
 ยก ค่ำ ตัด สัน ค่ำตง ทง ๒ เติย ให้ ยก ฟ้อง โจท ปล่อย จำ เคย ไป ทง ๓ คน ๆ

ทำลฎีกา วันที่ ๒๗ มีนาคม พุทธศก ๒๔๕๖

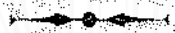
กรม ส่ว สติ
 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
 พระยานร เนติบัญญัติ

อธิบดี ทรง ปฎกษา
 01/10/2565

คำพิพากษาที่ ๑๓๒ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗

วิธีพิจารณา อิสระภาพ

จำเลยจับลูกจ้างโจทก์ไปกักขังไว้ โจทก์ฟ้องจำเลยว่า ทำให้เสื่อมเสียอิสระภาพตามบท ๒๓๗๐ ไม่ได้

คำพิพากษาที่ ๑๓๒ พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้รวบรวมสารคดีฎีกา โจทก์ อรรถชรินทร์ คำพิพากษาศาล อรรถชรินทร์

นายคง โจทก์

ในคดีระหว่าง

นายไต้กำนัน นายกลาง ผู้ใหญ่บ้าน จำเลย

โจทก์ฟ้องต่อศาลเมือง รัษฎา บุรี ขอให้ลงโทษจำเลยฐานกระทำให้เสื่อมเสียอิสระภาพตาม ต.กษณ. อาญา มาตรา ๒๓๗-๒๗๐ โดยหาว่า เมื่อวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๑๓๐ โจทก์ได้พาตัว อ้าแดง เบ้า ซึ่ง เป็นลูกจ้างของโจทก์ให้ไปรับใช้การ งานตาม ต.ัญญา ครั้น มา ถึง ระหว่าง ทางจำเลยกับ พวก แข่ง เขา ตัว อ้าแดง เบ้า ลูกจ้างของโจทก์ไปเสีย

นายไต้จำเลยให้การต่อสู้ว่า อ้าแดง เบ้าได้ เป็นเงินค่าเสนาอยู่ นาย อ้าเถอด ตั้งให้จับ อ้าแดง เบ้า ส่ง จำเลยจำเลย จึง ตั้งให้ผู้ใหญ่

กลาง จับตัว อ่างแดง เบ้า จาก โจรไป มอขบ ข้าเกอ ส่วน นาย กลาง ผู้ใหญ่
บ้านให้การว่า การ ที่จับตัว อ่างแดง เบ้า จาก โจร โดย คำ สั่ง ของ ท่านนี้
ได้ จำเลยไม่ควร มีผิด ฯ

ศาล เมือง รัตนบุรี พิจารณา มาแต่ข้อนี้ว่า อ่างแดง เบ้า ผู้เป็น ลูก
จ้าง โจรได้ เป็น หนี้ เงินค่าเสนา ขน ขนจริง แต่เห็นว่า การที่ จำเลย จับกุม
เอาตัว อ่างแดง เบ้าไป จาก โจร นั้น เป็น การตัดศีรษะภาพ โดยถึงแม้ว่า อ่างแดง
เบ้า จะ ค้าง เงิน ค่าเสนา ความกฎหมายก็ไม่ให้ อ่างแดง เบ้า จำเลย ซึ่ง เป็น
พนักงาน ที่ จับกุม กักขัง ตัว อ่างแดง เบ้า อย่าง ผู้ร้ายได้ จึงพิพากษาว่า
นายได้ จำเลย มี ความผิด ตามลักษณะอาญา มาตรา ๓๗๑ ให้ จำคุก กำหนด
๓ เดือน แต่ปรับ เป็น เงิน ๓๐๐ บาท แต่เป็น ความผิดครั้งแรก ให้ยก
อาญาจำคุก ตาม มาตรา ๔๐ เต็ม คงปรับ ๖ เดือน เต็ม ถ้าไม่มี เงินเสีย
ให้จำได้ แทน เงิน ๓๐๐ บาท ส่วน นาย กลาง จำเลย ได้ ความว่า ได้กระทำ
ตาม คำ สั่ง ของ นายได้ ซึ่ง ตน เข้าใจ ว่าถูก ไม่ควร มีผิด ให้ ปล่อย ตัวไป ฯ

นายได้ จำเลย อุทธรณ์ ศาล อุทธรณ์ เห็นว่า คดีนี้ โจร ได้ รับ ความ
เสียหาย แต่ใน เรื่อง ถูก จ้าง ของ ตน ถูก กักขัง ซึ่ง เป็น คดี เกือบ แก่ โจร ทาง
แห่ง ส่วน ตัว โจร ได้ มี ผู้ ได้ ตัด ความผิดศีรษะภาพ ไม่ คดี อาญา
ชนิด นี้ ผู้ กฏหมาย ให้ อ่างแดง เบ้า ร้อง ได้ ก็ แต่ ตัว ผู้ ถูก เสีย หาย
ฎา เจ้าทุกข์ ฎา พนักงาน ขัย การ ตาม พระ ราชบัญญัติ วิธีพิจารณา
ความอาญา คดี ๑๖๕ มาตรา ๗ ฎา พด ๓๖๖ ตาม พระ ราช บัญญัติ คดี

ศาลไปริตภาค ๓๓๓ ข้อ ๕ เห็นว่าฟ้องของโจทก์ต้องบทห้าม ตามลักษณะ
รับฟ้องบทที่ ๒๓ ประการที่ ๕ แต่เทียบตามตัวอย่างฎีกาที่ ๘๗ / ๓๓๗
คดีไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยในข้อเท็จจริง จึงพิพากษาให้ยกฟ้องโจทก์
แต่คำพิพากษาศาลต่างปล่อยตัวจำเลยไป ฯ

โจทก์อุทธรณ์ว่า ทนายฎีกา มีผู้พิพากษาศาลเดิมซึ่งได้พิจารณา
ถึงข้อรับรองว่าเป็นคดีที่มีปัญหาฎีกาหมาย ฯ

กรรมการศาลฎีกาพร้อมกันตรวจปลุกษาคดีนี้เสร็จแล้วเห็นว่า
ที่ศาลอุทธรณ์ยกตัวบทกฎหมายขึ้นพิพากษายกฟ้องโจทก์ ว่าโจทก์
ไม่มีอำนาจฟ้องความอาญาฐานกระทำให้เสื่อมเสียชื่อเสียงพงศทนต์
จ้างของตนได้นั้น เป็นการถูกต้องแล้ว ฎีกาของโจทก์ไม่มีเหตุที่จะให้
ศาลชั้นเปิดยื่นแปลงคำพิพากษาศาลอุทธรณ์เป็นอย่างอื่นได้ จึงพิพากษา
ยืนตามศาลอุทธรณ์ แต่ให้ยกฎีกาของโจทก์เสีย คำขอร่มเนียม
ชั้นฎีกาให้เขินรัฟไม่ ฯ

ศาลฎีกา วันที่ ๓๐ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๕๖

กรม ส.ส.ต.

พระยาฤทธิวิเศษศักดิ์

พระยาจักรีประสิทธิ์

พระยาฤทธิวิเศษศักดิ์

คำพิพากษาที่ ๑๙๙ พระพุทธศักราช ๒๔๕๒

ทำร้ายร่างกาย อธิบายกฎหมาย

นายพจามรวงเขียนนักโทษจมน้ำบาดเจ็บสาหัสนั้น ศาลลงโทษใต้ทามบท ๒๕๕

ซึ่งบังคับสำหรับเรือนจำนั้น ท่านบัญญัติไว้เพื่อประโยชน์ตัดสันดานคนหยาบ แต่ท่านระวางห้วงห้ามมิให้ ใช้โทษปราศจากเมตตาจิต

คำพิพากษาที่ ๑๙๙ พระพุทธศักราช ๒๔๕๒

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้กรรมการตรวจคุกจำเลย อุตธรณ อวพิพาสาศาต อุตธรณ ขำ หลวงพิเศษ

อ้าย ก้อน นักโทษ โจท

ในคดีระหว่าง

๑. ขุนโยชาวิจิตรพจามรวง กับ

๒. อ้ายคู่ข ๓ อ้ายมี ๔ อ้ายโสม จำเลย

คดี น อ้าย ก้อน นักโทษในเรือนจำ มณฑลนครราชสีมาเป็น โจทฟ้องกล่าวหาจำเลยว่า เมื่อวันที่ ๓๔ กรกฎาคม พุทธศก ๒๔๕๔ ขุนโยชาวิจิตร ซึ่งเป็น พจามรวงได้จ่าย อ้าย ก้อนโจท แต่ นักโทษ อื่น ๆ ไปขุดสระ

แต่ใช้รถบรรทุกดิน ข้ายกอน โจรต้องจำตรวจ ๒ ชั้นแต่ถามพวกขี้ไส้กรอก
 ไม่ทันคนเท่าเปล่า ข้าย คู้ ข้าย มี ข้าย โสม จำเลยซึ่งเป็นนักโทษยามใน
 ได้เขียน โจร แต่ ขุนโยธาวิจิตร กลับ สั่ง ข้าย คู้ ข้าย มี ข้าย โสม ให้
 เขียน อีก คน ๕ ที่ เขียน แต่ ยังเขียนซ้ำ อยู่ อีก รวม ทั้ง หหมด ประมาณ
 ๓๐๐-๔๐๐ ที่จน โจรล้มตบ ขุนโยธาวิจิตร จำเลย ๕ คน ๑๒๘ ได้
 กับ เตะ นาย หม้อ ผู้คุม คัด ตัด ดิน ใน ท้า ขวัญ ๒๐ บาท แต่ ยัง ไม่ ทลาย
 จำ ขอให้ คัด ลง โทษ เพิ่ม โทษ และ ปรับ เป็น ค่า ท้า ขวัญ ให้ แก่ โจร
 ๓๐๐๐ บาท ข้าย ก้อน ไม่ มี เงิน จะ เสีย ค่า ขรม เนียม ขอ อา ความ ฐาน
 คน อนาคต แต่ ยื่น คำ ร้อง ขอให้ คัด ตรวจ ๓๐ บาท ถูก เขียน คัด
 ตรวจ ๓๐ บาท แต่ พิเคราะห์ เห็น เม็ด ๒๗ วัน นาย หลง จำ แต่ ยัง กัด
 หนอง อยู่ ๓ เม็ด เป็น แผล ๓๕ เม็ด กาย นาย จำเลย คัด คำนวณ โจร
 เปน คน มี ทพย์ ไม่ ไข้ คน อนาคต แต่ คัด ได้ ส่วน อนาคต อยู่ ๓ เดือน
 เศษ จึง อนุญาต ให้ จำเลย พ้อง ฐาน คน อนาคต ได้ ๗
 จำเลย ทั้ง ๕ คน ให้ กว แก่ พง ต้อง คำ ก็น ว่า โจร เศษ หนี
 เรือน จำ ครอง หนึ่ง แต่ ยัง พะระยาม จะ หนี ออก ได้ พว ผู้หญิง เข้า ไป รว่
 ดัง ว่า คใน เรือน จำ จึง ตกลง ตัด ตรวจ ๒ ชั้น แต่ โจร เปน คน เกียจ ครว้น
 ขุนโยธาวิจิตร จำเลย ที่ ๑ จึง ตั้ง ให้ ข้าย มี เขียน โจร ๕ ที่ ทว เป็นการ
 เกิน ข้อ บังคับ เรือน จำ ไม่ กว ที่ โจร เปน คน ตม ตม หนี ก็ เพราะ โจร ไม่
 กิน เข้า แต่ ข้อ หว่า ขุนโยธาวิจิตร เศษ ถูก ปรับ เรือง เตะ นาย หม้อ อื่น
 ขุนโยธาวิจิตร มี ให้ กว แก่ พง ๗

ศาล มณฑล นครราชสีมา พิจารณาแล้ว ปรากฏว่า เพราะโจท
 เกียจคร้าน จำเลย จึง เขียน แดงการ ที่ จำเลยเขียน นั้น ก็ไม่ เป็น การ เกิน
 สัมควร ไม่ผิด ข้อ มุ่งกับ เว้นจำ บาดแผล ที่ ถูก เขียน เป็น รอยใหม่
 ๓ แผล เท่านั้น นอก นั้น เป็น แผลเก่า การ ที่ โจท เป็น สม ตัดบก็
 เพราะ โจท ไม่กิน เชื้อนี้ จำเลย ไม่มี ความ ผิด จึง คัด ตัด ยกฟ้อง โจท
 ให้ โจท เสีย ค่าธรรมเนียม ค่า ทนาย ความ ๕๐ บาท แทน จำเลย ๑

โจท อทธรณ์ ศาล เต็มไม่รับฟ้อง อทธรณ์ ของ โจท ๆ จึง ได้ ยื่น
 เรื่อง รวด ค้อ ศาล อทธรณ์ เข้า หอวงพิเศษ ๆ สอบถาม ศาล เต็ม แล้ว จึง ตั้ง
 ให้ ศาล รับ อทธรณ์ ของ โจท ส่ง ขนไป ความ กระบวน พิจารณา ๑

ศาล อทธรณ์ เข้า หอวงพิเศษ ปรากฏ เห็น ว่า จำเลย ทั้ง น เอา ความ
 นอกฟ้อง นอกหา มา ค้อ คู่ แก่ คดี แต่ ตาม คำ นอน ปรากฏ ชัด เจน ว่า
 จำเลย ที่ ๑ ได้ ตั้ง ให้ จำเลย ที่ ๒ - ๓ - ๔ เขียน โจท คน ละ ๕ ที่ แดง จำเลย
 ผู้เขียน ได้ เติร ตาม เขียน เค่ง ค้อ ไป ตึก หตายุ สิบ ที่ ทำ ค้อ หน้า ชุม โยธา
 อภิจักร นา พัทธาม จน โจท คน เป็น สม ตัดบ ดัง นั้น เห็น ว่า จำเลย ไม่ มี
 อำนาจ ที่ จะ เขียน ได้ ตาม ข้อ มุ่งกับ เว้นจำ หัว เมือง ศัก ๑๓๗ แต่ พระ
 ราช บัญญัติ เว้นจำ ศัก ๑๒๐ เพราะ นั้น จำเลย ต้อง มี ผิด ฐาน ทำร้าย
 ร่างกาย ตาม ตักขณ ฉาญา มาตรา ๒๕๔ ให้ ยก คดี ตัด ติน ฟ้อง เต็ม เสีย
 ให้ จำคุก จำเลย ที่ ๔ มี กำหนด คดี ๓ เดือน แต่ ให้ ใช้ ค่า เสีย หาย
 แก่ โจท ๒๐ บาท กับ ค่า ธรรมเนียม ด้วยเงิน แต่ ค่า ขน ศาล กำหนด แต่ เพียง
 ๒ บาท ๕๐ สตางค์ ค่า ทนาย ความ ชั้น ศาล เต็ม ๕๐ บาท ๕๐ สตางค์ ๑

หลวง นริศฐาทร เป็น ทนาย จำเลย ทั้ง ๕ คน ทำฎีกา ทูลเกล้าฯ
ถวาย คัด คำน ค้ำ พพากษา แต่ หลวง ชูระ ชรรณ ประสงค์ ว่า ที่ ยืม คัด
ผู้ พพากษา ค้ำถ ตม ทต นคร ราช ส มา ดง ชื่อ รับ รดง ให้ ฎีกา แต่ คำ รับ
รอง ฎีกา ฉบับนี้ กล่าว ข้ ความ นอก เหนือ เหตุ เกิน กับ หน้า ราว กะ ว่า
จะ แยก แะ นำ ค้าง ดั่ง ไม่ ถ่ม กว อย่าง ชึ่ง ๆ

กรรม การ ศาล ฎีกา ได้ พรม กัน ประชน ปฤถษา จำนวน คน คง ยด
แต่ ฐาน พิจารณา ได้ กรรม ว่า ข้าย ถิ่น โจร เป็น นั โทษ ต้อง หา ว่า
ปล้น คอง จำ ตรอม ๒ ชน คัด พวง คอ จริง เมื่อ จัน ที่ โจร ถัด ว่า หา ชุน
โยธา จิตรี พวง มง ไค จาย ข้าย ถิ่น โจร กับ นั โทษ ตาม พวง เดียด กัน ปน
ไป กับ คน ระหว่าง ไค ถอน ไป ขุด สระ แด ไค รด บรรทุก ดิน โจร ไส้ รก
บรรทุก ดิน กับ พวง เท้า เปลา ไม่ ทน ชุน โยธา จิตรี จึง ดั่ง ให้ ข้าย ถัก
ข้าย มี ข้าย โยม นั โทษ ชึ่ง เป็น ยาม โย เตา หวอย เขียน โจร เสี่ย คดระ ๕ ที่
ข้าย ถัก ข้าย มี ข้าย โยม ไค เขียน ข้าย ถิ่น โจร ๓ เทียว รก คัด ๆ กัน ไม่
รู้ ว่า ไค เขียน กัน คดระ คัด ไค ไค ไค ไค ๓-๕ ครั้ง พวก จำ เลย
ที่ เขียน จม ไซ พวง คอ ถัด ตาม ชุน เท ไส้ รก ไป อีกร แต่ โจร ไค เป็น ตม นึ่ง
แนไป ลกรง เหมง มี ผู้ ส่ม เพช เขา ยาน คัด มา ให้ จง พน ชน ไค ค้าง ไค
ตรวจ บาด แผล ภาย หงต ที่ แลย น แด ๕๗ คน ยัง เห็น แผล ถัด หนอง
ข้อย บ้า แต่ เปน แฉก แฉก เก่า รวม ๓๕ แผล ตจ น กรรม การ ทำ ฎีกา
พิศราห เห็น ว่า ข้าย จง ฮาญา เมียน ค โบย ฮัน เปน ชื่อ บัง คับ จำ รบ เรือน
จำ ทำ บัญญู ไซ เพื่อ ประ โยชน์ ตัด ถัด เบ คน พยายาม ถ้า รบ คน เกียจ

คำพิพากษาที่ ๒๐๕ พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

วิธีพิจารณา

การฟ้องคดีแพ่งแล้วอาญารวมกัน ถ้าคดีอาญาพิจารณาไม่สม ก็ไม่ทำให้คดีแพ่งเสียไป

คำพิพากษาที่ ๒๐๕ พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้กรมการตรวจภูมิจา
ตุษธรณไคว่พิพากษาศาลอุทธรณ์ว่า หลวงพิเศษ

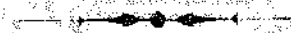
นายฉา

โจท

ในคดีระหว่าง

นายคำ นายเทือก

จำเลย

โจทฟ้อง ณะศาล เมืองสระบุรีกล่าวหา ที่บ้านตำบล โคก มะตูม
อำเภอหนองแคแปลง ๑ กว้างเหนือ ๗ เส้น ใต้ ๒ เส้น ๔ วา คว้นออก
๒ เส้น ๕ วา คว้นตก ๗ เส้นแปดของ โจท ได้ปลูก เรือน อยู่ บัด ครอง
มากกว่า ๓๐ ปี เดือน ๕ คศ ๑๒๘ นายคำจำเลยพูดขอซื้อที่ราย นต
โจท ตกถงกันเป็นราคา ๔๐๐ บาท แต่ยังไม่ม่เงินให้ นายคำจำเลย
จึงได้ทำหนังสือสัญญาเช่าเป็นคำเช่าเดือน ๖ บาท แก้ว นาย คำจำ

แยกเข้ามาอยู่ในที่บ้านเรือนโจทก์ต่อมาจนถึงเดือน ๑๑ ค่ำปี ๑๓๓๐ ทำให้
 คำเช่าแก่โจทก์ไม่โจทก์ได้ไปร้องยังอำเภอ นายคำจำเลยได้ทำสัญญา
 ผัดจำจะไปจากที่บ้านแถวเรือนโจทก์ภายในวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๑๓๓๐
 แต่ครั้นถึงกำหนด ผัดกลับมือเอาหลังเรือนแถวไฟกับฝาของโจทก์
 ไปปลดเรือนลงในเขตที่ของโจทก์ แต่คิดพื้นที่ผัดซึ่งโจทก์ปลด
 กลับมือในเขตที่นั้นเสียกว่า ๒๐ กอบ แล้วจำเลยทั้ง ๒ คนก็คิดกัน
 ให้เจ้าพนักงานออกโฆษณาเพื่อซื้อกรรมสิทธิ์ที่ของโจทก์ จึงขอ
 ให้ส่งโทษจำเลยฐานบุกรุกแต่ทำร้ายต่อทรัพย์สินตามกฎหมายลักษณะอาญา
 มาตรา ๓๒๗ - ๓๒๘ และ ๓๒๙ กับให้ขับไล่และปรับใหม่เงิน ๕๐๐ บาท ฯ
 นายคำจำเลยรับว่า ได้มือเอาหลังคาแต่คิดพื้นที่จริง
 แต่ต่อสู้ว่ากรรมที่ทำโดยได้รับอนุญาตจากโจทก์แล้วกรวยลงโจทก์เพราะเมื่อ
 โจทก์ไม่ขายที่แถวเรือนให้จำเลยแล้ว โจทก์ก็อนุญาตให้จำเลยมือ
 ผัดซึ่งจำเลยออกทุนซื้อแซมแซมเรือนในระหว่างที่จำเลยอยู่นั้นคืนไป
 ส่วนข้อกรรมสิทธิ์ที่ซึ่งจำเลยปลดเรือนอยู่เดี๋ยวนี้นั้น ต่อสู้ว่าเป็น
 ที่ของจำเลยกับนายเหล็กได้หวงห้ามไว้ หากอยู่ในที่บ้านของ
 โจทก์ไม่ ส่วนนายเหล็กจำเลยให้กรรมต่อสู้อยู่กรรมสิทธิ์ที่ส่งคำขัง
 ของนายคำ ฯ

ศาลเมืองสระบุรี พิจารณาแล้ว เห็นว่า จำเลยมิได้กระทำความผิดใน
 ฐานอาญาอย่างใด อย่างหนึ่ง ๓๓ คำหา เพราะจำเลยได้เช่าที่อยู่จะ

ถือว่า กระทำ การ บุกรุก ไม่ได้ ข้อที่ จำเลย รื้อ เขาเอา ฝา แด หลัง คา ไป
 ก็ โดย ได้ รับ อนุญาต จาก โจร แดกร ยา โจร เว้น แต่ ก่อ ใฝ่ นั้น จำเลย ได้
 กระ ทำ โดย พด การ ต้อง รับ ผิด แล ชอบ ใน ข้อ เดียว หาย ส่วน ที่ ซึ่ง
 จำเลย ปลุก เรือน นั้น เป็น ใน เขต ที่ บ้าน ของ โจร ๆ มี กรรม สิทธิ เป็น
 เจ้า ของ จึง พิพากษา ให้ ยก ข้อ หา โจร ใน คดี อาญา เดียว ให้ แต่ จับ
 ได้ จำเลย ไป จาก ก็ พิพากษ แล ให้ ค่า เดียว หาย ๑๑ บาท พร้อม ทั้ง ค่า ธรรมเนียม
 นิยม ทนาย ความ ๑๕ บาท แทน โจร ๆ

ศาล ยุทธธรณ ข้า หลวง พิเศษ ปลุกษา ใน คดี ที่ จำเลย ยุทธธรณ เข้ม คุด
 ความ เห็น ศาล ต่าง ว่า จำเลย ไม่ได้ มี ผิด ฐาน เดิม มิ พระ ราชา ญา
 แต่ เห็น ว่า เมื่อ คดี อาญา พิหารณา ไม่ สม แล ก็ ไม่ จำ เปน ต้อง วิช
 ตัย ใน คดี ถ้วน พัง ต่อ ไป จึง พิพากษา ให้ ยก ฟ้อง โจร แด คำ พิพากษา
 ศาล เมือง ให้ โจร เดียว ๆ ธรรม นิยม ทนาย ความ ๒ ศาล ๓๗ บาท
 ๕๐ สตางค์ แทน จำเลย ๆ

โจร ทูต เตลา ๆ ฉวย ฎีกา ๆ
 ธรรมดา ศาล ฎีกา ได้ ประ ชุม ตรอง ปลุกษา คดี เรือง นั้น เดิม แล
 เห็น ว่า คดี นี้ โจร ฟ้อง คดี อาญา กัย พัง รวม กัย ยมี ทาง พิหารณา ใน
 คดี อาญา จะ ไม่ พอ ตง โทษ จำเลย กัด ฝ่าย คดี พัง ก็ ยัง ไม่ เสีย ไป ที่
 เดียว ใน คดี พัง ที่ ฟ้อง จับ ได้ นั้น ทาง พิหารณา ได้ ความ นั้น คง ดัน ดัง
 ตั้ย เพราะ โจร มี พยาน แน่นหนา ประ กอบ กับ หนังสือ ฎีกา เข้า แล

หนังสือ นี้ จะ ออกจาก ที่ แต่ง ให้ เห็น ว่า ที่ เปน ของ โศก โดยแท้จริง ๆ

อาศรัย เหตุ ตั้ง กล่าว มา แล้ว จึง พร้อม กัน พิพากษา คดี นี้ ให้ ยก

คำ พิพากษา ศาล อุทธรณ์ จำ หอวง พิเศษ ให้ ขับ ได้ จำ เหย ออก จาก

ที่ พิพากษา นี้ ค่าธรรมเนียม ได้ ยอม ทัพ ไป เพาะ จะ โศก ชนะ ไม่ เต็ม ข้อ หา ๆ

ศาล ฎีกา วันที่ ๑๒ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๔๕๖

กรมตุลาการ

พระยาฤทธิพิทักษ์

พระยาเกษมสุขภาณี

พระยาฤทธิพิทักษ์

สำนักงานทูลเกล้าฯ

คำพิพากษาที่ ๒๑๓ พระพุทธศักราช ๒๔๕๒

วิธีพิจารณา

สิ้นสุดมรดก

เมื่อผู้ยังมีชีวิตอยู่ เมื่อน้อยแก่เมียหลวงจะพิพากษา
กันด้วยเรื่องสิ้นสุดมรดกไม่ได้

คำพิพากษาที่ ๒๑๓ พระพุทธศักราช ๒๔๕๒

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้กรรมการตรวจฎีกา
นายแหวนผู้รับมรดกความอ้างแดงส้ม ใจทอทธรณ คำพิพากษาคำตอทธรณ
ข้าหลวงพิเศษ

นายแหวนผู้รับมรดก ความ อ้างแดงส้ม ใจท

ในคดีระหวาง

อ้างแดงคราม

จำเลย

คดีอ้างแดงส้ม ใจท ฟ้องว่า ใจท แต่งงาน เป็นภรรยา นายอ้อย มี น้า
เป็น สิ้น มรดก ๒ แปลง ภายหลัง นายอ้อย ชั่ว หลุด ร้าย ใจท จำเลย
มาเป็น ภรรยา น้อย จำเลย นำ พนักงาน เกษตร รั้ง อด ทน จน นั้น ตั้ง ชื่อ
จำเลย เป็น เจ้า ของ ผู้ เดียว ขอ ให้ ศาล มี ทัณฑ์ ให้ จำเลย ตอน ซื่อ ออก เดียว ฯ

อ้างแดงคราม จำเลย ให้ การ จำ ได้ มี นายอ้อย จำจำ ฯ ย มา เป็น ลูก จำ
แล้ว ได้ จำเลย เป็น ภรรยา แด ยก มา แปลง นี้ ให้ แก่ จำเลย ฯ

ในระหว่างพิจารณาคดีเรื่องนี้ อำแดงส้ม โจรทนาย ฝ่ายนาย
แหวน บุตรีของแแดงส้ม ซึ่งเกิดด้วย นายอยู่ นั้น ร้องขอรับมรดกความ
ของอำแดงส้ม แต่ตัว นายอยู่ เอง ก็ยังมีชีวิตอยู่ มิได้ จำกล่าว ทัก
ท้วง อย่างใด ปล่อยให้ภรรยาแต่บุตรพิจารณา กัน ยุ่ง ๆ

ศาลแพ่งกรุงเก่าเห็น ว่า ถึงมีนายแหวน จะมิได้ เรียกตัว นายอยู่
บิดามา เป็นคู่ความ โดยตรง แต่เมื่อ นายอยู่ ยังมีชีวิต คดีเข้าคดี
ฟ้อง ที่ ๒๓ ข้อ ๕ ว่า นายแหวน เป็น อุกฤษ พงษ์ ไม่นั้น จึงมีคำสั่ง
ให้จำหน่วยความ เรื่องนี้ ออกเสียจาก ตำรับพิพากษา ให้คำพิพากษารวม
เนียบ เป็นพิพากษา ไปทั้ง ๒ ฝ่าย ๆ

นายแหวน อุกฤษ ศาลอุทธรณ์ ว่า หอวง พิเศษ อันเจดีย์ดำ เมื่อ
อำแดง ส้ม โจรทนาย ไม่ฟ้อง เรียก นายอยู่ ดำเนิน จำเลยด้วยแล้ว ก็ไม่ควร
รับฟ้อง ไว้พิจารณาตั้งแต่ ครั้งแรก เพราะคดี เรียก ต้น ส้ม ร้องต้องว่า
แก้คู่ตัว เมีย นั้นเอง พิพากษายืน ให้ ยกคำร้อง ขอรับมรดกความของ
นายแหวน เสียความทวดเมียง ตอนคำพิพากษารวมเนียบคืน ให้แก่นายแหวนไป ๆ

นายแหวน ทูตเกิดว่า ๆ ถวายฎีกา ๆ

กรมหลวง ศาลฎีกา ได้ประชุม ปฎิพิจารณา คดี เรื่องนี้ ตลอดจน แล้ว เห็น ว่า
เป็น เรื่อง เหล็ก ใหญ่ หลวง ประการ ศาลเดิม ก็ละเมอสิ่ง ฟ้องชำระความ
ซึ่ง ไม่เป็น ฟ้อง มาแต่แรก ฎีกา นายแหวน นี้ ก็ต้อง บท ห้าม ตาม พระ
ราชบัญญัติ อุกฤษณ ศก ๓๒๓ ไม่มีผู้ ส้ม ควร รับ ร้อง ฎีกา ฟัง ไม่ ชน

คำพิพากษาที่ ๒๒๓๓ พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

วิธีพิจารณา รับของฎีกา

ข้าหลวงเทศาภิบาล ซึ่งมีอำนาจลงชื่อรับของฎีกาได้
นั้น จะให้ผู้ยื่นข้อเสนองานไม่ได้ พระราชบัญญัติให้อำนาจ
แก่เฉพาะคดีเทศาภิบาล

คำพิพากษาที่ ๒๒๓๓ พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้กรรมการตรวจฎีกา ๓
ชุกจรณ คำพิพากษา คัด อทจรณ ข้าหลวงพิเศษ

อัยการเมืองราชบุรี โจท

คดีในระหว่ง

อ่าแดง จำเลย

คดีเรื่อง นโคความว่า ในชั้น คัด อทจรณ ข้าหลวงพิเศษ ปฏิเสธ คัด
สิน จำ จำเลยเบิก ความ เท่า มีความผิดตามลักษณะอาญา มาตรา ๓๕๖

ให้จำคุกจำเลยมีกำหนด ๓ เดือน แต่ให้งดการลงอาญาจริงไว้ก่อน
โจททุกเกล้าฯ ๓ ทนายฎีกา ๓

กรรมการ คัด ฎีกา ได้พร้อม กัน ประชุม ปฎักษา จำนวน คดีนี้ เห็น
ว่า คัด ข้าหลวงพิเศษ คัด สิน วาง โทษ จำคุก จำเลย แต่ เพียง ๓ เดือนเท่า

นี้ ประกาศเรื่องทูตเกล้า ๆ ถวายฎีกา ค.๑๑๗ ห้ามไม่ให้ทูต
เกล้า ๆ ถวายฎีกา เว้นแต่จะมีผู้ตั้งชื่อรับรองให้ถูกต้องตาม
บัญญัติ ฎีกา โจทน์ชื่อหลวงไชยประชานุกษ์ตั้งชื่อแทนข้าหลวงเทศาภิ
บาลนั้นก็ไม่ชอบด้วย พระราชบัญญัติ เพราะพระราชบัญญัติให้อำนาจ
แต่เฉพาะตัวเทศาภิบาล หาได้อนุญาตให้ผู้อื่นแทนได้ไม่ ศาล
ได้เคยวินิจฉัยเป็นมั่นหัด ฐานมาในฎีกาที่ ๓๓๗/๑๓๐ หม่อมเจ้าถนัด
เดชปลัดตั้งชื่อแทนเทศาภิบาลครั้งหนึ่งแล้ว ไม่รู้จักจำ ให้ชกฏกา
โจทเสีย ๆ

ศาลฎีกา วันที่ ๑๘ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๔๕๖

กรมสวัสดิ์

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

พระยาเกษมศักรินทร์

อธิบดีทรงปลุกษา

คำพิพากษาที่ ๓๐๕ พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

วิธีพิจารณา ค่าเสียหาย

โจทก์ฟ้องไม่ถูกทาง จำเลยต้องเสียหาย แล้วโจทก์ต้อง
รับผิดชอบในค่าเสียหายนั้น

คำพิพากษาที่ ๓๐๕ พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้กรรมการตรวจฎีกา

จำเลย อุทธรณ์ คำพิพากษาศาลอุทธรณ์

หลวงรวมรัตนศักดิ์ กับ พวก ๖ คน โจทก์

ในคดีระงับ

หลวงศรีวิเศษ (แต่ยังเป็น นายพิทักษ์ จำเลย
ราชา) นายชิต

คดีนี้โจทก์ฟ้องศาลแพ่งว่าจำเลยได้ถมอยู่ซึ่งราชภูริใต้ อาศรัย
ใช้หน้า กับถนนทางเดินริมอยู่ซึ่งแต่เดิมเป็นที่ของแม่ยายโจทก์เงิน
ไว้เป็นทางเดินกว้าง ๓ ศอกยาว ๑๘ วา ครั้นเมื่อวันที่ ๕ มีนาคม
ร.ศ. ๑๒๘ จำเลยถถมปิดกั้นห้องแถวริมตลิ่งทางเดินเสียอีก จึงขอ
ให้จำเลยรื้อรื้อแต่ห้องแถว กับให้ถมมุดดินขึ้นจากคลองอยู่ข้างนั้น
แต่ให้แก่น้ำโดนตของจำเลยซึ่งกินที่เข้าไปถึงอยู่ข้างนั้นด้วย ฯ

จำเลยให้การ คอ สู้ว่า อยู่ ชุง แด ทาง เดิร วิม อยู่ ชุง นั้น ไม่ใช่ เป็น
 ที่ ตำราชน แต่ ตั้ง เติม เป็น ที่ ส่วน ของ พระศรี สัมมัตถกมา เป็น ของ
 จำเลย อยู่ใน ภา โฉนด ของ จำเลย จำเลย เติรม จะ ปฎก ห้อง แด
 โจท แกตั้ง ห้าม แด พ้อง ให้ จำเลย ต้อง ปลูก การ ปฎก ห้อง แด แด จาก
 ประโยชน์ ค่าเช่า เดือน ละ ๑๒ บาท จำเลย จึง พ้อง แยัง ขอ ให้ โจท ใช้
 ค่าไม่ ซึ่ง เสีย หาย เป็น เงิน ๕๘๗ บาท กับ ให้ ใช้ เงิน ค่าเช่า อีก เดือน
 ละ ๑๒ บาท จน กว่า จำเลย จะ ได้ ปฎก ห้อง แด เสร็จ ๆ

ศาล พัง พิจารณา แด เห็น ว่า คดี นี้ โจท พ้อง ว่า จำเลย บิด ทาง ตำ
 ราชน แต่ โจท สืบ ไม่ได้ ว่า โจท ได้ เสีย หาย เป็น พิเศษ อย่างไร โจท
 ไม่มี อำนาจ ที่ จะ พ้อง ได้ โจท มี ทางอื่น ที่ จะ ใช้ ได้ อยู่ ชุง แด ที่
 ทาง เดิร นั้น ได้ ความ ว่า อยู่ใน โฉนด ของ จำเลย แน นอน แต่ ภา ใน อยู่ ชุง
 นั้น ใช้ ไม่ได้ เพราะ ได้ โกรด แด อุนน คน มา ชน หา คดอด ถึง ไม่ จึง
 ตัด สิ้น ยก พ้อง โจท ให้ โจท ใช้ ค่า เสีย หาย ให้ แก่ จำเลย ๓๐๐ บาท
 ค่า อุษา ขรรณ เนียม ค่า ทนาย ความ ๒๐๐ บาท ๆ

โจท จำเลย ต่าง ร้อง อทรรณ ๆ

ศาล อทรรณ ปฎก ว่า เห็น ชอบ บัด ด้วย ค่า พิพากษา ศาล พัง ใน ข้อ ที่ ให้
 ยก พ้อง โจท แต่ ข้อ ที่ ศาล พัง ให้ โจท ใช้ ค่า เสีย หาย แก่ จำเลย ด้วย นั้น
 ยัง ไม่ ควร เพราะ โจท พ้อง มี มูล อยู่ บ้าง ข้อ ที่ จำเลย อ้าง ว่า เสีย

เวลาทำางานนั้นเกิดกว่าเหตุ ใช้ว่าในความแพ่งที่จำเลยผู้ชนะคดีจะมีอำนาจฟ้องเรียกค่าเสียหายได้ทุกเรื่องไปหาไม่ได้ จึงตัดสินในข้อนี้คือให้ยกฟ้องแย้งของจำเลยเสีย ค่าธรรมเนียมแต่ค่าทนายความต่างให้เป็นกันไป

โจทก์ยอม (ฝ่ายจำเลยร้องทุกข์) ๗ ฎีกาฎีกาในข้อที่ศาลอุทธรณ์ยกฟ้องแย้งของจำเลยไม่ให้ โจทก์ใช้ค่าเสียหายนั้น

กรรมการศาลฎีกาได้ประชุมปรึกษาจำนวนคดีนี้ มีความพิสดงนักหนา ที่ศาลอุทธรณ์ปรึกษาไม่ให้ค่าเสียหายแก่จำเลยนั้น เพราะโจทก์ฟ้องไม่ถูกต้องตามที่ศาลแพ่งได้ยกขึ้นกล่าวไว้ จำเลยได้เตรียมการปฏิเสธแล้วแต่โจทก์ให้พนักงานมาห้ามคนต้องหยุดงาน โจทก์ฟ้องจะตั้งเขาที่เป็นช่างโจทก์เสียจริง แต่กลับพิจารณาได้ความว่าที่พิภาษนี้เป็นที่อยู่ในหน้าโหนดของจำเลย เมื่อจำเลยตั้งงดการปฏิเสธห้องแถวเดเฮาเนื้อเสียหายจริง จำเลยมีอำนาจยื่นขอค่าธรรมเนียมที่จะฟ้องเรียกค่าเสียหายนั้นได้ คดีของจำเลยก็ชนะถึง ๒ ศาลแล้ว ฎีกาทนายฟ้องศรีวิเศษจำเลยฟังขึ้น ให้ยกค่าตัดสินศาลอุทธรณ์ในข้อที่ให้ยกฟ้องแย้งของจำเลยนั้นเสีย ให้บังคับให้ต้องรวมรับผิดชอบกับพวกโจทก์ ๒ คนใช้ค่าเสียหายให้แก่จำเลยเป็นเงิน ๒๔๘ บาท ตามฟ้องแย้งเดิม แต่ข้อที่คิดค่าเช่าซึ่งจะได้ในกาลข้างหน้า จำเลยสืบไม่ได้เต็มข้อหาจึงไม่ควรบังคับให้ใช้ เป็นแต่ให้โจทก์เสียค่าฤชา

กรรม เนียม ประดาที่จำเตย ได้ เสีย ไป แล้ว ทั้ง ๒ ส่วนจน ตลอดทุก ค่ำต
กับ ค่า ทนาย ความ ๒ ส่วนจนรวม ๓ ค่ำต เป็น เงิน ๔๐๐ บาท ให้ แก่ จำเตย
จนครบถ้วนด้วย ฯ

ค้ำต ฎีกา วันที่ ๕ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๕๖

กรม สอด้ติ

พระยาภักดีปานกรณกิจ

พระยาจตุรปาณิศรศักดิ์วิสุทธิ

พระยาเกษม ศษการ

อธิบดี ทรง ปตุกษา

คำพิพากษา ที่ ๓๑๕ พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

สัญญา ตักจ้าง

ให้เขาทำสัญญารับเงินล่วงหน้าไปแล้วไม่ให้เขาอยู่รับ
ใช้การงานนั้น ก็ยังลตให้เขาตามพระราชบัญญัติ

คำพิพากษา ที่ ๓๑๕ พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

มีพระบรมราชโองการ โปรดเกล้าฯ ให้กรรมการตรวจฎีกา
จันโตโจท อทธรณ์คำพิพากษาศาลอุทธรณ์เข้าหอดวงพิเศษ

จันโต

โจท

ในคดีระหว่ง

นายฮอง

จำเลย

คดีนี้ได้ความว่าเดิม นายฮอง พ้องหัวจันโต บัง อาจ บัด กระบือ
เกวียน แด เข้า เบ็ดอก ของ นายฮอง ใน ขณะ ที่ นายฮอง นำ ไป ส่ง ยัง
สถานีรถไฟ แล้ว กลับ ให้ ตำรวจภูธร จับ นายฮอง ไปด้วย ฝ่าย จันโต
ให้ การ แก่ เดก สัม พ้อง แย้ง ว่า เมื่อ วันที่ ๓๒ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๕๖
(ร.ศ. ๓๒๕) จำเลย ได้ ทำ สัญญา ตัก จ้าง รับเงิน ล่วง หน้า ของ โจท
ไป ๒๐๗ บาท แก้ว หอบ หัน เดีย ครั้น เมื่อ เดือน พฤษภาคม พุทธ
ศักราช ๒๔๕๕ (ร.ศ. ๓๓๐) โจท ได้ พบ จำเลย นำ เข้า เบ็ดอก มา ขาย ที่
สถานีรถไฟ เมือง พิษณุ โตก จันโต จึง ให้ ตำรวจภูธร จับ จำเลย ส่ง ต่อ

อำเภอ จำเลยจึงยอมให้ โจทก์ ยึด ทรัพย์สิน แด่ถวียนไว้ก่อน อีก ๓๐ วัน จำเลยจะนำเงิน มาใช้ให้ ครั้นถึงกำหนดจำเลย ก็มีนำเงิน มาใช้ กลับมายื่นฟ้อง กล่าวหา โจทก์นี้ ขอ ให้ส่ง โทษ จำเลย ตาม พระราชบัญญัติ ตง อาญา โดยผิด สัญญา ตกลงจ้าง แต่ ฐานฟ้องเท็จ ตาม ลักษณะ อาญา มาตรา ๓๕๘ กับ ให้ ใช้เงิน ๒๐๗ บาท ด้วย ฯ

นายอ่องจำเลย ให้การว่า ได้ทำสัญญา รับเงิน ถ่วง นำของ โจทก์ไปจริง แต่เงินโต โจทก์ไม่ประ สงค์ฯฯ ให้รับ ใช้ การ งาน อนุญาตให้ นายอ่องขึ้น เจ้าเปิดอก มาส่ง เท่านั้น แต่ นายอ่อง ได้ ซ้ำวาระเงิน ให้แก่เงินโต เสรีจ สัน เตจ คือ ได้ส่ง เบงเงินบ้าง เบง เจ้าเปิดอกบ้าง ฯ

ศาลมณฑลพิศณุโลก พิจารณาแล้วพิเคราะห์ว่า ฐานฉ้อโกงนายอ่องเป็น โจทก์ฟ้อง หว่า เงินโตบ้าง อาจยึด ถวียน แด่ ทรัพย์สิน กับ เจ้าเปิดอก ได้ แต่ ให้ตำรวจภูธร จับ นายอ่อง มานั้น ฐานพิจารณาไม่ ได้ความว่าเงินโต ทำ โดย พดการ ยัง ไม่เป็นเหตุ พชที่ จะ ส่ง โทษ เงินโต ได้ ให้ยกฟ้องของ นายอ่อง เสีย แต่ ฐานฉ้อ โกงที่ เงินโตเป็น โจทก์นั้น ฟัง ได้ว่า นายอ่อง ได้ ทำ สัญญา รับเงิน ถ่วง นำ ไป ๒๐๗ บาทจริง นายอ่อง ไม่ ได้รับ ใช้ การ งาน ของ เงินโต ข้อที่ นายอ่อง กล่าว ได้ ซ้ำวาระเงิน หมด สัน เตจนั้น พยาน มี ฟัง ได้ แต่ เพียง ๒ จำนวนเท่านั้น คือ นายอ่อง ให้ นายดวง นำเงินส่ง ครั้ง หนึ่ง ๔๐ บาท อีกครั้ง หนึ่ง ให้ อาแดง มุก หน้าส่ง ๓๗ บาท รวม ๒ ครั้ง เป็นเงิน ๗๗ บาท หัก จาก ต้นเงิน ๒๐๗ บาท คง ยัง เหลือ

๓๕๐ บาท จึงตัดสินใจให้นายอ่องใช้ต้นเงินแก่จันโต ๓๕๐ บาท ให้
จันโตคืนหนังสือสัญญาถูกจ้าง กับกระบือ เกวียน ที่ยึด ให้แก่นายอ่องไป
กับให้นายอ่องใช้ค่ากรรมเนียม แต่ค่าทนาย ความ ๑๒ บาท ฯ

นายอ่องจำเลย อุกุชรรณ ฯ

ศาล อุกุชรรณ เจ้าหลวงพิเศษ ปฤกษ์ว่า จำเลยทำสัญญาเป็น
ถูกจ้าง รับเงินล่วงหน้า ไป ๕๐๗ บาท ข้อสัญญาผิดเงินให้จำเลย
เดือนละ ๔ บาท คงแค่ได้ทำสัญญาแล้ว โจทก์ได้เอาตัวจำเลย
มาใช้การงานสิ่งใด จำเลยไปทำมาหากินตามภูมิตำบลเนา ข้อที่
โจทก์หาจำเลยหลบหนีนั้น พิจารณา ไม่ได้ความว่าหลบหนี แต่
จำเลยก็ว่าได้ส่งเขาเงินให้แก่โจทก์เป็นการเสร็จไปแต่เดิมนั้น ก็หา
ได้มีประทวนสลักหลังหนังสือสัญญาไว้เป็นสำคัญไม่ แต่ผลที่จำเลย
ควรได้รับเฉพาะคดีนี้ก็คือ ตัดเดือนละ ๔ บาท นับตั้งแต่วันที่ ๑๒
เมษายน พุทธศักราช ๒๔๕๕ (ว. ศ. ๑๒๕) จนถึงเดือนพฤษภาคม พุทธศักราช
๒๔๕๔ (ว. ศ. ๑๓๐) คำนวณเขามีจำนวนท่วมตัวเงินในสัญญา
ถูกจ้างแล้ว ข้ออุทธรณ์ของจำเลยฟังขึ้นในข้อนี้ แต่ข้อที่จันโต
ยึดเกวียนยึดกระบือ นั้น ยังไม่เป็นเหตุที่จะส่งคืนจันโตได้ เพราะ
จันโตเข้าใจว่าจำเลยยังคงเป็นหนี้ตามสัญญา จึงตัดสินใจคำพิพากษา
ศาลเดิม แยกฟ้องแย้งของจันโตเสีย ให้จันโตเสียค่ากรรมเนียม
แทนนายอ่องจริงครบ กับค่าทนาย ความ ๕๐ บาท ฯ

จันโศกทูตเกล้า ๆ ถวายฎีกา ใน ส่วนวนที่ ตน เปรน โจอท พียง แยัง
นายชอง เวียง ผิด สัญญา ลูกจ้าง ๆ

กรรมการ ศาลฎีกา ได้ ประชุม ปฎิบัติตาม สำ นวน คดีนี้ เห็น ว่า ชน
ชื้อว่า มุต สัญญา ลูกจ้าง พ้อง ได้ แต่ ให้ บังคับ ให้ รับ ใช้ การงาน เมื่อ
โจท จำเลย บุคริ ทำ สัญญา ชนคนี้ เพื่อ มีต กั้น ทาง คดี แ่ง จะ เปรน
ทาง ตก เข้า ฎาทอง อะไร ก็ดี พัง ไม่ ได้ บังคับ ไม่ ได้ ทั้ง นั้น ศาล
ข้าหลวงพิเศษ คดี สิบหก พียง นั้น ชนคแล้ว ฎีกา จันโศก พัง ไม่ ชน ให้ ยก
เสีย ให้ จันโศก เสีย ค่า ชนม เน้นชม แทน นายชอง กับ ค่า ทนาย ความ *
ศาล ๓๐๐ บาท ๆ

ศาลฎีกา วันที่ ๖ สิงหาคม พุทธศัศ ๒๔๕๖
กรมสวัสดิ
พระยวงจักร์ปราณบุรีคีตวิสุทธิ
พระยาพิพากษาธิบดียาภิปัตย์

อธิบดีทรงปฎิบัติ

สำนักงานอรรถคดี

คำพิพากษาที่ ๓๓๓ พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

วิธีพิจารณา ฎีกา

คำสั่ง ของ สมุหเทศาภิบาล ที่ สั่ง ว่า อนุญาต ให้ ถวาย
ฎีกา ด้วย เห็น ว่า เป็น บัญชา กฎหมาย นั้น ถ้า ปรากฏ ว่า
คำสั่ง ชนิด นี้ เป็น ธรรมเนียม สำหรับ พนักงาน อัยการ แล้ว พึง
เป็น ข้อรับ รอง ไม่ ได้

คำพิพากษาที่ ๓๓๓ พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

มี พระบรมราชโองการ โปรดเกล้าฯ ให้ กรมการ ทรง

ฎีกา โจท อุตธรณ์ คำพิพากษา ศาล อุตธรณ์ ชำ หวดง พิเศษ

อัยการ เมืองกรุงเก่า

โจท

ใน คดี ระหว่ง

อ้าย แกร

อ้าย เป่ง

อ้าย ชู

จำเลย

คดี เบื้อง น ได้ ความ ว่า อ้าย นก โทษ มี ชื่อ จำเลย ทั้ง ๓ คดี ยัง ยัง อยู่

ใน เว้น จัง กรุงเก่า

ครั้น เมื่อ วันที่ ๒๐ มกราคม

พุทธศักราช ๒๔๕๕

เวลา กลางวัน ผู้คุม ได้ พา อ้ายนักโทษ จำเลย ทั้ง ๓ มา ค้าต เพื่อเป็น
พยาน ความ อ้ายจำเลย ทั้ง ๓ ได้ จึง หนี ผู้คุม ไป ต่อ หน้า ครั้น
จับตัวคืน มา ได้ พ้อง เขา โทษ ค้าต เมือง กรุง เก่า ตัด สิ้น ตง โทษ อ้าย
นักโทษ จำเลย ๓ คน ฐาน หนี จาก ที่คุม ซึ่ง ตาม ถัด ษณ อาญา มาตรา ๑๖๓
ให้ จำคุก มี กำหนด ละคร ๖ เดือน จำเลย อุตขรรณ ค้าต ข้ำ หลวง พิเศษ
แก้ ตด โทษ ตง ให้ จำคุก มี กำหนด ละคร ๓ เดือน ๖

อัยการ โจท ขูด เกต้าว ๖ ถวาย ฎีกา หนี บมก รัช คัด คำน ได้ แยัง
มา หลาย ประการ มี ใจ ความ ว่า ค้าต ข้ำ หลวง พิเศษ อาง กำหนด โทษ
ไม่ อยุ ร้อง อยุ รอย คดี ความ มี ต ฐาน หนี ผู้คุม ซึ่ง ชนิด เดียว กัน ใน
คำ ตัด สิ้น ก่อน กำหนด โทษ มาก กว่า น ถ้า มี หลาย เรือง สมุหเทศา
ภิบาล มี คำ สั่ง ว่า อนุญาต ให้ ถวาย ฎีกา ด้วย เห็น ว่า เป็น ปัญหา กฎหมาย
แต่ คำ สั่ง รูป นี้ เป็น คำ สั่ง ตาม ขวรม เนียม ซึ่ง กระตรอง มหาด ไทย อาง ไว้
สำหรับ พนักงาน อัยการ พ้อง ความ ฤฯ อนุญาต ให้ อุตขรรณ ฎีกา ซึ่ง
ปรากฏ ใน ด้าน ณ ที่ พนักงาน อัยการ เป็น โจท ทุก เรือง จะ ให้ ถือ ว่า เป็น
คำ รับ ของ ตาม ประการ ที่ ขูด เกต้าว ถวาย ฎีกา คดี ๓๑๗ นี้ ยัง ไม่ ได้ ฎีกา
นี้ ต้อง บท ห้าม ตาม ประการ ที่ กัด วอ แล้ว เพราะ ขาด ผู้ รับ รอง อัน
ชอบ ดัวย บัญญัติ กรรม การ มี ดำเนิน รับ ไว้ วิฉิ ฉัย รูป คดี ว่า ค้าต
ข้ำ หลวง พิเศษ ปฤ กษา นั้น ควร ฤฯ ไม่ สม ควร ให้ ยก ฎีกา ของ อัยการ

โจทก์เสีย ถ้าแต่ ประสงค์ จะ รับ ร้อง ฎีกา ต่อ ไป ข้าง น้ํา
จง ทำ ให้
ถูก แบบ บัญญัติ ฯ

ศาล ฎีกา วันที่ ๘ สิงหาคม พุทธ ศักราช ๒๔๕๖

กรม อธิบดี

พระยา อธิบดี กรม กิจ

พระยา เหมม ศุภกา

อธิบดี ทรง ปริญญา

สำนักงาน อธิบดี

คำพิพากษาที่ ๓๕๐ พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

อาญา วิธีพิจารณา

ในคดีอาญา ซึ่งมีโทษถึง ถูกกฤษฎีกาโทษ นั้น โจทก์ จะ ขอ
ให้ศาล ทำ เป็นใจ ชักช้า ใจ มาร ไป ตาม คำ ขอ นั้น ไม่ ได้ เมื่อ
ไม่มี หลัก ฐาน อย่าง ไต มา สำ แดง

คำพิพากษาที่ ๓๕๑ พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

มี พระ มรณ ราช โองการ ไป รัด เกต ำ ๆ ให้ กรรม การ ครอบ ฎีกา
โทษ อุทธรณ์ คำพิพากษา ศาล อุทธรณ์ ชำ หลวง พิเศษ

อัยการ มณฑล นคร นครศรีธรรมราช โจทก์

ใน คดี ระหว่าง

นาย คอก ริง นวย อดิ ตาน ยง ษณ นวย พอน นาย เภณ จำ เตะ

คดี น โจทก์ พ้อง ศาล มณฑล นคร นครศรีธรรมราช เมื่อวันที่ ๓๔

ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๕๖ จำเลย ทั้ง ๕ คน มี ฎีกา ครอบ นือ เข้า ปลด ้น เวือ

นาย เจริญ ชำแดง เกิดขง กับ เวช นาย กอน นาย สาย จัน คูน แต่ ได้ ยิง นาย สาย ตาย เก็บ เอา สิ่ง ของ ตาม บัญชี ท้าย พ้อง ไป เหตุเกิด ที่ สาม ง่าม ตำบล บร เพ็ด ท้อง ที่ อำเภอ เกษไชย แขวง เมือง นคร สวรรค์ ขอ ให้ ตง โทษ จำเลย ตาม ตักขณ อรรถา ส่วนที่ ๖ หมวดที่ ๒ แต่ ส่วนที่ ๗ หมวดที่ ๑

นาย คอกรัง นาย อุด นาย เขื่อน จำเลย ให้ การ ปฏิเสธ อ้าง ฐาน ที่ อยู่ แต่ นาย พอน นาย เวิญ อีก ๒ คน หลบหนี ไป ก่อน ให้ การ ได้ งต กดี ส่วน นาย พอน นาย เวิญ ออก ได้ ๑

ศาล มณฑล นคร สวรรค์ ปฏิเสธ ว่า พยาน โจท เบิก ความ แตกต่าง หลาย ประการ ไม่ควร พัง ว่า จำเลย ได้ กระทำผิดดัง คำหา โจท จึง พิพากษา ให้ ยกฟ้อง ปลดปล่อย จำเลย ไป ๑

โจท อัครธรม ศาล อัครธรม เจ้าหลวง พิเศษ ตัดสิน ยืน ตาม คำพิพากษา ศาล เดิม ๑

โจท พุด เกตุ ๑ ทนาย อัครธรม ๑

กรรม การ ศาล อัครธรม ได้ ประชุม ปฏิบัติ ดำเนินคดี นี้ ตลอด แล้ว เห็น ว่า คำพยาน โจท เบิก ความ แตกต่าง ไม่ เป็น หลัก ฐาน ที่ ควร พัง เป็น จริง ดัง ศาล ต่าง ทั้ง ๒ ปฏิเสธ มา กล่าว คือ นาย เจริญ เบิก ความ ว่า รู้ จัก ชี้อคนร้าย ทั้ง ๕ คน แต่ ว่า ได้ แจ้ง ชื่อ ระบุ ได้ แก่ พนักงาน อำเภอ กำนัน

แก่นสารให้ยกเสีย ให้ปด้อยจำเลยไป ฯ

ศาลฎีกา วันที่ ๑๒ สิงหาคม พุทธศก ๒๔๕๖

กรมสวัสดิ

พระยาฤๅษีกรมการณิก

พระยาพิพากษาธิบดียศวิชัย ฯ

อธิบดี ทรงปลุกษา

สำนักงานทอสมนิต

คำพิพากษาที่ ๓๙๘ พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

วินิจฉัย อาญา

พนักงาน อัยการ ว่าความแผ่นดิน ไม่ควรถึงกับ เป็น
มานะ สัทธะ ให้ คดี ชะนะ แต่ฝ่ายเดียว ต้อง ชั่ง คดีตื้นบ้าง
ใช้ ว่า การลง โทษได้ ทุกอย่าง จะเป็นคุณ ทุกอย่างนั้นหามิได้

คำพิพากษาที่ ๓๙๘ พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้กรมการตรวจภูมิกำ
โจท อัครราชคำพิพากษาศาล อัครราช ขำ หลวงพิเศษ
อัยการ เมืองพิชัย โจท
ในคดีระหว่าง
อำนาจเบาะ จำเลย

คดีนี้ โจทฟ้อง ศาลเมืองพิชัยหาว่า เมื่อวันที่ ๖ มิถุนายน
พุทธศก ๒๔๕๕ (ร.ศ. ๑๒๘) พนักงานได้ตรวจค้นตัว พมพ รพพรรณ
ด้ตัว พา หนะ ซึ่ง เก็บ ได้ ณ ศาล อุดม เมืองพิชัย หาย ไป ทั้งเล่ม สิบต เป็น
ตัวพมพ ๓๐๐ ฉบับ ครั้นเมื่อวันที่ ๑๑ มิถุนายน พุทธศก ๒๔๕๕
พนักงานได้ตรวจค้น พมพ ตัวพมพ เบ็ดที่ เรือนจำเลยได้ ๔ ฉบับ ขอ
ให้ ลงโทษ ฐานเป็น ผู้ร้าย ตก ทรัพย์สิน ฎารับ ของโจท ฯ

จำเลยให้การ ปฏิเสธ แม้ว่าจำเลยอ่าน หนังสือไม่ออก แต่
ไม่รู้ว่าเป็น คำพิพากษา ฎีกา ใคร จะเอา มา ชุก ซ่อนได้ ไม่รู้ ขรอย
ว่าจะ เป็น นาย สังวัต สามี จำเลย ซึ่ง เป็น เสมียน จะเอา มา เก็บ ไว้ แต่ เมื่อ
ไร จำเลย ก็ ทราบ ไม่ได้ ฯ

ศาล เมือง พิษณุ พิจารณา แล้ว ไม่ได้ ความ ว่า จำเลย ได้ มี เจตนา ชัก
รัย ดัง โจท หรู จึง ตัด สิ้น ยกฟ้อง โจท ปล่อย จำเลย ไป ฯ

โจท ขุทธรณ์ ฯ

ศาล ขุทธรณ์ ชำหัดอง พเศษ ตัด สิ้น ยืน ตาม ศาล เดิม เพราะ โดย
สืบ เจตนา ร้าย ไม่ได้ ฯ

โจท ทูตเกล้า ถวาย ฎีกา ฯ

กรรมการ ศาล ฎีกา ได้ ประชุม ปฎิญา ส่วน วน กตนั้น เห็น ว่า ศาล
ต่าง ทั้ง ๒ ได้ พิจารณา ตัด สิ้น ว่า ศาล โจท ยกฟ้อง จะเอา โทษ หนึ่ง นั้น ยัง
ไม่ได้ เพราะ โจท สืบ เจตนา ร้าย ไม่ได้ ให้ ยกฟ้อง เสีย นั้น ชอบ แล้ว
อัยการ โจท ไม่ ควร ตั้ง คดี เป็น มา นะ สัก ะ ถึง ถวาย ฎีกา เหมือน อย่าง
ว่า ถ้า ได้ ชนะ ได้ ตั้ง โทษ หนึ่ง คน นี้ ได้ ละ เป็น ความ งาน ความ ดี ยืน ใหญ่
หุดอง แก่ แผ่น ดิน ฎา แก่ เจ้า กระจ่าง ฎา แก่ ผู้ จ้าง รวชการ เมือง
ฎา แก่ พนักงาน อัยการ ทั้ง แก่ ผู้ ใหญ่ คต สอด จน กระจ่าง ผู้ ใหญ่ ที่ ตรง
ไหน ก็ ไม่ แต่ง เห็น เลย กตนั้น จะมี แต่ ปลุก ความ สงัด หวาด เสีย ให้

ราชฎีกา ซึ่ง เป็น คน ไว้ ความ รู้ ความ คิด โดย มาก ประโยชน์ ได้ ไม่ เท่า

เสียดังนี้ ควรผู้ใหญ่ ชุระการ จะพิจารณาแต่ซึ่งดูบ้าง ใช่ว่าการ
ตงโทษได้ทุกอย่าง จะเป็นคุณ คุณ อย่างนั้น หามิได้ ทำอะไรเกินกว่า
เหตุควร แม้ตั้งใจดีสัก เพียงใด ก็ อาจได้ผลร้ายก็ได้ ให้ยกผู้กา
ตย์การใจทเสียด ยื่นตามกำลังต่างทุกประการ ฯ

ศาลฎีกา วันที่ ๒๓ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๕๖

กรมตุลาการ

พระจักรพรรดิศรีรัตนโกสินทร์

พระยาเกษมสุชาการ

อธิบดีของปรึกษา

คำพิพากษาที่ ๔๐๔ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗

วิธีพิจารณา อาญา

เข้าไปในร้านเขา แล้วลักทรัพย์ซ่อนตัวกลับ ออกมา
ต่อหน้าเจ้าทรัพย์ดังนี้ ทำให้ทริยา จึงรอดทรัพย์ไม่

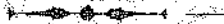

คำพิพากษาที่ ๔๐๔ พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้กรรมการตรวจฎีกา จำเลย
อุทธรณ์ คำพิพากษาศาลอุทธรณ์

ช่วยการ เมือง บางนรา โฉม
ในคดี ระหว่าง

แห่มะกตาดง จำเลย

คดีนี้ โฉม พ้องคดีศาล เมืองบางนรา ท้าวว่าเมื่อวันที่ ๖ สิงหาคม
พุทธศักราช ๒๔๕๔ โฉมถูกตรวจจับจำเลยลับพวก ๓ คนได้ลักแพร ประหาร
๓ ผืน ราคา ๖ บาท ของธง อำแดงซัน ที่ตำบล เจริญ อำเภอดงตาลไชย ขอให้
ตรึงโทษตามลักษณะ อาญา ๓ คนที่ ๕ ห้ามชด ที่ ๗ ฯ

จำเลยให้การ ปฏิเสธ ต่อสู้ว่า แพรของ กตาดง นั้น จำเลย ชื้อ มา
จาก ร้าน ฉิม มี ชื่อ ที่ อำเภอดงตาลไชย ฯ

ศาล เมือง นาง บัญชา ว่า ถ้อยคำ พยาน โจท เบิก ความ
เป็น ราคี พิรุช ฝ่าย จำเลย ต้ม พยาน ต้ม ขอ คอด้ คู่ คอด้ พัง ว่า
จำเลยได้ ขอ ผ่าแพร ผนน จาก ข้าแดง ชน เจ้า ทวิพย์เอง แต่ได้ ใช้ เงินกัน
เสร็จแล้ว จึง พิพากษาให้ ยกฟ้องโจท ปล่อยจำเลยไป ฯ

โจท ชุทธชน ศาล มณฑล บัดฉนนี้ กับ บัญชา ว่า พยาน โจท
เบิกความล้มข้อหาโจท พังได้ ว่า จำเลย นี้ ความผิด ตาม ตักขณ อวญา
มาตรา ๒๘๗ ฐาน ด้ง ราคี ทวิพย์ จึง พิพากษาให้ จำคุก จำเลยไว้ มี
กำหนด ๓ ปี ฯ

จำเลย ชุทธชน ศาล ชุทธชน กรุงเทพ ฯ พิพากษายืน ตาม คำ
ตัดสิน ศาล มณฑล

จำเลย ทูลเกล้า ฯ ถวายฎีกา ฯ

กรรมการ ศาลฎีกาได้ ประชุม บัญชาว่าจำนวน คดีนี้ ฐานพิจารณา
ได้ ความตามคำพยาน โจท เบิกความว่า ได้ เห็น จำเลย หยิบ ผ่าแพร ประหัง
ไม่จาก ร้าน ข้าแดง ชน โดยข้าแดงชนหาเห็นไม่ แต่ได้ ได้ แอบไว้ กับ
ห้องแพร เพาะ คำ คดุม บัด ฉกชน หง เมื่อพยาน เห็น ชน จึงแจ้ง
เหตุแก่ เจ้า ทวิพย์ ฯ ได้ บอก แก่ ตำรวจจตุร ฯ จึง จับ จำเลยได้พร้อม ทง
แพร ของ กลาง คดีนี้ โจทสืบ ได้ ชดเจน ฝ่าย พยาน ล้มเลย เบิกความ
ว่า เห็น จำเลย ขอ ผ่า จาก ร้าน ชน มีขอ แต่ เห็น ว่า ร้านใด ก็ ชไม่
ได้จำไม่ได้ เสียเลย เป็น ราคี พิรุช คดีนี้ ไม่มีหน้าหนัก หักล้างพยาน

ใจได้ ตั้งที่ ศาล มณฑลปัตตานี แต่ศาลอุทธรณ์ ปรากฏด้วยข้อเท็จ
แต่จริงนั้นชอบแล้ว แต่ข้อที่ ศาลอุทธรณ์ ยังหลงวาง บท มาตรา ๒๗๘
ฐานถึงราวทรัพย์สินมา ปรากฏโทษจำคุกนั้น ยังมีชอบ ควรแก้เป็น ฐาน
ลักทรัพย์ มาตรา ๒๗๘ จึงจะตรงกับบทพิเคราะห์ที่ ปรากฏแล้วนั้น แต่
กำหนดโทษ ๓ ปีนั้นเห็นอาชญากรรมแรงเกินไป ควรแก้ลดลงคงให้จำคุก
จำเลยมีกำหนด ๒ เดือน คำตัดสิน ศาลต่าง ซึ่งไม่ตรงกับศาลนี้ให้
แก้เสีย ฯ

ศาลฎีกา วันที่ ๒๕ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๘๖

กรม สวดดี

พระยาเกษมสุขการ

พระยาพิพากษาธิบดี ยศปดัย

อธิบดี ทรง ปฎักษา

คำพิพากษาที่ ๔๑๑ พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

ภาษีสุรา อธิบาย กฎหมาย

ผู้ใดต้องการว่า กระทำผิด กฎหมาย ภาษีชั้น ในจุดศักราช ๑๒๔๙ มาตรา ๔๐ ผู้นั้นต้องเป็นผู้มีเจตนาร้าย ทำโดยรู้ว่าเป็น การผิด ศาลจึงจะลงโทษได้ ไม่เหมือน ทำผิด มาตรา ๒๖ ถึงไม่มีเจตนาร้ายก็ไม่พ้นผิด

คำพิพากษาที่ ๔๑๑ พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

มีพระบรมราชโองการ โปรดเกล้าฯ ให้ กรม การตรวจรักษาโรค อุตสาหกรรม คำพิพากษาศาลอุทธรณ์

กรม ศุลกากร

โจท

ในคดี ระหว่าง

จิม ชิม จิน ยูถอ

จำเลย

คดีนี้ โจท ทูลเกล้าฯฯ ถวายฎีกา คัดค้าน คำพิพากษาศาล อุตสาหกรรม กรุงเทพมหานคร ซึ่ง พิพากษา ยกคำ พิพากษาศาล พระราชอาณาเขต เดิมจำเลย ต้องการว่า เมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ร. ศ. ๑๒๔๙ จำเลย จำหน่ายสุรา โดยไม่มีใบอนุญาต ได้ความตาม สำนวนว่า จำ นวน สุรา ที่ จำเลย ขาย นั้น คำ กว่า ๑๐ พันอน^{๕๖๕} เพราะ ฉนั้น การ ขาย สุรา นั้น จึง เรียกว่า จำเลย ขาย ย่อย

เข้าใน มาตรา ๒๕ แห่งกฎหมายภาษี ชนใน จุดศักราช ๑๒๕๘ ๗ ใน คดี
นี้ มิได้มี ข้อ ต่อ ผู้ว่า จำเลย ได้ รับ ใบ อนุญาต ขาย ย่อย แต่ ทนาย ต่อ ผู้
แทน ว่า การที่ จำเลย ได้ กระทำ ไป ดัง นั้น กฎหมาย ภาษี ชน ใน มาตรา ๒๐
ค้ำ จำเลย มิ ให้ ต้อง รับ โทษ ได้ ๗

ศาล พระ ราช อาญา พิพากษา ว่า จำเลย มี ความ ผิด ให้ ปรับ เป็น เงิน
คดะ ๓๒๐ บาท เป็น พิษ หัก ลง ถ้า จำเลย ทัง ๒ ไม่มี เงิน เสีย ให้ จำ
ไต่ โทษ มี กำหนด คดะ ๕ เดือน กับ ๑๐ วัน ๗

จำเลย ยุทธ วรรณ ๗

คดี ยุทธ วรรณ กรม เทพ ๗ มี ความ เห็น ด้วย ศาล พระ ราช อาญา ใน ข้อ
ที่ว่า จำเลย ได้ จำหน่าย สรุขาย ย่อย โดย ไม่ ได้ รับ อนุญาต แต่ อัง กฎหมาย
ภาษี ชน ใน มาตรา ๒๐ นั้น พิพากษา ยกฟ้อง โจทก์ ปล่อยให้ จำเลย ไป
เพราะ เหตุ ว่า จำเลย ได้ ทำ ไป โดย สัจจริง ฝ่าย โจทก์ ยื่น ไม่ สม ว่า จำเลย
ได้ แกล้ง ทำ โดย เจตนา ทจริต แต่ ไม่มี เหตุ ที่ ควร กระทำ ๗

โจทก์ ทูลเกล้า ๗ ถวาย ฎีกา คัดค้าน ศาล พิพากษา ศาล ยุทธ วรรณ ๗

กรรม การ ศาล ฎีกา ได้ ตรวจสอบ จน แล พัง คำ ชี้แจง ของ มิศเตอร์ เทิช
ทนาย จำเลย แล้ว ข้อเท็จจริง ใน คดี เรื่อง นี้ ปรากฏ ว่า จำเลย เป็นผู้ ตั้ง
ร้านขาย สรุขาย ของ บริษัท คัดค้าน ผู้ สรุขาย ฝรั่งเศส จำเลย ได้ ขาย สรุขาย ครึ่ง หนึ่ง ๓๒
กระปุก โดย จำเลย ไม่ ได้ ไป รับ อนุญาต ให้ จำหน่าย สรุขาย ศาล พิพากษา
ได้ ความ ว่า สรุขาย ๓๒ กระปุก ที่ ขาย ไป นั้น คง ได้ ไม่ ถึง ๓๐ ทนาน เพราะ
ถนอม จึง ได้ ข้อ ว่า ขาย ย่อย แต่ ได้ ความ ปรากฏ ข้อ ว่า จำเลย แต่ มิศเตอร์

เห็นชัดว่า ทำการ นั้นโดยสุจริต แต่โดยเข้าใจว่า ควรจะกระทำ การ นั้นได้ ก็ห้ามมิให้ตัดสินใจให้จำเลยเป็น แพ้ เว้นไว้แต่ชำระได้ ความชัดว่า จำเลย แก่งท่า โดยใจ สุจริต แต่ไม่มี เหตุที่ควร กระทำ” คัง น

กรรมการ เห็นว่า ข้อความใน มาตรา ๕๕ หาได้ ใช้ สำหรับ บังคับ คดี ทุกชนิดไม่ มาตรา ๕๕ ย่อมใช้แก่ คดี ซึ่งฟ้อง หาบุคคล ผู้กระทำ ฎิ นยอมไป เพื่อก่อทำ การ ให้เป็นไป ตาม ข้อบัญญัติ ของ กฎหมาย เป็นจำเลย เมื่อ ผู้ นน ถูกฟ้อง เป็น จำเลย ก็ ย่อม จะ ยก มาตรา ๕๕ เป็น ข้อแก้ตัว ต่อ ผู้ได้ คดี จำเลย นั้น อาจ จะ ถัด ต่อ ผู้ได้ ๆ

๑. ว่าจำเลยได้ กระทำตาม คำสั่ง ของเจ้าพนักงาน ฎิ

๒. ว่าจำเลยได้ กระทำไปโดย สุจริต แต่ เชื่อว่า จำเลย มีอำนาจ กระทำได้ (เว้นไว้แต่ใจจะสู้ไม่ได้ว่า จำเลยได้ กระทำโดยเจตนาสุจริต แต่ไม่มี เหตุผล ควร กระทำ) บุคคลผู้ กระทำ ฎิ นยอมไป เพื่อก่อทำ การ ให้เป็นไป ตาม ข้อ บัญญัติ ของ กฎหมาย ภาษะ ชนิด นั้น อาจ คุ่ม ผิดได้ เพราะเหตุ เหล่า นี้ แต่ ข้อ บัญญัติ บทนี้ หาได้ ใช้ บังคับ แก่ คดี ทุก เรื่อง ทุก ราย ซึ่ง ฟ้อง หาว่า มี ผู้ละเมิด กฎหมาย นี้ไม่ ถ้าแต่ ข้อความ ที่ได้ วินิจฉัย มา ดัง นี้ จะไม่ เป็น การ แปร บท ถูก ตรง ใช้ ความ ก็ จะ ลง กัน ไม่ ได้ ฉะนั้น กับ มาตรา ๒๖ แต่ ๔๐ ๆ กรรมการ มีความ เห็น ว่าที่ ศาล

อุทธรณ์ ยก มาตรา ๒๐ ขึ้น วาง มา นั้น ยังไม่ ถูกต้อง แก่ คดี ฎิ กาใจท เป็น อัน พัง ฎิ แต่กรรมการ เห็นว่า การ ที่ จำเลยได้ กระทำ ผิดไป นั้น

ได้ทำโดยพาซื้อ จึงควรได้รับความปรานีตาม ตักขณ ชาญา
 มาตรา ๕๘ ให้ตัดโทษจำเลยลง กึ่งหนึ่ง แต่ตาม มาตรา ๒๖ ให้ปรับ
 ๕ ชั่ง เป็น ข้อหาอย่างต่ำ จึงพร้อมกัน ช้ขาด ว่าให้ปรับจำเลย เป็น
 เงิน ๒ ชั่ง (๑๒๐ บาท) เป็นพินัยหลวง ถ้าจำเลยไม่มีเงิน มาเสีย ให้
 จำโทษ มีกำหนด ๓ เดือน ตาม มาตรา ๕๗ แห่ง กฎหมาย ราชัน ใน
 ศาลฎีกา วันที่ ๒๒ สิงหาคม พุทธศก ๒๔๕๖

กรม สวดดี

ม, สกัณหเอ เคอร เนอ

พระยามหิทร

พระยานรเณติ บัญชากิจ

ม, เคอร เนอ ปรุกษา

คำพิพากษาที่ ๔๑๒ พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

ภาษี สุรา วิธี พิจารณา

การทำผิดในระหว่างถูกขัง กับยื่นประกัน ในเรื่อง จำหน่าย
สุรา ผิดประเภทนั้น เป็นสัญญาพิเศษ เหมือน วิธี ไต้เต้เฮาส์
ไม่ใช่กิจกรรม ราชการ ของรัฐบาล จะจากต่าง

คำพิพากษาฎีกาที่ ๔๑๒ พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้กรมการตรวจฎีกา
โจทก์ อุตธรณคำพิพากษาศาลอุทธรณ์
กรมศุลกากร โจทก์
ในคดีระหว่าง
อ่ำแดงโม จันท์ จำเลย

คดีนี้ โจทก์ฟ้องศาลเมือง นครเขื่อนขันธ์ รวมฟ้อง ๔ ฉบับ ๆ ที่ ๑ ที่ ๒
กล่าวหาว่า โจทก์ความ ต้องกันจำ จำเลยตั้งร้าน ขายสุราผิดกฎหมาย
ครั้ง วันที่ ๓๓ เมษายน ๑๒๘๘ พนักงานได้ตรวจจับสุราได้ที่ร้าน อ่ำแดง โม
๑ไห ของ กระบอกทองสุรา ๑ ใบ แต่คนได้ที่ร้าน จันท์สุราค่อน
ไหของ กระบอกทองสุรา ๒ ใบ ถ้วยแก้ว ๑ ใบ กรวย ๑ อัน
ในฟ้องฉบับที่ ๓ ที่ ๔ นั้น กล่าวว่ารหว่าง วันที่ ๑๔-๑๗ เมษายน ๑๒๘๘

จำเลยชาย ผู้ร่ำรวย ก่อหมาย พนักงานค้น ผู้ร่ำรวย ที่ ร้าน จันทน์คู่อิง ทนทาน
ทั้ง เครื่องทอง ด้วย และค้นได้ ที่ ร้าน อ้าแดงโม ผู้ร่ำ ๒ เท กับ ๓ ทนทาน
ขอให้ลงโทษ แล ปรับ จำเลยตาม กฎหมาย ราชัน ใน จุดศักราช ๑๒๔๗ ฯ

จำเลย ทั้ง ๒ ให้ การ ต้อง คำ กั้น ว่า ผู้ร่ำ ที่ พนักงาน ค้น มา ได้ ที่
ร้าน นั้น เป็น ของ จำเลย ๆ ได้ ขาย โดย เบ็ด เหยย แต่ แก้ว ว่า ผู้ร่ำ ที่ โจท พ้อง
ฉบับที่ ๑-๒ นั้น เป็น ผู้ร่ำ ต่าง ประเทศ ได้ ได้ ยี่ ภาษี่ ขา เข้า แด้ว จำเลย
มี อำนาจ ขาย ได้ เหมือน ผู้ร่ำ โรง โดย ไม่ ต้อง แลน คา ไป อนุญาต ผู้ร่ำ ตาม
พ้อง ฉบับที่ ๓-๔ นั้น เป็น ผู้ร่ำ โรง ซึ่ง จำเลย ซื้อ มา จาก ยี่ ดงนี้ ๆ แฉ้ง ว่า
ไป อนุญาต ยัง ไม่ ออก ได้ มอ บ ไม่ จัน แด้ว ได้ ไว้ เป็น สำคัญ เพราะ จำเลย
เลข รับ ไม่ อนุญาต ชาย ผู้ร่ำ มา หลาย บิ แด้ว

คำต เมือง นคร เขื่อน ชนข พิจา รณา แด้ว เห็น ว่า จำเลย ทั้ง ๒ ได้
รับ อนุญาต ชาย ผู้ร่ำ มา หลาย บิ แด้ว เมื่อ ค้น ศก. ๑๒๕ จำเลย ได้ รับ
ผู้ร่ำ โรง แด ผู้ร่ำ ต่าง ประเทศ มา ขาย แต่ ยัง ไม่ ได้ รับ อนุญาต แด โดย
จัน ไม่ ใช้ ไป อนุญาต ที่ ชอบ ด้วย กฎหมาย เบน แด ภาษี่ ต้อง ผู้ร่ำ ส่วน
ผู้ร่ำ ต่าง ประเทศ นั้น เห็น ว่า จำเลย ขาย ยอย แด ขาย ต่าง ตำบล จาก ที่ ชนข น
ควร ต้อง มี ไป อนุญาต ก่อน จัน จะ ขาย ได้ คิด สัน ว่า จำเลย ทั้ง ๒ มี ผิด
ตาม พระราช บัญญัติ ของ กร ราชัน ใน จุดศักราช ๑๒๔๗ มาตรา ๔๐ ให้ ปรับ
อ้าแดงโม ๑๖๐ บาท ปรับ จัน กู ๓๒๐ บาท ถ้า ไม่ มี เงิน ใช้ ให้ จำ
ไปโทษ ฯ

เจ้าเตย อุตฺตวรรณ ค้าต อุตฺตวรรณ เห็น ว่า ตาม พระราช บัญญัติภาษี
 อากร ชนใน มาตรา ๔๗ นั้น ปรากฏว่า ผู้รา ที่เข้า มา จาก ต่าง ประเทศ
 เมื่อ ยังไม่ได้รับ ใบอนุญาต จะเอา มา ขาย ย่อยไม่ได้ แต่ความใน มาตรา
 ๖๐ แห่ง พระราช บัญญัตินั้น ขยายความว่า ถ้า แม้ เจ้าเตย กระทำ การ
 โดย สุจริต แต่ เชื่อ ว่า ตน มีอำนาจ ทำ ได้ นั้น ห้ามไม่ให้ ค้าตเอา โทษ เจ้า
 เตย นอก จาก จะ ได้ ความ ว่า เจ้าเตย แกล้งทำ โดยสุจริตแต่ไม่มี เหตุที่ ควรจะ
 ทำ ฯ เมื่อ กฎหมาย มีดังนี้ เป็น นวัตกรรม โง่เง่า จะต้อง ถือว่า เจ้าเตย
 มีเจตนา สุจริต แต่ไม่มี เหตุผล ที่ควร ทำ ใน ข้อนี้ โง่เง่า ถือว่า ไม่ สม แต่
 โง่เง่า รับ ถือ ค้าต ว่า เจ้าเตย หา ได้ ขาย ผู้รา โดย ปก บัดไม่ จึง ต้อง ตัดสิน
 ให้ เจ้าเตย ชนะ ความ ตาม มาตรา ๕๗ แต่ ๖๐ ให้ ยก ค่า ตัดสิน ดังเดิม
 ปลดปล่อย เจ้าเตย ไป แต่ ให้ คืน ผู้รา ที่ จับ มา นั้น ให้ แก่ เจ้าเตย ด้วย ให้
 โง่เง่า เสีย ค่า กรรม นิยม แทน เจ้าเตย ตลอด ทั้ง ๒ ค้าต

โจทก์ ร้อง ทูล เทลา ฯ ถวายฎีกา ฯ

กรรมการ ค้าต ฎีกา ได้ ตรวจ ด้านจน คัดออก แล้ว ใน ข้อ หา เป็น
 ปฐม ว่า เจ้าเตย ทั้ง ๒ จำหน่าย ผู้รา โดยไม่ได้รับ อนุญาต นั้น พิสูจน์
 ได้ ความ ว่า เจ้าเตย ทั้ง ๒ นั้น เป็นผู้เคย ได้รับ อนุญาต ขาย ผู้รา มา หลาย ปี
 แต่ ปรากฏว่า เจ้าเตย เป็นร้าน ลูกช่วง ของ ยี่กงษ์ ใน ตำบล ปากถัด ยี่กงษ์
 เป็น ร้าน ใหม่ ที่ รับ อนุญาต เพื่อ จำหน่าย ผู้รา โรง ใน ตำบล นั้น ด้วย วัตถุประสงค์
 ขายส่ง (คือขายเหมา Whole Sale) ย่อม จัด ให้ มี ร้าน ลูกช่วง ขายย่อย

เพื่อรักษาผลประโยชน์ของคนที่ยังคงได้จดรายชื่อร้านตุ๊กต๋องทั้งหลาย ทำเรื่องราวขึ้นแก่เจ้าพนักงานกรมสุรยา ย่าฝั้น หวดง ขอบใบนุญาต แด่นำเงินค่าฤชากรส่งตามธรรมเนียม ๆ ความยังปรากฏในด้านอื่นอีกว่าใบนุญาตก็ได้รับเรื่องราวขอมาขึ้น เจ้าพนักงานหาจัดออกให้เสร็จทั่วทุกตำบลแต่วันที่ ๑ เมษายนได้ไม่ บางแห่งก็ค้องถ่วงช้าไปกว่าความจริง มีวิธีที่ยังคงได้ปฏิบัติโดยความผ่อนผันของเจ้าพนักงาน เพื่อมิให้การจำหน่ายสุราในเขตระหว่งนั้นขัดติดตายข้อขายกันไม่ได้เลย วิธินี้คือที่ยังนำใฉฉินมาให้เจ้าพนักงานกรมสุรยา ย่าฝั้น หวดง ประทับตรา ลงชื่อตุ๊กต๋องปรากฏแล้ว มอบให้ตุ๊กต๋องรับไปสกัดสุราจำหน่ายไปพลาง จนกว่าเจ้าพนักงานจะได้ออกไปอนุญาตให้เสร็จ แด่ตราของกรมสุรยา ย่าฝั้น หวดง นี้ได้ประทับลงในใฉฉินกับกระดาษประจำตอ ซึ่งมีชื่อของคณตุ๊กต๋องพิมพ์ไว้เป็นหนังสือภาษาจีน ๆ แด่ใฉฉิน ซึ่งมีชื่อจำหน่ายตั้งมาเป็นพยาน ควรพึงเป็นคำมุตได้ว่าจำหน่ายได้ขออนุญาตแล้ว ได้ใช้เงินค่าใบนุญาตแล้ว พนักงานเจ้านาได้ประทับตราขึ้นยอมเห็นชอบแล้ว ยังกงจึงได้มอบใฉฉินให้จำหน่ายยึดถือเป็นตุ่มมือ เมื่อคิดเป็นเช่นนี้กรมการเห็นว่า เป็นพ้นวิสัยที่จะไม่ให้พงว่าใฉฉินนี้เทียบเท่าใบนุญาตให้จำหน่ายสุราไปพลางได้ แต่เมื่อพิเคราะห์ดูจนจับนำสุรานั้น ก็กระชั้นกันเพียงวันที่ ๑๓ เมษายน เวลาบ่งว่าชรอยจะเป็นคัตก็ออกไปอนุญาตให้ยัง

ไม่ทัน ถ้าจะเอาโทษจำเลยเพราะจับแง่เงื่อน แต่เท่านี้ เห็นว่าจะ
 แปลการเกี่ยวดองรดนักไป ไม่דםกับวิธีที่เจ้าพนักงานได้จับผิดคนนั้น
 ไว้เองเพื่อความผิดดกแต่คนนั้น ฯ

ข้อที่ว่าจำเลยชายผู้ว่าต่างตำบลผิดจากที่ชนชนนั้น มีแต่ใน
 คำพิพากษาศาลเมืองหิบบะยกชนว่า แต่ไม่ได้เป็นข้อพิพากษาโต้แย้งชน
 มาถึงศาลนี้ จึงไม่วินิจฉัย เพราะความผิดนั้น มีที่คอยอยู่แก่ผู้ต้องหา
 ใช้ผู้ชายเป็นผิดไม่ ฯ

ข้อที่ว่าจำเลยมีสุราทางประเทศจำหน่ายด้วยกับตุลาโรง ว่า
 ทำผิดแบบบังคับในเงินนั้น พิเคราะห์ดู เป็น การผิดฟ้องระหว่างยี่ง
 ษั กับ ตุลาชอง จึงเป็นสัญญาพิเศษ ที่งานของร้าน รับผูกขาดสินค้า
 ทำสัญญาจำกัดตนเองว่าจะขายแต่สินค้านั้น อย่างเดียว ฯ เหมือนวิธีโคด
 เฮลล์ รับสัญญาผูกขาดขายเหล้าชนิดเดียว แล้วมาขายเหล้า
 ชนิดอื่น ก็เป็น การผิดสัญญา ระหว่างบุคคล ส่วนตัวต่อตัว ไม่ใช่
 ชุระของกรมศุลกากร จะเก็บมาว่าผิดจก ไม่ใช่กิจราชการของ
 รัฐบาล ฯ

อาศรัยเหตุตั้งได้แต่คงมานี้ จึงเห็นพร้อมกันว่าฎีกาโจท
 ฟังไม่ชน ควรยกฎีกาแตกฟ้องโจทเสีย ให้ใช้คำพิพากษากรรม
 เนียมแทนจำเลยตลอดทุกศาล อนึ่ง กรรมการศาลฎีกาฟังกล่าว ว่า

ศาลอุทธรณ์ ปฎิชา ยก บท ๕๗-๖๐ แห่ง พระราชบัญญัติภาษีชั้นใน
ตัดคืนเงินไม่ชอบ โดยเหตุตั้งได้ แดงตั้งไว้ใน คำพิพากษาฎีกา
ฉบับก่อนนี้แล้ว ฯ

ศาลฎีกา วันที่ ๒๖ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๕๖

กรมเสนาบดี

พระยามหิธร

พระยานรเฑาะว์ บัญชาภักดี

ม., ดินเนอ เคอว เชนอ

อธิบดี ทรวง ปฎิชา

คำพิพากษาที่ ๔๒๐ พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

เฮยนต์

ในลักษณะ ตัว การ กับ ตัว แทน นั้น มี แม่ บท ว่า ตัว การ ต้อง รับ ผิด แล ชอบ ของ ตัว แทน ใน กิจ อัน หน้าที่ ครอบ ถึง และ ตัว การ ต้อง ออก สิ้น ใ้ ใน การ ช้อ ฌน ของ ตัว แทน ผู้ ทำ กิจ ใน เขตว คำ ตั้ง ไม่ ว่า ช้อ เขา ประ โยชน์ นี้ ใ้ แก่ ตัว การ หรือ ช้อ เขา เอง

คำพิพากษาที่ ๔๒๐ พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

มี พระ บรม ราช โอง การ โปรด เกิด ใ้ ให้ กรรม การ ครอบ ครอบ ฎีกา จำ เหย อก ฌรณ คำ พิพากษา คำ ตั้ง อก ฌรณ ใ้

ต้น ต้น

โจท

ใน คดี ะหว่าง

ต้น แต่ ชอง นาย อก ฌร ฌน (ฌม ชง ฌรัง ฌต)

กับ ฌน ฌน นาย ฌวง หวย

จำ เหย

ฌรณ โจท ฌอง ฌียก ฌน ๘๓๖ บาท ฌส ฌต ฌน ฌก จาก จำ เหย ว่า ฌน ฌน ถูก หวย ฌว ฌ, ฌอง ฌำ ฌน ฌน ฌม ฌน ๓๓ ฌต ฌง ฌู ฌว ฌ, ฌอง ฌำ ฌน ฌน ฌน ๓๐ บาท ฌง ฌน ฌอ ฌน ฌน ฌน ๓๖ ฌน ฌน ฌน ฌน

พฤษภาคม ๒๔๕๔ ที่บ้านจันทน์บ้านเสมียน หอย นครคำมด บาง ปะแก้ว
โจทก์ได้นำใบตอบค้ำมือไปรับเงิน แต่เสมียน นายแดง แตนนายฮากกรหอย
ไม่ยอมใช้ ให้แก่โจทก์ ขอให้ศาล เรียกจำเลย มาพิจารณาบังคับ ตาม
บทกฎหมาย ฯ

ฉันแต่ส่งจำเลยให้ การว่า เป็น นาย ฮอกร ฮอกรหอย แก้วว่า
ประเพณีโรง หอย เมื่อเสมียนที่ดี นายแดง ก็คือไม่ส่ง โผย หอย กับเงิน
เติมพันเข้าโรง หอย นายฮอกรไม่ ต้องรับผิด แต่ชอบ แต่รับ
ว่าแดงได้ส่ง โผยตัว ฟ, โรง เข้าเติมพัน ๑๖ ส่งเข้าโรง หอย ฉัน ถูก
จำเลยได้ ใช้เงิน เสรีใจ ใน คำนวนแต่จ. แต่ตัว จ, โรงคำไม่ได้ ส่งเข้าโรงหอย
เสมียนแต่ แแดง กับ โผยชั้น จำเลยเงิน เติมพัน ใช้ เป็น ประโยชน์ ตน เสีย
ฉันแต่ส่งได้ พองให้ ส่ง โผย ผู้ผิดตามพระราช บัญญัติ ฮอกร การพันนี้แล้ว ฯ

ฉันเถาให้การ ว่า เป็น นายแดงหอย แก้วว่า เสมียน หอยไม่ได้
จดตัว จ, ส่ง โผยส่ง หู โผยส่ง แก้วจำเลย จะนับว่าได้ถูก หอย โรง
คำไม่ได้ จำเลยยังไม่ ควร พองรับ ผิด ชอบ ฯ

ศาลต่าง ประเทศ พิจารณาได้ ความจริงตามที่ โจทก์ จำเลย รับกัน ใน
สำนวน ดังนี้ว่า ฯ

- ๑, ฉันเถา นายแดงหอย เป็น ตัวแทน (เซนต์) ของ ฉันแต่ ส่ง
นาย ฮอกร หอย ฯ
- ๒, ฉันเถาได้ ส่ง คนบ้วน เบน เสมียน หอย มี นาท รับ เซียน หอย
จดตัว หอย แต่เติม พัน ส่ง สมุด ลึกลับ แต่ ราษฎร แสง ฯ

๓, โจทก์แดง หวยตัว ฟ, โรงเช่า หู้ตัว จ, โรงค้า ณ วันที่ ๑๖ พฤศจิกายน คศ ๑๓๐๐ แด หวย ๒ ตัว เข้าค้า นน ได้ ออกจริงตามฟ้อง ฯ

๔, โจทก์แดง ถือบคอบของ จัน บ้วนไว้ เป็น คุ่มมือ เมื่อ หวย ออก ถูก แด้วโจทก์ไปเอาเงินไม่ได้ เพราะ จัน บ้วนไม่ได้ เข็ม คัว จ, ลง ใน สมุด หู้ โยบ แด้วก็ยกเอาเงิน เดิม พ้น นั้น เสีย ฯ

๕, จัน แด้ว ยังได้ ฟ้อง ให้ ศาล ลงโทษ จัน บ้วน เสมียน หวย แจ้ง ใน คดี ที่ ๘๒/๑๓๐ ฯ

ทั้งแม่ ขอเท็จ แด้วจริง ได้ รับ ทน กระนั้น แด้ว จำเลย ยัง ข้อ สู้ ว่า คนไม่ควร ต้อง รับผิดชอบ ในกรณี แห่ง อ้าง คำพิพากษา ฎีกา ที่ ๘๘/๑๒๒๒ เป็น บัน ทัด ฐาน ฝ่าย โจทก์ คิด คำนวณ ว่า มี คำพิพากษา ฎีกา ที่ ๒๒๖/๑๒๘ ได้ คัด สิ้น ดบ ต่าง คำพิพากษา ฉบับ ก่อน นี้ เสีย แด้ว ศาล ต่าง ประเทศ ปฤกษา ว่า งานอัน ที่ จัน แด้ว ฟ้อง จัน บ้วน ฯ ต้อง รับ โทษ แด้ว นั้น ย่อม แสดง การ เกี่ยว ของ กันกัน ที่ ศาล กับ ศาล โดย แจ้งชัด แด้วการ ฟ้อง เอาโทษ เสมียน ผู้แทน ตัว นั้น มี ฮา จง ปลด เบ็ด ของ จำเลย ผู้เป็น ตัว การให้ พ้นจาก สิ้น ใช้ ใน กรณี แห่ง ได้ คิด ควร ตัด สิ้น ตาม ท่าน ของ ศาล พิพากษา ฎีกา ที่ ๒๒๖/๑๒๘ จึง บัง คับ ให้ จำเลย ใช้ เงิน โจท ๘๖๖ บาท ๗๕ สตางค์ กัย ให้ เสีย ค่า ฤชา ขอม เนียม ค่า คนาย ความ ๕๐ บาท ฯ

จำเลย ร้อง อุตธรณ ฯ

ศาล อุตธรณ พิพากษา ยืน ตาม ศาล ต่าง ประเทศ ฯ

จำเลย เข้า ข้อ กัน หุต เกตว่า ฯ ถวาย ฎีกา ฯ

กรรมการ ศาลฎีกาได้ ประชุมปรึกษา ตรวจ สำนวน โดย ที่ ถ้วนแล้ว
 (๑) ในเบื้องต้นควร ระลึก ว่า ฎีกา อุทธรณ์ นั้น เป็น คดี ศาล ต่าง ประเทศ
 ยื่นจะฟ้อง บังคับ ตามสัญญาพระราชไมตรี ระหว่าง กรุงสยาม กับกรุง ฝรั่งเศส
 ตั้งวันที่ ๒๓ มีนาคม พระพุทธศักราช ๒๔๔๘ ข้อ ความ จริงซึ่ง ศาลต่าง
 ได้พิจารณา มา เปรียบ กัน ได้ ศาล ต่าง ฟ้อง ถือเอา ฉะนั้น ประกอบ วินิจฉัย
 แต่ข้อ พิภาษ ด้วย บท กฎหมาย กรรมการ ศาล ฎีกาไม่มีหน้าที่ แต่ไม่มี
 ประสงค์ ฤ็ก แยกให้ กระจัด กระจ่าย ซึ่ง ข้อ ความ จริง อัน ศาล ต่าง ได้
 ปฎิษามว ถึง แม้ เป็น ความ ซัด กัน เอง แต่ มี วินิจฉัย อัน จะ เป็น ไป มิได้
 สัก เพียงใด นั้น ๆ

(๒) กรรมการ ได้ ตั้งเถกกำหนด ความ เห็นกงสุต ฝรั่งเศส ซึ่ง สัก
 ได้ ว่า ควร พิเคราะห์ ข้อ สัญญา ระหว่าง นาย ฮากร นาย แขวง แด เสมียน หวย
 ประกอบ คดี นี้ ด้วย แต่ ที่ จริง ความ เกี่ยว ของ ระหว่าง นาย ฮากร กับ
 แขวง ๆ กับ เสมียน หวย ไม่ มี สัญญา ส่วน บทคดี หากมี พระราชบัญญัติ
 แด กฎ เสนาบดี กระทรวง พระคลัง มหา สัมมัต ตั้ง วันที่ ๓ มีนาคม ๑๑๓ ซึ่ง
 เป็น กฎหมาย เครื่อง รับ กับ โดย หนัก แน่น เสีย ซ้ำ อีก แต่ คดีนี้ นายฮากร
 กับ แขวง แด เสมียน มิได้ เป็น คู่พิพาท กัน ไม่ว่า ใคร ควร ต้อง รับผิด
 แด ชอบ เพราะ ตนขอ ที่ สักดี มี ฉก ก ระเด็น หา เป็น ประโยชน์
 แก่ คดี มิได้ ๆ

(๓) กรณีนี้โจทก์เป็นราษฎรแห่งหวย ถูก เข้า ค่า ๒ ตัว พองเรียกเงินแต่โรง หวย ฯ ซิน ชื่อว่า การ พนน ย่อม มี มุกต ๒ ฝ่าย ๆ หนึ่ง เป็น เจ้ามือ ฝ่าย หนึ่ง เป็น ผู้ แทง เมื่อใด พน จุ เคราะห์ กฏ เสนาบตี ข้อ บังคับ (ดงวันที่ ๑ มีนาคม ๒๒๓) นั้นโดย ถิ่น ถ้วน แล้ว จะเห็นเคลือบ แคลงไป อย่างอื่นไม่ได้ นอกจาก ว่า นาย อากร เป็น ตัว การ แหวง กัด เสมียน กัด เป็น ตัว พน โดย ตัดบ ดงไป เป็น ฝ่าย ข้าง เจ้ามือ คือ โรง หวย ทง นั้น กฏ เสนาบตี หมวด นี้ ดับ ดับ คำ ปกฤษฯ คัด ต่าง ที่ ว่า ได้ ช่าง ซัก ความจริง มา ดง นี้ ฯ

(๔) จันเตอง จำเตยยก ประเพณี โรงหวย ซิน ไต่ แหยงวาท หวย แดเงิน เต็มพินไม่ได้ เข้าโรง จำเตยไม่ควม ต้องรับ สักชอย ชรอย จะข้าง ข้อ ๕ กับ ข้อ ๖ แห่ง กฏ เสนาบตี นั้น กฏ ข้อ บังคับ ทง นั้น สำหรับ ใต้ ปกครอง นาย อากร กับ แหวง แด เสมียน มิ ให้ พนชาย ซิง กน แต่ กน จะเหยียด เขา มา ใช้ แก่ ราษฎร ผู้ แทง หวย ไม่ได้ ฯ

(๕) ถูก เสนาบตี ข้อ ๓ บังคับ ว่า ผู้ แทง หวย ต้อง เรียก เขา ไป คอบ มา ยึดไว้ เป็น สำคัญ ใน คอบ นั้น เป็น ยงค์ พยาน ว่า โจทได้ แทง หวย ที่ ราน จัน บ้วน เสมียน เมื่อ โจทได้ มอก ตัว หวย แด ส่ง เงิน เต็มพิน ให้ เสมียน ๆ เขียนใบ คอบ ให้ โจท ยึดไว้ แล้ว การ พนน หวย ก็ พง ได้ ว่า

จำเริญ โดย ซื่อตรง แต่เดี๋ยวนั้นจะได้เขียน คำหวย ลงในสมุด บัญชีฎาไม้
จะได้เขียน โปษย ส่ง แก่ แหวง แด โรง หวย ฎาไม้ นั้น เบน ก็จ ชูระ ฝ่าย เจ้ามือ
คือ โรง หวย จะ จัด ตาม ฎีที่ ราษฎร ผู้ แทน ไม้ มี ฐาน เข้าไป ตรวจ ครา
ว่า งาน อย่าง ไດ ไດ ๑

คิด นี้ เข้า ถึง ณะ ณะ ตัว การ กับ ตัว แทน นี้ แม่ บท กฎหมาย ว่า ตัว
การ ต้อง รับผิดชอบ ของ ตัว แทน ใน กิจการ อัน น่า ที่ ครอบ ถึง ๑
แต่ ตัว กว (นาย) ต้อง ออก ดิน ไร่ ใน การ ธุระ ณ ของ ตัว แทน (แม่)
ผู้ ทำ กิจ ใน เขต คำ สั่ง ไม่ ว่า ด้ ด้ เอง ะ โยชน์ ให้ แก่ นาย ฎา ด้ เอง ๑
ศาล ต่าง ประเทศ ซึ่ ขาด คิด ดิน ให้ จำ เหย ไร่ เงิน แยก ใจ ตาม จำนวน ทุ่ง นั้น
เป็น การ ชอบ แด ด้ ถึง แม่ ศาล ต่าง จึง พัง ว่า จำ ยื่น ไม้ ได้ เขียน ตัว จ,
ลง ใน สมุด หู โปษย แด ยัก ยอก เอง เงิน เดิม พิน ด้ เป็น ความ ด้ จ ริ่ง ด้ จำ เหย
ต่อ ด้ การ พ้อง เอา โทษ แด เดี๋ยวน คน ไร่ ซึ่ง เป็น ผู้ แทน ตัว จำ เหย ก็ ไม่
อาจ ช่วย ด้ จำ เหย ให้ พิน ด้ เพราะ ผู้ ใด เป็น นาย ให้ โอกาส แก่ คน
ไร่ ของ คน ให้ ด้ ณ ท่าน ผู้ ด้ ด้ ใคร เล่า จะ ควร ต้อง ด้ ฎา ทรัพย์ ด้
หาย เพราะ การ ด้ ณ เมื่อ ไร่ บัญญา พิจารณา จะ พัง ด้ ณ ฐาน ด้ ด้ ว่า
นาย ผู้ ไร่ เป็น ผู้ ว่าง ใจ ใน คน โกง นี้ แด ควร จะ ต้อง ด้ ด้ หาย ด้ กว่า ที่
จะ ให้ ท่าน ผู้ ด้ ด้ ไม่ เกี่ยว ของ มา ต้อง ด้ ด้ หาย ด้ ๑

๑๕๖

ฎีกาจำเลยฟังไม่ขึ้นด้วยเหตุประการทั้งหหลายดังได้แสดงมานี้
กรรม การ ศาลฎีกาจึงพิพากษาขึ้นตามศาลล่างให้ยกฎีกาจำเลยเสีย
แต่ให้จำเลยใช้ค่าธรรมเนียมแต่ค่าทนายชั้นศาลฎีกานี้ ๕๐ บาท ฯ

ศาลฎีกา วันที่ ๒๗ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๕๖

กรมตุลาการ

พระยามหิธร

ม. ตักสินเนอร์ เตยเนอ

อธิบดี ทรวงยุติธรรม

คำพิพากษาที่ ๔๒๙ พระพุทธศักราช ๒๕๕๖

สัญญา

สัญญา รับ จะ ทำ อะไร ให้ แก่ กัน ใน เบื้อง นำ นั้น ถ้า การ นั้น ยัง ไม่ สำ เร็จ เรียก ว่า สัญญา นั้น ยัง ไม่ เกิด

คำ พิพากษา ที่ ๔๒๙ พระพุทธศักราช ๒๕๕๖

มี พระบรม ราช โองการ โปรดเกล้าฯ ให้ กรม ทนท ตรี จตุ ภา จิต คุช ธรณี คำ พิพากษา คำ ต อุท ธรณี ฯ

	อ้ายแดง แด	โจท
ใน คดี ระหว่าง		
	นาย ท่วม	จำเลย

คดีนี้ โจท ฟ้อง ศาล แห่ง ก่อตั้ง ว่า นาย ท่วม จำเลย ได้ ทำ หนังสือ สัญญา ให้ โจท เป็น นาย นำ ว่า ขาย ที่ ดิน ของ จำเลย แก่ ตรี ทรวง นคร มาด ชัย สัญญา มี ว่า ถ้า ขาย ได้ ครองวา ตะ ๓ บาท ให้ คำ นาย นำ ชัย ตะ ง บาท ถ้า ขาย ได้ มาก ขึ้น ไป กว่า นั้น จำเลย ยอม ให้ เงิน เกษ เบน ของ โจท ฯ

นาย จำเลย ให้ การ ว่า จำเลย ทำ หนังสือ สัญญา ให้ โจท จริง แต่ จำเลย เห็น ว่า สัญญา นั้น เป็น สัญญา ที่ ผิด กฎหมาย แต่ ทั้ง โจท ก็ ไม่ ได้ กระทำ ตั้ง โศ ตาม สัญญา นั้น ให้ ครบ ถ้วน ฯ

ฐาน พิจารณา ได้ ความ ว่า นาย ท้อม จำเลย มี ที่ดิน ค่าบด บาง ซ้อ โหนด หนึ่ง มี เนื้อ ที่ ๔ ไร่ แต่ อีก โหนด หนึ่ง เป็น ของ ข้าแดง นอน หนึ่ง ชาว จำเลย มี เนื้อ ที่ ๓ ไร่ ๓ งาน ๘๐ วา ที่ ตำบล นี รัฐบาด ต้อง การ จะ ซ้อ ใช้ ใน ราชการ ทหาร ได้ มี ประสงค์ คง ให้ พระยา อินทรา ธิปัตย์ สหราช รอง เมือง ปลัด ทูลฉลอง กระทรวง นครบาล เป็น ผู้จัดการ ซ้อ ที่ดิน ฝ่าย จำเลย เขา ซ้อ กรม ข้าแดง นอน ย่น เรือง รวด จะ ขอ ชาย ที่ เป็น ครวางา ละ ๖ บาท กระทรวง นครบาล ตกลง เพียง ครวางา ละ ๓ บาท เป็น อัน ไม่ ตก ตกลง กัน จึง เตย จึง ได้ ไป หา โจทก์ ทั่ว ทั่ว จะ เป็น นาย นำ ชาย ที่ ให้ จำเลย แต่ โจทก์ ได้ ขอร้อง ขวดย เชิญ รุน วิจิตร ญัย ให้ เป็น คน กดาง มา ปลูกษา ด้วย ทดอง พัทธ กษั เทพ นคร คน กดาง ฝ่าย รัฐบาด ปลูกษา ไม่ ตก ตกลง ราคา กัน จึง ได้ สมมติ พระยา เล็ก ยร ฐาน กิจ เป็น ผู้ ซ้อ ว่า ให้ ซ้อ ชาย กัน ครวางา ละ ๔ บาท แต่ การ ซ้อ ชาย ยัง หา ได้ จัด โหนด โหนด ให้ เป็น ผล สำเร็จ ไม่ โจทก์ จำเลย ต่าง ไม่ ยรอง ตกลง กัน ถึง กับ เป็น ความ กัน ที่ ศาล ไป รื้อ สภา ส่วน หนึ่ง โจทก์ จึง ได้ ร้อง ขวดย โหนด ส่วน ค่าบด นี ใต้ ตอ กระทรวง เกษตร ห้าม ไม่ ให้ ทา โหนด ซ้อ ชาย กัน กระทรวง เกษตร จึง งัด ใต้ แต่ โจทก์ มา ฟ้อง ร้อง เป็น ส่วน หนึ่ง ซ้อ แต่ หนึ่ง สือ สัญญา คำ นาย นำ ซึ่ง โจทก์ อ่าง มา ฟ้อง นี ทำ ฐาน เมื่อ วันที่ ๒๓ กันยายน คศ ๑๒๘๘ เปน เวลา ที่ คน กดาง ทั้ง ๒ ฝ่าย ปลูกษา ไม่ ตก ตกลง ราคา กัน ยัง อยู่ ใน ระหว่าง พระยา เล็ก ยร ฐาน กิจ จะ ซ้อ ชาย ทำ ก่อน วัน ซ้อ ชาย ๒ เดือน ถัด มา

ศาล แห่ง ปกฤษา ว่า หนึ่งสี่ ตัญญา ระหว่าง โจท จำเลย ที่ ทำ กัน ได้ จะ ใช้
ได้ แต่ ไม่ได้ เพียง ไร นั้น บัด นี้ ยัง ไม่ จำ เปน ต้อง วินิจฉัย แม้ โจท ได้
ประพศิ ข้อ ตัญญา ครบ ถ้วน แล้ว ใช้ แต่ ใน ที่ สุด โจท กลับ ไป อายต์
นำ โฉนดไว้ ต่อ กระจหวง เกษตร เป็น ผล ไม่ ให้ จำเลย ได้ รับ เงิน ค่า ขาย ส่วน
จน บัด นี้ โจท ยัง ไม่ มี อานาจ ที่ จะ พ้อง จำเลย ได้ ให้ ยัก พ้อง โจท เสีย ๆ

โจท อุตขรรณ์ ๆ

ศาล อุตขรรณ์ กลับ ปกฤษา ยก คำ คัด สิ้น ศาล แห่ง แต่ มังคัม ให้
จำเลย ให้ ค่า นาย นำ ชาย เพียง ๓๒๐ บาท ความ ข้อ ขึ้น ให้ ยก เสีย
เพราะ เห็น ว่า ตัญญา ที่ โจท จำเลย ทำ กัน นั้น เปน ตัญญา จะ ให้ ราช วัด มี
สิ้น จ้าง ฝ่าย เดียว โจท หา ได้ รับ ผล ประโยชน์ ไม่ ๆ

โจท ทูตเสด้า ๆ ขวาย ฐักท ๆ

กรรมการ ศาล ฐักท ได้ ประชุม ปกฤษา ดำนวน คัด นี้ แล้ว ฐาน
พิจารณา ได้ ความ ดัง กล่าว ได้ ข้าง ต้น เห็น ว่า มูล ตัญญา ให้ โจท เปน
นาย นำ แต่ ตัญญา กัน ว่า ต่อ เมื่อ ชาย ที่ ดิน ได้ แล้ว จึง จะ ให้ เงิน ค่า
นาย นำ ซึ่ง ๕ บาท แต่ ค่า เศษ ไร เปน จำนวน แต่ ที่ ส่วน นี้ ยัง ขาย
ไม่ได้ เงิน ก็ ยัง ไม่ได้ รับ เพราะ โจท ไป ร้อง อายต์ โฉนด ที่ กระจหวง
เกษตร ไว้ ทำ ตาม ความ ที่ ตน ได้ ขวน ขวาย ไว้ แต่ ต้น เห็น ว่า กรณี

สัญญา^{นี้}ยังไม่เกิด โจท^{จึง}สู้ก่อน ห้ามฟ้อง^{ไม่}ขึ้น ให้ยกคำ
พิพากษา^{ศาล}อุทธรณ์ ยกฎีกา^{แต่}ยกฟ้อง^{โจท}เดี่ยว ให้โจท^{เดี่ยว}ค่า
ธรรมเนียม^{แทน}จำเลยตลอดทุก^{ศาล} กับค่า^{ทนาย}ความ ๓ ศาล รวม
๒๐๐ บาท ฯ

ศาลฎีกา วันที่ ๓๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๕๖

กรมตุลาการ

พระยา นรเนติบัญญัติ

พระยา เกษม ศุภการ

พระยา พิพากษา ตัดยา ธิบดี

อธิบดี ทรงปลุกษา

๒ แปลงนั้น ได้ มีสัญญา ขอม ตก เว้น กัน ทำ คละ บี ชัด บุคร หลาน แต่
 หนาน บาง บิดา โจท แปล ผู้ ไป อยู่ โกล จะ ทำ นาน นั้น ไม่ ได้ ให้ หนาน บาง ไป
 กิน ส่วน เข้า เปิด ออก มี ตะ ๔๐ ตัง ให้ หนาน น้อย ผู้ ตุง เป็น ครุ สัตย์ ยึด
 คราว ของ ไว้ เป็น กลาง จำ เคย ได้ ตก เว้น ทวนา ทั้ง ๓ คน ไม่ ยอม
 ให้ เข้า ส่วน แก่ โจท โกล ได้ ร้อง แก่ หนาน น้อย ผู้ ตุง ๆ ที่ ยอม รับ ว่า จะ ให้
 แต่ จำ เคย ไม่ ยิน ยอม จึง ขอ ให้ คัด บง คับ ให้ จำ เคย ส่ง เข้า เปิด ออก ที่ ค้าง
 คัญ ๖๐ ตัง ราคา ๓๐ บาท ให้ โจท กับ ให้ โจท กิน ส่วน ใน ชื่อ ของ บิดา
 ตาม สัญญา เดิม ๆ

จำ เคย ทั้ง ๓ ต่อ ตี ว่า หนาน บาง บิดา โจท ได้ ไป ตั้ง บ้าน เรือน อยู่
 เมือง นคร เขียง ใหม่ ชานาน ต่อ เมื่อ หนาน ทอง ตาย ได้ ถึง ๓๒ - ๓๓ ปี แล้ว
 จึง ได้ มา ขอ ส่วน แบ่ง มรดก จาก จำ เคย ๆ ไม่ ยอม ให้ ก็ เคย เด็ก กัน ไป
 จำ เคย ได้ บิดา ครอง ที่ นาน นาย เคย ตัด ตัด คราว แต่ โจท ก็ พ้อง กัน กำหนด
 ตาย ความ มรดก เพราะ หนาน บาง ได้ ตาย ตรง มา ๓ ๔ ปี แล้ว ๆ

ฐาน พิจารณา ได้ คง ว่า หนาน ทอง เป็น บิดา หนาน น้อย หนาน
 บาง แด หนาน แดง โจท แด อำแดง แบ่ง หนาน มุ่น แด อำแดง ยัน เป็น ชั้น
 หลาน บุ หนาน ทอง ด้วย กัน ทั้ง ๒ เมื่อ หนาน ทอง ตาย มี ททรัพย์ มรดก
 อยู่ คือ ที่ ส่วน แห่ง หนึ่ง กับ หนึ่ง ๒ แปลง หนาน น้อย หนาน บาง หนาน แดง
 หนาน มุ่น แด อำแดง ยัน ได้ ตก ลง แบ่ง ที่ ส่วน มรดก น คละ ส่วน เท่า ๆ กัน ต่อ
 หน้า หนาน จึง ดำรง วัค กับ กำ นัน ดีย แต่ ที่ หนึ่ง ๒ แปลง นั้น สัญญา ตก ลง

กันว่าไม่ให้ เป็น สิทธิ แก่ ผู้ใด เขาไว้ เป็น ของ กลาง สำหรับ บุตรหลาน ตก เวียน ผลัด เปลี่ยน กัน ทำ กิน คดระ ปี เวลานั้น หนาน บาง บิดา โจท คง บ้าน เวชน ชยู่ ที่ เมือง นคร เข็ม ใหม่ ไม่ สามารถ มา ทำ นา ได้ จึง สัญญา ตก ตง ว่า ผู้ใด ทำ นา ๒ แปลง ให้น ให้ ฝน ให้ เข็ม แก่ หนาน บาง ได้ กิน ส่วน แปลง ๒๐ ไร่ คดระ ปี การ เป็น มา ตง ปี ประมาณ ๓๐ ปี จน หนาน บาง บิดา โจท ตาย โจท เป็น บุตร รับ มรดก หนาน บาง คน เดียว โจท มา ขอ เวียก ส่วน ของ บิดา หนาน น้อย ผู้ ตง จง พ่อ มัน เคย ได้ กิน ส่วน คดระ ให้ แก่ ตก มัน ตง นี้ แต่ จง เขม ขัด เลีย ด้วย ประการ ต่าง ๆ ไม่ ยอม ให้ ได้ รับ ส่วน เข็ม แปลง ก

ศาล เมือง ศาล พิจารณฯ แล้ว ปรึกษา ว่า บิดา โจท กับ จง ตาย ได้ มี สัญญา ตก ตง กัน ให้ หนาน เป็น ของ กลาง ระหว่าง บุตร หลาน หนาน ทอง ผลัด เวียน กัน ทำ กิน จริง ดัง โจท พ้อง แต่ การ แบ่ง มรดก หนาน ทอง ได้ ทำ กิน เดียว เด็ด ขาด แต่ ก้อน เดียว เพราะ หนาน คด ไม่ เป็น มรดก ที่ จำเลย ยก ฮาย ๓ ปี จน คด พ้อง โจท ได้ โจท ควร ได้ รับ ค่า เข็ม ปลือก ฮัน เป็น ผล ใน นา ตาม สัญญา เดิม จึง พิพากษา ให้ จำเลย ใช้ เข็ม ให้ โจท ๒๐ ไร่ ฤ ภา ราชา เงิน ๓๐ บาท แต่ ให้ โจท ได้ กิน ส่วน ของ บิดา ตาม เดิม กับ ให้ จำเลย เสีย ค่า ขรรณนิยม แล ค่า ทนาย คด รวม แทน โจท ๒๐ บาท

จำเลย อภิขรณ์ ฯ

ศาล อภิขรณ์ เข้า หลวง พิเศษ ปรึกษา ว่า หนาน บาง ตาย กว่า ๓ ปี คด โจท พ้อง ขาด ฮาย ความ มรดก คดของ บิดา โจท พ้อง จึง พิพากษา ยก ค่า

คัด สิ้น ค้าต เต็ม แยก พ้อง โจอท ให้ โจอท เสีย ค่า ขรรมนเนียม แต่ ค่าทนาย
แทน จำเตย ซิน ค้าต เต็ม ๑๒ บาท ๕๐ สตางค์ ซิน ค้าตออกขรรณ ๒๕ บาท ฯ

โจททูลเกล้า ฯ ถวายฎีกา ฯ

กรรมการ ค้าตฎีกาได้ ประชุม ปฎักษาจำนวน คดี นี้ เห็น ว่า โจท พ้อง
ความ เบ็ด มาก กต่าจ มุด ว่า บิดาคน มี หัน ส่วนควรได้ ใน ผล นา
โดย ดัญญา เต็ม ครั้น บิดา คายโจท เป็น ผู้รับ ขรพัย มรฎัก คน เดียวมา
ชอกิน ส่วน ตาม ดัญญาไว้ จำเตย ปัดเสีย ตั้งนี้ คดี ควร ฟังว่า โจท เป็น
เจ้า ณ พ้องเรียก เมื่อใด ก็เรียกได้ ตาม ขาย ความ ณ สิ้น ไม่เข้า บท
คดี พ้อง ด้วย ขาย ความ มรฎัก ๓ บ เพราะ ว่า มรฎัก เป็น เจดณี่ หา
ไซ้ มรฎัก เป็น ถูกกิน ไม่ ขอน ค้าต ขาหลวง พิเศษ ปฎักษา มา น หงไป
ฎีกาโจท พัง จน จึง ขขาด ให้ ยก คดี คัด สิ้น ค้าตออกขรรณ ขาหลวง พิเศษ
บังคับ คดี ซินตาม ค้าตเมือง ทบประภาว ให้ จำเตย ใช้ ค่า ฤชา ขรรมนเนียม
แต่ ค่า ทนาย แทน โจท ๓ ค้าต ๑๐๐ บาท ฯ

ค้ำต ฎีกา วันที่ ๕ กันยายน พุทธศักราช ๒๔๕๖

กรม สวดดี
พระยานนเทศ บัญชากิจ
พระยาเกษม ศึกษาร
พระยาพิพากษา ด้ดยา ธิปัตย์

อธิบดี ทรง ปฎักษา
01/10/2565

คำพิพากษาที่ ๔๕๐ พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

วิธีพิจารณา

ข้อยกการ ว่า ความ เขา ขึ้น เียง แก่ ราษฎร ยิ่ง กว่า ที่ จะ
ประสงค์ ให้ ได้ ความ จริง แห่ง คดี นั้น เป็น การ ไม่ ตรง
คง แก่ ยุติธรรม

คำพิพากษาที่ ๔๕๐ พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

มี พระบรมราชโองการ โปรดเกล้าฯ ให้ กรรมการ ทรงดู ฎีกา
จำเลย ๑ ขอร้อง คำพิพากษา ศาล ยุติธรรม เข้า หลวงพิเศษ ๑

ข้อยกการ เมือง สุพรรณบุรี โจท
ใน คดี ระวัง

นาย ตา นาย โสภี จำเลย

คดี นี้ โจท ฟ้อง ศาล เมือง สุพรรณบุรี หากว่า เมื่อ วันที่ ๑๔ ธันวาคม
พุทธศก ๒๔๕๔ ภูวนา ภูตาง ขึ้น จำเลย ทั้ง ๒ กับ พวก มี คดี ตราออก เข้า
ปล้น บ้าน อำแดง แจ่ม กับ ทริพย์ ไป หลตาข อย่าง ตาม มาญช ทัาย ฟ้อง
ขอ ให้ ดัง โทษ ตาม ฎีกษณ อาญา ส่วน ที่ ๘ หมวด ที่ ๒ ๑

นาย ตา นาย โสภี จำเลย ให้ การ ปฏิเสธ อ้าง ฐาน ที่ อยู่ ๑

อย่าง กำนัน จาคได๋ ก็ไม่ สืบ ทัง การไต่ สำนวจับกุม ขย้าง ไต่ ก็ไม่ พักนำ มา
 แต้คง แก่ ค่ำต เปน วิถี ว่า ความ เขา ซั้น เริง แก่ ราษฎร ตุต แต่ จะให้
 ตง โทษ ยิง เสีย กว่า ที่ จะ ประสงค์ ให้ ได้ ความ จริง แห่ง คดี พนักงาน
 ขยการ มา เข้าใจ ว่า นำ ที่ ของ คน เปน คัง นไม่ เสีย แทบ ทง นน จึง พา
 กัน อ่า ความ ที่ ควร เบ็ด เผย ออก ให้ เปน การ ตรง คง แก่ ยศ ธรรม นน เสีย
 เรอง นแม่ แต่ กำนัน จาค ผู้ เปน พนักงาน คน แรก พได้ รับ ขง ความ ขยการ
 โจอ ยังไม่ คิด ไต่ สืบ ขยการ จะ รูด แก่ จะ ไม่ ยอม เท้า ให้ ตามใจ ฝ่าย
 จำเลย นำ สืบ ไต่ สำนวจับกุม นน ผู้ โจร บ้าน แต่ คน อื่น ว่า ไม่ มีการ ปล้น ทพย์
 ใน วัน นั้น เลย จะ ได้ เปน เรง ๆ ขยง แต่ อัง ฮง แดง แจ่ม ลูก ของ เมา ตัว อัง แดง
 แจ่ม เจ้า ทพย์ ของ กับ ลูก ๔ คน เบิก ความ แดง ต่าง กัน ใน ข้อ สำคัญ ว่า
 เห็น ผู้ร้าย คือ คย บ้าง ก็ ไต่ ไต่ ว่า ว่า มั้ง อัน เปน แดง สว่าง ก็ ให้ เห็น
 จำคน ร้าย ได้ แต่ อัง แดง แดง ถูก อีก คน หนึ่ง เบิก ว่า สู้ จุต ได้ มา อัง
 อยู่ คา ประทุ ให้ คน ร้าย ขน ของ หลัด คน ออก ไป ทาง กัน ๒ คอก ดัง นั้น
 ดู เปน การ เย็น คี่ ไม่ มี ลัก ทง สำนวจับกุม พุด จน เหลือ วิษย ไม่ เห็น เปน ความ
 จริง ได้ เสีย เลย แก่ ตัก ข้อ เคียด ฝ่าย จำเลย หา พิรฐ มิ ได้ มี พยาน
 ฐาน ที่ มัน คง กรรม ตา เห็น กรรม ปล้น ทพย์ มิ ได้ มิ ใน วัน นน เลย
 แม่ เจ้า ทพย์ เอง เมื่อ ไป เจิง ความ แก่ กำนัน จาค แต่ จะ ไม่ ยดัก ต่อ เมอ
 นาย ว่า น ปลัด อ่า เกอ มา ไต่ สำนวจับกุม จึง บอก ว่า “ เรอง น เปน ปล้น ไต่ ”
 คำ ว่า ปล้น เกิด ขน ๆ ใน หัว สมอง ปลัด อ่า เกอ คน นเอง พนักงาน ไม่ ไต่

ส่งมาให้ตระหนัก แล้ว มีหน้า เข้าเก็บ เหนามา ฟ้องร้อง โดย หามุด มิได้ ศาล
ต่าง ทง ๒ พิจารณา ปฎษา ความไม่ ชอบ ด้วย ทาง บัญญา พา กั้ นง ภาย ไป
ทง นน ฎีกา จำเลย ฟัง จน ให้ ยก คำพิพากษา ศาล ต่าง ทง ๒ เดี่ย ให้
ปลดขย ด้ว จำเลย ไป ทัน ที ๑

ศาล ฎีกา วันที่ ๕ กันยายน พุทธศก ๒๕๕๖

กรม สวัสดิ
พระยา นรเนติบัญญัติ
พระยา เกษม ศุภกร
พระยา พิพากษา ด้ย ขิป ด้ย

อธิบดี ทรง ปฎษา

สำนักหอสมุด

คำพิพากษาที่ ๔๖๒ พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

วิธีพิจารณา ภาษีสุรา

การที่จำเลยจำหน่ายสุรา โดยมีแต่ตัวของผู้นั่งยื่น
กำกับมานั้น ไม่เป็นการพนันผิดตาม มาตรา ๒๘ แห่ง
กฎหมายภาษีขึ้นในจุดศักราช ๑๒๔๖

คำพิพากษาที่ ๔๖๒ พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้กรมอากรตรวจฎีกา
โจทก์ ยุทธธรณ คำพิพากษาคัดของขบวนฯ

ในคดีระหว่ง กรมศุลกากร โจทก์
จันท จำเลย

คดีนี้ โจทก์ฟ้องศาลเมืองประทุมธานี หงว่าจำเลยจำหน่ายสุราโดย
ไม่ได้รับใบอนุญาต พนักงานได้ตรวจจับจำเลยแต่สุราได้พร้อมทั้ง
เครื่องคอง ขอให้ส่งโทษตามพระราชบัญญัติอากรขึ้นใหม่ ๑๒๔๗
มาตรา ๒๕ - ๒๖ ฯ

จันทจำเลยให้การต่อสู้ว่าสุราของกตางที่จับได้นั้นเป็นสุรา
ของผู้อื่นให้โทษแก่ผู้นั่งยื่นสุราปากเกร็ด มอบให้จันทกินจึงเป็นตัวแทน

จำหน่ายให้จำเลย แด่มอบตัวสำคัญสำหรับ นำสู่มาให้ด้วย จำเลยมิได้เจตนาขายสุราโดยทุจริต ฯ

ศาลเมือง ประทุม ธานี พิจารณาแล้ว ปรากฏว่า จำเลยขายสุรา โดยเชื่อว่าเป็นสุราโรง รับ มาจาก ญี๋ กงษ์ ญี๋ มี่ อำนาจจำหน่าย แต่ทั้ง ได้มีตัวกำกับตัวด้วย จำเลยได้ขายสุราโดยเปิดเผย ไม่มีพนักงาน ผู้ใด ห้าม ฎีกาว่ากล่าวให้จำเลยรู้ สักว่า จำเลยจำหน่าย สุรา ผิด จำเลย ควรได้รับ ประโยชน์แห่ง พระราช บัญญัติ ภาษ ๓๕๔๘ มาตรา ๕๗ และ ๖๐ จึง ขขาด คดี ขึ้น ให้อภัยโทษ ปล่อยจำเลยไป สุรา ที่ จับได้ พร้อม กับ เครื่อง ของ ให้นำ คืน ให้แก่ จำเลย ไป ฯ

โจทก์อุทธรณ์ ฯ

ศาลอุทธรณ์ คัดสิน ยืน ความ ศาล เดิม ฯ

โจทก์อุทธรณ์ ฎีกา ฯ

กรรม การ ศาล ฎีกา ได้ พร้อม กัน ประชุม ปรึกษา ถ้วน จน คัด น ได้ ความ ว่า จำเลย ไม่มี ใบ อนุญาต รับ สุรา จาก ญี๋ กงษ์ ญี๋ มี่ อำนาจ จำหน่าย ขาย ย่อย จริง ตั้ง ข้อหา ฎีกา หมาย มี ว่า เมื่อ จำเลย จำหน่าย สุรา โดย ไม่มี ใบ อนุญาต เช่น นี แล้วย แม้ จะ ได้ จำหน่าย โดย เปิด เผย คดี ก็ จะ มี ผิด ตาม มาตรา ๕๕ — ๖๖ แห่ง พระราช บัญญัติ ภาษ ๓๕๔๘ ขึ้น โฉง ไม่ ความ ใน มาตรา ๖๖ หาได้ กล่าว ไม่ ว่า ผู้ กระทำ ผิด จะ ต้อง มี เจตนา ร้าย ทำ โดย รู้ ว่า เป็น การ ผิด ก่อน จึง จะ ลงโทษ ได้ เพราะ ฉนั้น จึง ไม่ ต้อง สืบ

ถึง เจตนา ร้าย ของ จำเลย ซึ่ง ที่ ศาล ต่าง ยก มาตรา ๖๐ ขึ้น ปฤกษา
 พล พ้อจ โทษ นั้น หา ชอบไม่ ด้วย เหตุ ที่ ได้ วินิจฉัย ไว้ เป็น บันทึกลง
 ใน คำ พิพากษา ฎีกา ที่ ๔๓๓/๒๕๕๖ ดัง เดียว กัน นั้น จำเลย ต่อ ผู้คัดค้าน
 โดย ทนง หลง เชื้อ ญิงงษ์ กัด ทำ ตาม ข้อ เสนอ ใน ถ้า จะ ปล่อย ให้ เป็น
 ไป ได้ ตั้ง ศาล ต่าง ปฤกษา มา ไว้ เมต แห่ง การ จำหน่าย ผู้ ร้อง มี ว่า
 ใคร นี้ ก็ จะ ทำ ได้ ก็ ทำ เขา ไม่ พัก ต้อง ขอ ใน อัญญา ต่ ก้อน แต่ ความ
 ครบถ้วน ของ รัฐ บาด ใน การ จำหน่าย ผู้ ร้อง เพราะ อาศัย เหตุ บำบัด ผู้
 ร้าย บำบัด โรค เป็น คน ก็ จะ ต้อง ทำ ภาย ไป เสีย หมด สิ้น พระ ราช
 บัญญัติ อากร ชน ใน นั้น เอง ก็ เป็น คำ ตาย หา ประโยชน์ มิ ได้ เลย ๑ ฎีกา
 โจท ฟัง จึง จำเลย มีความ ผิด ตาม พระ ราช บัญญัติ อากร ชน ใน ปี ๒๕๕๘
 มาตรา ๒๖ ให้ ปรับ จำเลย เป็น เงิน ๕ พัน แต่ รัฐบาล ถ้า จำเลย
 ไม่มี เงิน ใช้ ให้ จำ คุก โทษ มี กำหนด ๘ เดือน กับ ให้ จำเลย เสีย ค่า
 ธรรมเนียม แทน โทษ ต่ อด ทัก ศาล ด้วย ให้ ยก คำ พิพากษา ศาล ต่าง
 ทง ๒ ซึ่ง ปฤกษา มา ผิด นั้น เสีย ๑

ศาล ฎีกา วันที่ ๑๑ กันยายน พุทธ ศก ๒๕๕๖
 กรม ส่ อดิ
 พระยา บรมเนติ บัญชา กิจ
 พระยา เกษม ศุขการี

ศาล ตาม กระ บวน พิจารณา ศาลสั่งใน คำร้อง โจทว่า บังคับไป ครั้น วันที่ ๕ กันยายน พุทธศก ๒๔๕๔ ศาล กลับ สั่งให้จำเลย มี ประกัน ได้ ไม่ต้องชำระ เงิน นี้ แต่ นำ เงิน ค่า ชนม เนียม มาวาง ศาลใน การ ทุเตา ยื่น อุทธรณ ต่อ มา ฯ

ศาล อุทธรณ ข้างหลวง พิเศษ ปรึกษา ฟ้อง อุทธรณนี้ ว่าจำเลยปฏิบัติ ไม่ ถูก ต้อง ตาม กระ บวน พิจารณา ความ แพง มาตรา ๑๖ ข้อ ๔ ตอน ก แต่ทั้งศาลไม่ควร ให้จำเลย มี ประกัน เงิน ทอง นี้ แต่เมื่อศาล อนุญาต ให้จำเลย มี ประกัน แล้ว จำเลย หาประกัน มาให้ ศาล เห็นว่า ๑๐ วัน คง นี้ ผิด กฎหมาย ศาล เดิม ไม่ ควร รับ ฟ้อง อุทธรณ ของ จำเลย ดัง นั้น มา เห็น ว่า จำเลย ขาด อุทธรณ จึง ให้ยกเสีย ฯ

จำเลย ทูล เกตว่า ฯ ถวายฎีกา คัด คำน คำ ปรึกษา ขน มา ฯ

กรมการ ศาลฎีกาได้ ประชุม ปรึกษา คัด นี้ เห็น ว่าศาล มณฑล นครชัยศรี บังคับ คัดผิด ตาม กระ บวน พิจารณา ที่ไม่ เรียก ค่า ชนม เนียม ชน ทุเตา อุทธรณ ข้อบท ศาล ข้างหลวง พิเศษ จะ สั่งให้ แก่ ใจ ทำเสีย ให้ ถูกต้อง แล้ว พิจารณา ฟ้อง อุทธรณ นั้น ไปตาม รูป ความ นี้ ศาล ข้างหลวง พิเศษ กลับ ทียบเขา ข้อ ที่ ผู้ พิพากษา ศาลเอง อนุญาต ไป ผิด นั้น มา เป็น ข้อ คัด อุทธรณ ของ จำเลย ดัง นี้ เห็น ว่าไม่ เป็น ยุติธรรม แต่ผิด กระ บวน พิจารณา ฎีกา จำเลย ฟัง ชนใน ข้อนี้ จึง ขาด ให้ ยอน ตำ นอน ไปยัง ศาล ข้างหลวง พิเศษ ให้ ปรึกษา พิจารณา อุทธรณ คัด คำน ไป

๑๗๔

ตามรูปความ ให้ โจทก์จ่าย ค่าฤๅษณ์ ๑ รายผู้กล่าวได้ ตามกระบวน คำ
ธรรมเนียมชั้นฎีกา ให้ จึงคดี อย่าเพ้อบังคับ ฯ

คำตัดสิน วันที่ ๑๘ กันยายน พุทธศักราช ๒๔๕๖

กรมตุลาการ

พระยา นรเชษฐ์

พระยา เกษม

อธิบดี ทรง ปฤษฎา

คำพิพากษาที่ ๔๘๓ พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

วิธีพิจารณา คำหมิ่น ประมาท

การที่จำเลยพูดว่า นายยก กับ ข้าแดงจั่ว ลอบรักใคร่
เป็นขู่สาวกัน ถ้ามีทั้งที่คง ออกตุ๊กแล้วตั้งนี้ ได้ข้อ
ว่าจำเลยพูดเกินกว่าที่เขียนโดยสุภาพ เป็นความผิด
เข้าบท ๒๘๒ แห่งกฎหมายอาญา

คำพิพากษาที่ ๔๘๓ พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้กรรมการตรวจฎีกา
โจทก์ อรรถธรรมาคำพิพากษาศักดิ์ อรรถธรรมา จักรพงษ์ พิเศษ ๑

ในคดี ระหว่าง

ข้าแดงเดิม	ข้าแดงจั่ว	โจทก์
นายยก	ข้าแดงยัง	จำเลย

มูลกรณี โจทก์ หาข้อ ๓ ว่า นายยก บุกรุกเข้าบ้าน เพื่อจะลักทรัพย์
พวกโจทก์ได้ต่อสู้ แทน นายยก ถูกตีหน้า นายยกจำเลยหลบหนีส่ง
หมายไม่ได้ โจทก์จึง ขอถอนตัว นายยก ออกเสีย แต่ข้อ ๒ หาว่า
ข้าแดงยัง ข้าแดงทวิพย์จำเลยได้กล่าวคำหมิ่นประมาทโจทก์ว่า ข้าแดงจั่ว
ลักลอบทำขู่กับ นายยก กระทำให้ โจทก์เสียชื่อเสียง เพราะไม่มี
มูลแห่ง ความจริง ข้อให้ตั้งโทษ จำเลยกับเรียกค่าเสียหาย ๓๐๐ บาท ๓

อ่าแดงยัง อ่าแดง ทรพีย ให้การปฏิเสธ แก้วว่า เมื่อ นาย ยก ลูก
แดง แล้ว นาย ยก ได้ บอก กล่าว ต่อ กรม ทาร ว่า นาย ยก กับ อ่าแดง จัว ได้ ตัก
ตอบ เป็น ชู้ สัว กัน คือ มา มี ผู้ถาม จำเลย ได้ เล่าความ ให้ ฟัง โดย พาย ชื่อ ฯ

ฐานพิจารณา ได้ ความ ตาม คำ พยาน โฉม หาย ปาก เบิก ความ ประคบ
กัน ฟัง ได้ ว่า เมื่อ นาย ยก ลูก แแดง แล้ว โฉม พ้อง ทว่า นาย ยก เป็น
คน ร้าย บุกรุก ระวัง พนังงาน ไต่ ส่วน ศักดิ์ อยู่ อ่าแดง ยัง จำเลย ได้
พูด ออก ความ ให้ พยาน ฟัง ว่า นาย ยก กับ อ่าแดง จัว ตอบ รักใคร่ เป็น ชู้
สัว กัน ได้ ให้ หนังสือ แด่ ฝ่าย คู่กัน แก่ กัน ถ้า มี ท้อง ก็ คง จะ ออก ลูก แล้ว
ใน เวลา ที่ อ่าแดง ยัง พุด นน อย ด้วย กัน หาย คน ไต่ ยน ปรากฏ ฯ

ศาล เมื่อ พม เรียง ปฤกษา ว่า ถ้อย คำ ที่ อ่าแดง ยัง จำเลย พุด ได้
ความ อ่าแดง จัว ต่อ หน้า บุคคล เกิน กว่า ๒ ชน ไป เช่น นี้ อาจ ทำให้
อ่าแดง จัว เสีย ชื่อเสียง ฤฯ อาจ ให้ คน ทั้ง หาย ดู หมิ่น ด้วย ฝ่าย อ่าแดง
ทรพีย นน ถึง แม้ จะ ได้ กล่าว บ้าง ก็ ได้ ได้ ความ ว่า ได้ สดวาก กัน คือ ต่อ ตัว
ความ ผิด อ่าแดง ยัง ต้อง ด้วย ลักษณะ อาญา มาตรา ๒๕๒ ให้ ปรับ เป็น เงิน
๑๐๐ บาท เป็น สิ้น ใหม่ ให้ แก่ อ่าแดง จัว โฉม กิ่ง หนึ่ง เป็น พินัย กิ่ง หนึ่ง
ถ้า ไม่ มี เสีย ให้ จำ แทน เงิน ละ ๑ บาท กับ ให้ เสีย ค่า ชนม เนียม แต่ ค่า
ทนาย แทน โฉม ๑๒ บาท แต่ ให้ ปล่อย ตัว อ่าแดง ทรพีย พ้น ไป ฯ

โฉม จำเลย อุทธรณ ศาล อุทธรณ ข้าหลวง พิเศษ ปฤกษา ว่า การ
ที่ จำเลย พุด เช่น นั้น จะ ถือ ว่า มี ผิด ตาม มาตรา ๒๕๒ ยัง ไม่ ถนัด จำเลย ได้

กล่าวถึง การ ที่ ดำเนิน อยู่ใน ที่ ประ ชุม ชน แต่ กล่าว โดย สุภาพ ตาม
 ความคิด เห็น กฎหมาย ตักขณ อาญา มาตรา ๒๘๓ ไม่มีโทษ ฐาน หมิ่น
 ประ มาท ให้ ยก คำ ตัก ติน คำต เมื่อ ข่ม เรือง แด ยก พ้อง โทท ให้ โทท
 เลี่ย คำ ธรรม เนียม แด คำ ทนอย แทน จำ โดย ๓๐ มาท ๕๐ สต่าง ค ๑

โทท ทูต เสด็จ ฯ ถวาย ฎีกา

กรรม การ ก่อตั้ง ฎีกา ได้ ประ ชน ปฤกษา ส่วน วน คดีนี้ ฐาน พิจารณา
 ได้ ความ ดัง กล่าว ไว้ ข้าง ต้น เห็น ว่า คดีนี้ จำ โดย พุด เภิน ก่อ ตี เคียน
 โดย สุภาพ พุด ถึง ทำให้ ยำ แดง จอ โทท เลี่ย หาย ได้ ข้อย พุด ใน ที่
 ประ ชุม ชน มาก เช่น โชนนา คำต อท ธรรม ขำ หลวง พิเศษ ใช้ บท ๒๘๓
 (ข้อ ๓) นั้น ไม่ ชอบ ให้ ยก เลี่ย ให้ บัง คับ คดี นี้ ตาม คำ ตัก ติน คำต เมื่อ
 ข่ม เรือง ซึ่ง ปฤกษา มา ขอบ แด วน นี้ ฯ

คำต ฎีกา วันที่ ๑๕ กันยายน พุทธ ศก ๒๔๕๐

กรม สวด ตี

พระยา นรเชติ บัญชา กิจ

พระยา เกษม ศุขกาวิ

อธิบดี ทรง ปฤกษา

คำพิพากษาที่ ๔๘๕ พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

วิธีพิจารณา โรงหญิงนครไสภณ

การพาหญิงไปทำชำเรือนที่ผิดสำหรับคนเช่านอน
เจ้าของสถานที่ไม่มียศ เมื่อโจทสืบไม่ได้ว่า หญิงนั้นมี
ใบอนุญาตหรือไม่และเป็นหญิงนครไสภณหรือไม่ใช้

คำพิพากษาที่ ๔๘๕ พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้กรรมการตรวจภูมิก
าโจท ยุทธธรณคำพิพากษาศาลยุทธธรณ ฯ

ในคดีระหว่ง กรมกองตระเวน โจท
อำเภอแกมิมหงอน จำเลย

คดีนี้โจทฟ้องศาลไปริศภาที่ ๒ หน้าเมื่อวันที่ ๒๕ ธันวาคม พุทธ
ศก ๒๔๕๕ จำเลยได้ตั้งโรงหญิงนครไสภณ ไม่ได้รับใบอนุญาตขอให้
ศาลตั้งโทษ ฯ

ศาลไปริศภาที่ ๓ พิจารณาได้ความว่า จำเลยได้ตั้งที่พักแห่ง
หนึ่งสำหรับคนเช่านอน นายกวิตได้พาหญิงนครไสภณไปเช่านอน
ณที่พักของจำเลย ศาลไปริศภาที่ ๒ เห็นว่าโจทสืบไม่สมว่าจำเลย

ซึ่ง เติงยง หนีงได้ สำหรับ รับจ้าง ทำข้าวเรา จะ พัง ว่าจำเลยได้ กระทำผิดตาม กฎหมายไม่ได้ จึง ชี ขาด คดี ดิน ยกฟ้อง โจทก์ ปล่อย จำเลยไป ฯ

โจทก์อุทธรณ์ ฯ

ศาล อุทธรณ์ คดี ดิน ยืน ตาม ศาลเดิม ฯ

กรม อัยการ จึง เข้า ว่าศาลฎีกา มี ของ ตระ โศก ทำฎีกายื่น ชน มา คัดค้าน คำ พิพากษา อธิบดีฯ ความ หลาย ประการ ว่า พระ ราช บัญญัติ บ้อง กัน ดัญจร ไรศ มาตรา ๕ แต่ มาตรา ๑๑ ไม่ ปรากฏ ว่า นาย โรง จำ เปน ต้อง หา หนีง มา เติงยง ได้ สำหรับ รับจ้าง กระทำ ข้าวเรา จำเลย ควร มี ผิดตาม บท ทัง ๒ นี้ ฯ

กรม ทรวง ศาล ฎีกา ได้ พร้อม กัน ประชุม ปฎิษา ดำ นวน คดี นเห็น ว่าใน ข้อเท็จจริง แห่ง คดี พิจารณา ได้ ความ แต่ ความย กษิต ซึ่ง เปน ผู้ พา หนีงไป ทำ ข้าวเรา ฝ่าย หนีง นั้น เต่า ถ้า ศาล ดัง ไม่ ยอม ให้ เบิก ความ แต่ อัยการ ก็ ไม่ ยืน ยื่น ขอสืบ อีก คดี ยัง บท พร้อง ฯ โจ ความ คดี บท มาตรา ๕ แห่ง พระ ราช บัญญัติ บ้อง กัน ดัญจร ไรศ นี้ ว่า นาย โรง ต้อง เปน ผู้ คอบ คุม หนีง แต่ คดี นี้ สืบ ก็ ไม่ ได้ ความ ว่า หนีง นั้น ได้ อยู่ ใน คอบ คุม ของ จำเลย แต่ มาตรา ๑๑ ความ ว่า ห้าม มิ ให้ นาย โรง รับ หนีง นคร โสภณ ที่ มิ ได้ มี ใบ อนุญาต ได้ คดี นี้ สืบ ไม่ ได้ ความ ว่า หนีง นั้น มิ ใบ อนุญาต ฤฯ ไม่ เปน หนีง นคร โสภณ ฤฯ มิ ใช่ พ้อง เดิม ยัง ขาด บทลงโทษ ด้วย ซ้ำไป จึง ได้ ความ สันนิษฐาน ว่า พ้อง พัง ไปทางหนึ่ง การ ว่า ความ ก็ พัง ไปทางหนึ่ง บท กฎหมาย ไป อย่าง หนึ่ง ไม่ ปรากฏ ว่า ใคร ได้ เอาใจ

ว่า ฟัง ถึง ขั้ว เท็จจริง แต่ กฎหมาย เพื่อให้ สืบ บัด กับ รูป ความ ดงกันปล่อย
พัตวิน โยน มาให้ ศาล ดั่งดั่ง ศาล ต่างไม่ เขาโทษ จำเตย ยก พ้อง เตี่ย
นั้นสมควร แล้ว ฎีกา กรม อัยการ ฟังไม่ ชน ให้ยกเตี่ย ฯ

ศาล ฎีกา วันที่ ๑๓ กันยายน พุทธศักราช ๒๔๕๖

กรม ด้วดี

พระยา นรเนติบัณฑิต

พระยา จักรปาณี ศรีศักดิ์

พระยา เกษม ศุภการ

อธิบดี ทรงบัญชา

คำพิพากษาที่ ๔๙๔ พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

วิธีพิจารณา ประเพณี อาศรัย

ประเพณี ในเมืองหนึ่ง ซึ่งราษฎรในเมืองนั้น ประพฤติ
กันอยู่ ศาล ถือ เป็น หลักวินิจฉัย ข้อพิพาทในคดี นั้นได้
เมื่อ อาศรัยเขา อยู่ แล้ว นาน เท่า ไถ่ก็จะ ถือเอาที่นั้น โดย
อำนาจ เป็น ประมวล ไม่ ไต่

คำพิพากษาที่ ๔๙๕ พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

มี พระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้กรรมการตรวจภูมิลำเนา
บุตรหลานตัวพิพาทศาลอุทธรณ์จังหวัดพิษณุโลก

ในคดี ระหว่าง นาย ว่อง โจทก์
นาย ตบ จำเลย

คดีนี้ โจทก์ฟ้อง ศาลเมืองนครศรีธรรมราชกล่าว ว่า โจทก์มีส่วน
อยู่ ที่ ตำบล อำเภอ ตำบลหนึ่ง เมื่อเดือน ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๕๔
จำเลยได้ เก็บทุเรียน ๗๐๐๐ ผล มีมูลค่า ๘๐๐๐ ผลแต่วางมัด ๓๐๐๐๐ ผล
ของโจทก์ไป แต่เจ้าแ่งยึดกรรมสิทธิ์ที่ ส่วนรายนี้เสีย ขอให้บังคับ
ไม่ให้จำเลยเกี่ยวข้อใน ที่ ส่วนรายนี้ ค่อยไป แต่ให้ ไร่ ค่าเสียหาย
ให้ โจทก์เป็นเงิน ๓๒๐ บาทด้วย ฯ

จำเลยให้การต่อสู้ว่า ที่สวน รายน นั้น เป็น ของ บิดา มารดา ภรรยา
จำเลย ๆ ได้ปกครอง มา ๑๐ ปีเศษ แล้ว ๆ

ศาลเมือง นคร ศรี นครราชสีมา เห็น ว่า ที่ รายน นั้น เป็น
ของ โจท จำเลย ไม่มี อำนาจ ที่จะ เข้า มา เก็บ ผลไม้ ได้ จึง พิพากษา
ให้ จำเลย ใช้ ค่า หาย เสีย ให้ โจท เป็น เงิน ๑๖ บาท แต่ ห้าม ไม่ ให้ จำเลย
เกี่ยว ข้อง ใน ที่ สวน รายน นี้ ต่อไป ๆ

จำเลยอุทธรณ์ คิดอุทธรณ์ ข่าวดอง พิเศษ ปรึกษา ว่า คดี โจท
สู้บ ไม่ ได้ ความ ว่า โจท ได้ ปกครอง ที่ สวน รายน นี้ มา โดยมี หลาน ฐาน สิ่ง
สำคัญ อย่างไร เป็น อย่างไร ได้ มอบ ให้ หมั้น ชาติ เป็น ผู้ดูแล จัดการ
แทน เท่านั้น จะ ถือ ว่า ตน มี กรรมสิทธิ์ ปกครอง มา ยัง ไม่ ได้ คดี ควร
ฟัง ว่า เป็น ที่ สวน ดง เดิม ของ ฝ่าย บิดา มารดา ภรรยา จำเลย มอบ ให้
จำเลย มี อำนาจ ปกครอง มา จึง พิพากษา ให้ ยก ค่า พิพากษา ศาล เดิม
แต่ พ้อง โจท เสีย ให้ โจท เสีย แด่ ค่า ชกรรม เนียม ค่า ทนาย ความ แทน
จำเลย ๕๐ บาท ๆ

โจท ทูลเกล้า ๆ ถวายฎีกา ๆ

กรรม การ ศาล ฎีกา ได้ ประชุม ปรึกษา จำนวน คดี นี้ ตลอด แล้ว เห็น
ว่า ที่ ดง นั้น เป็น สวน บิด การ วิชา สอน มี น้อย เมื่อ ถึงฤดูปลูก ไม่
เจ้า ของ จึง ได้ แล่ ถาง แด เก็บ ผลไม้ แต่น้อย ที่ ใด จะ ถ่า คู่ กัน เพราะ
รู้ กัน อยู่ ทว่า แม้ วิช จบ ของ ก็ ไม่มี มี แต่ ครอบ ครอบ หวง ห้าม กัน
เอา ได้ เอง ดง นี้ เป็น ประเพณี เมือง ขอ เฝ้า จึง แห่ง คดี ควร ฟัง ได้ ว่า

ส่วนนี้เดิมเป็นของบิดาใจไม่ต้องสงสัยหมิ่นบาทเป็นผู้ดูแลการ แต่
 ได้ให้จำเลยอาศัยอยู่ นานเท่าใด ๆ ก็ไม่เกิดเป็นกรรมสิทธิ์ขึ้นได้
 ข้อต่อสู้จำเลยยกเป็น ๒ อย่าง คือ ข้อ ๑ กล่าวหาข้อเท็จจริง
 แยกหมิ่นบาท ข้อนี้จำเลยไม่ได้สืบถึงแม้เป็นความจริงหมิ่นบาท
 ก็ไม่มีอำนาจขายให้ได้ ข้อ ๒ คือต่อสู้ว่าปกครองได้มาทางภรรยา รับ
 มรดก ความข้อนี้สืบไม่สมบูรณ์ แต่พยานโจทก์นั้นคงควรหักล้างเสียได้
 เมื่ออาศัยเขาอยู่ นานเท่าใด ก็จะต้องหาพยานโดยอำนาจเป็นปรกษา
 ไม่ได้โดยชอบ ใช้แต่เท่านั้นโจทก์ยังสืบได้ความอีกว่า จำเลย
 ยอมรับจะซื้อ ส่วนนี้เป็นราคา ๓๐ บาทครึ่งหนึ่ง จนถึงนายอำเภอ
 ได้ขอโฉนด หากอ้างแดงขึ้นมารวมแบ่งได้ จึงไม่ได้ซื้อขายกัน
 ทำให้คดีโจทก์นั้น อีกชั้นหนึ่ง ว่าถ้าความจริงจำเลยมีกรรมสิทธิ์อยู่แล้ว
 จะต้องรับยอมซื้อใจอีก เพราะเหตุไร ฎีกาโจทก์ฟังขึ้นด้วยเหตุดังนี้
 ให้ยกคำพิพากษาศาลชั้นอุทธรณ์พิเศษขึ้นปกครองมา มียอมนั้นเสีย ขาด
 คดีขึ้นยืนตามศาลเมือง ให้จำเลยใช้คำอุทธรณ์รวมเนียบแทนโจทก์ทุกศาล
 กับค่าทนายความ ๓ ศอก ๑๐๐ บาท ฯ

ศาลฎีกา วันที่ ๒๕ กันยายน พุทธศักราช ๒๔๕๖

กรมสวัสดิ
 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
 พระยาเกษมศุกราว

